Elektronicznie podpisany przez:
Michał Mazur
dnia 1 października 2025 r.

UCHWAŁA NR XXIV/121/25
RADY GMINY W BAĆKOWICACH

z dnia 1 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465) w związku z art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 278) Rada Gminy w Baćkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r.” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baćkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Michał Mazur

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXIV/121/25
Rady Gminy w Baćkowicach
z dnia 1 października 2025 r.

Gminny Program Rewitalizacji

Gminy Baćkowice do 2030 r.

Wrzesień 2025r.

Spis treści

Wstęp....3
1. Podstawy i proces tworzenia GPR....8
1.1 Metodologia opracowania Programu....8
1.2. Ocena dotychczasowych efektów rewitalizacji....12
1.3. Zaangażowanie partnerów i interesariuszy....16
2. GPR a pozostałe dokumenty strategiczne gminy....18
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji....26
3.1 Diagnoza zjawisk społecznych....26
3.2 Diagnoza zjawisk gospodarczych....31
3.3 Diagnoza zjawisk środowiskowych....34
3.4 Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych....37
3.5 Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji....45
4. Wizja rewitalizowanego obszaru....50
5. Cele rewitalizacji i kierunki działań....51
6. Katalog projektów rewitalizacyjnych....54
6.1. Projekty podstawowe....54
6.2. Projekty uzupełniające....71
7. Mechanizmy integracji działań i projektów....74
8. Szacunkowe ramy finansowe programu....79
9. Struktura zarządzania programem....83
10. Monitoring i ocena GPR....89
11. Zmiany w kontekście wdrażania Programu....93
11.1. Zmiany w uchwałach dotyczących polityki mieszkaniowej gminy....93
11.2. Zmiany dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego....93
11.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji....93
Spis tabel....94
Spis map....94
Spis wykresów....95
Spis zdjęć....95

Wstęp

"Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Baćkowice do 2030 r." (dalej: GPR) to kluczowy dokument, stworzony zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 wspomnianej ustawy, **rewitalizacja to proces kompleksowej odnowy zdegradowanych obszarów**, mający na celu **wyprowadzenie ich ze stanu kryzysowego**. Działania te są zintegrowane i ukierunkowane na wspieranie **społeczności lokalnej, przestrzeni publicznej i przedsiębiorczości**. Cały proces, realizowany przez różnych interesariuszy, opiera się właśnie na GPR.

Społeczny wymiar rewitalizacji i skoncentrowane działania

Rewitalizacja ma przede wszystkim wymiar społeczny. Jej nadrzędnym celem jest **poprawa jakości życia oraz aktywne wspieranie mieszkańców** tych części Gminy Baćkowice, które znajdują się w trudnej sytuacji. W przeciwieństwie do innych dokumentów strategicznych Gminy Baćkowice, **GPR koncentruje swoje działania na precyzyjnie wyznaczonym fragmencie gminy (tzw. obszarze rewitalizacji).** Takie podejście pozwala na **maksymalnie efektywne wykorzystanie zasobów i środków finansowych**, co gwarantuje skuteczniejszą poprawę sytuacji na tych wybranych terenach.

GPR: zintegrowany plan dla obszaru rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji to strategiczny dokument, którego celem jest integracja działań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych i technicznych. Powstał on na podstawie szczegółowej Diagnozy, która precyzyjnie określiła obszary zdegradowany i rewitalizacji, uwzględniając ich problemy, potrzeby oraz potencjał rozwojowy. Program przyjmuje zintegrowane podejście, definiując listę projektów rewitalizacyjnych i wskazując sposób zarządzania całym procesem.

Rewitalizacja z udziałem społeczeństwa: Wspólne Tworzenie Przyszłości

Podczas tworzenia GPR-u **szczególny nacisk położono na szerokie zaangażowanie interesariuszy rewitalizacji.** Zgodnie z ustawą, rewitalizacja to proces realizowany **zarówno dla mieszkańców, jak i wspólnie z nimi.** Interesariuszami są więc wszystkie osoby i podmioty, które chcą włączyć się w projektowanie i realizację zadań na obszarze rewitalizacji. Na każdym etapie prac nad GPR-em aktywnie dążyliśmy do zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz tych odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

Skuteczne działania rewitalizacyjne: połączenie wiedzy i doświadczenia

Opinie i propozycje zgłaszane przez osoby zaangażowane w proces rewitalizacji **łączyłyśmy z obiektywnymi danymi o sytuacji społeczno-gospodarczej** obszaru. To właśnie **połączenie metod ilościowych i jakościowych** w pozyskiwaniu i analizie danych daje nam pewność, że interwencje będą prowadzone na **właściwym obszarze** i z użyciem **narzędzi adekwatnych** do zidentyfikowanych potrzeb, wyzwań, barier, deficytów i potencjałów.

Kontynuacja i rozwój działań

Przed opracowaniem obecnego Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR), Gmina Baćkowice **aktywnie wdrażała "Program Rewitalizacji dla Gminy Baćkowice na lata 2016-2023"**. Ten Program, przyjęty uchwałą nr XXXVIII/217/17 Rady Gminy Baćkowice z dnia 19 grudnia 2016 r. (z późn. zm.), był podstawą dla **licznych działań wpisujących się w założenia ustawy o rewitalizacji**. Obejmowały one między innymi:

- **Aktywizację i integrację** osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- **Aktywizację seniorów**.
- **Poprawę infrastruktury społecznej**.
- **Modernizację i zagospodarowanie przestrzeni publicznych**.

To **doświadczenie i dotychczasowe osiągnięcia** stanowią solidną podstawę dla dalszych działań w ramach nowego GPR.

W dokumencie wyznaczono dwa podobszary rewitalizacji, sołectwo Baćkowice oraz Modliborzyce dla których określono następujące wizje:

Ożywienie Baćkowic następuje w wyniku kompleksowych projektów w sferze społecznej oraz:

- gospodarczej – priorytet utworzenie sfery gospodarczej,

- funkcjonalno-przestrzennej – priorytet zagospodarowanie terenu wokół Urzędu Gminy i budynku wielofunkcyjnego oraz Zespołu Szkół w Baćkowicach,

- technicznej – priorytet budowa Domu Pomocy Społecznej,
- środowiskowej – priorytety: usuwanie azbestu oraz OZE i EWE na budynkach użyteczności publicznej i prywatnych.

W wyniku szeregu kompleksowych inwestycji następuje ożywienie ***sołectwa Modliborzyce*** *(poczynając od budowy kanalizacji sanitarnej, poprzez modernizację infrastruktury szkolnej kończąc na zachowaniu dziedzictwa kulturowego zabytkowego kościoła p.w. Św. Benedykta). Efektem szeregu przedsięwzięć jest wzrost liczby mieszkańców sołectwa oraz podniesienie jakości życia na tym obszarze.*

W dokumencie określono 7 celi rewitalizacji:
1 Wyrównywanie szans edukacyjnych na obszarach rewitalizacji m.in. poprzez modernizację infrastruktury edukacyjnej i sportowej
2 Zwiększanie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości
3 Zwiększenie liczby przedsięwzięć pro-ekologicznych
4 Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
5 Rozwój usług społeczno-zdrowotnych
6 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
7 Zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa infrastruktury drogowej i sfery funkcjonalno-przestrzennej

Lokalizacja obszarów rewitalizacji Gminy Baćkowice w „Programie Rewitalizacji Gminy Baćkowice na lata 2016-2023”:

Mapa 1 Obszar rewitalizacji - sołectwo Baćkowice

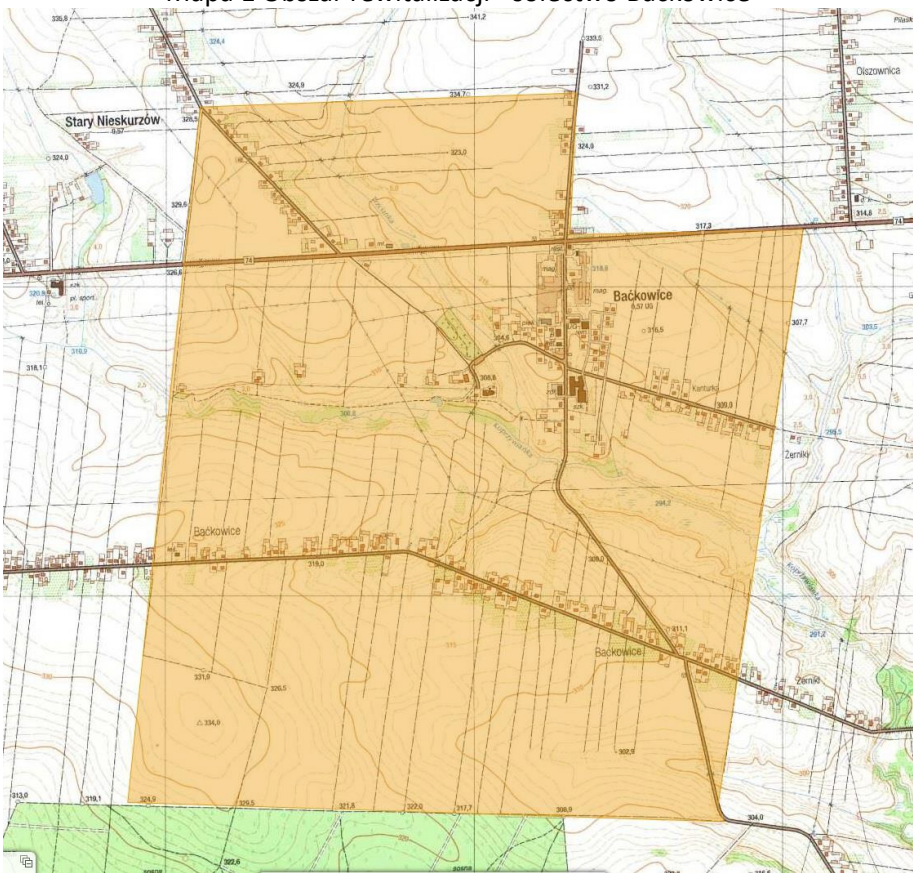

Źródło: „Programie Rewitalizacji Gminy Baćkowice na lata 2016-2023” str. 58

Mapa 2 Obszar rewitalizacji - Modliborzyce

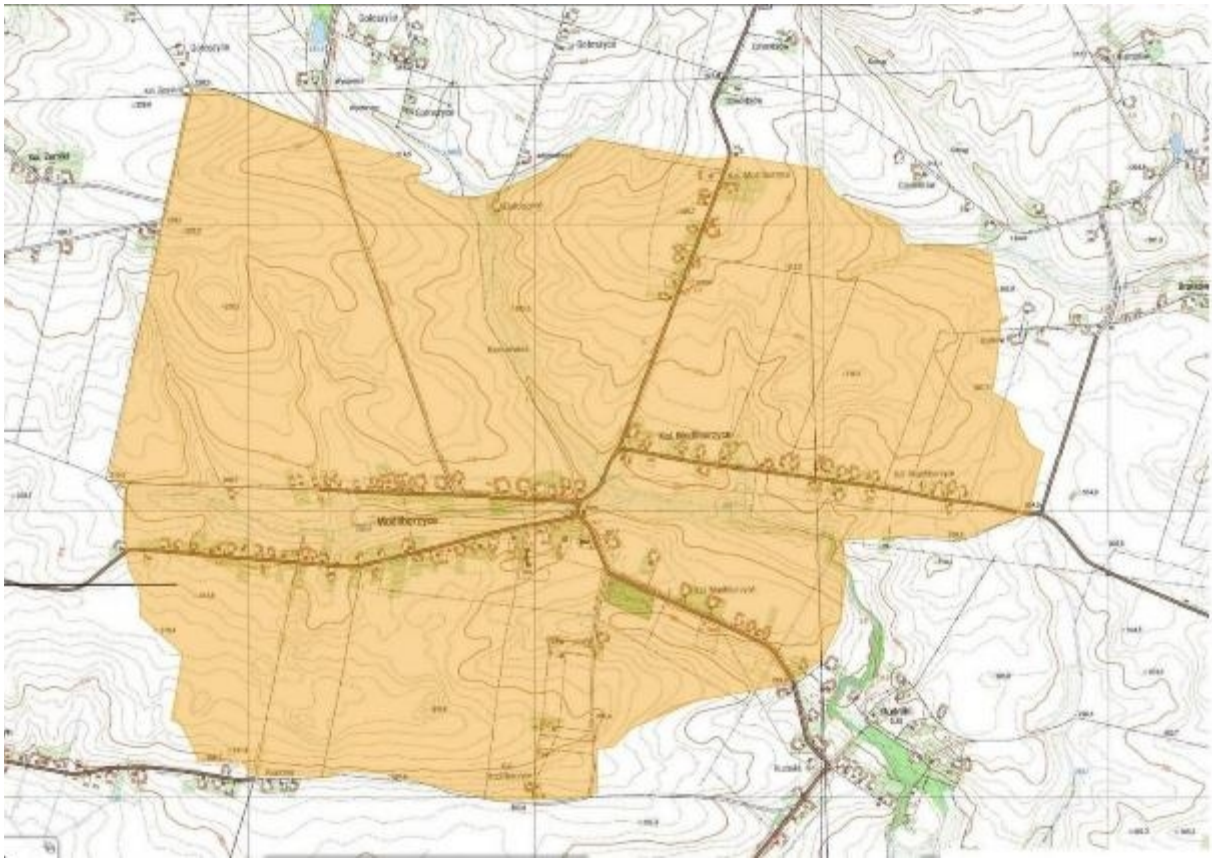

Źródło: „Programie Rewitalizacji Gminy Baćkowice na lata 2016-2023" str. 59

Najważniejszym projektem realizującym zadania rewitalizacyjne było przedsięwzięcie współfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 pn. „**Rewitalizacja miejscowości Baćkowice – etap II"**. Przedmiotowy projekt był zgodny z wizją jaka została przedstawiona w dokumencie oraz jej celami. Zadaniem projektu było ożywienie społeczno – gospodarcze oraz odnowienie fizyczne i przestrzenne obszaru rewitalizacji miejscowości Baćkowice. Projekt odpowiadał na zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji problemy społeczne w sferach:

- Społeczny – podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzięki instalacji monitoringu oraz rozszerzenie dostępu do infrastruktury społecznej.
- Gospodarczy – tworzenie nowych miejsc pracy, rozwijanie aktywności gospodarczej oraz zwiększanie atrakcyjności turystycznej rewitalizowanego terenu.
- Funkcjonalno-przestrzenny – zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele integracyjne, poprawa bezpieczeństwa poprzez modernizację i przebudowę dróg oraz chodników, a także budowę nowych parkingów.
- Środowiskowy – wdrażanie odnawialnych źródeł energii oraz efektywne gospodarowanie energią.
- Techniczny – dostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Bardzo ważnym projektem dla obszaru rewitalizacji był projekt pt. „Utworzenie terenów inwestycyjnych w Gminie Baćkowice". Realizacja projektu obejmowała roboty budowlane związane z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych oraz budową obiektów (wielofunkcyjnego, budynku szwalni oraz hali pod

działalność gospodarczą). W celu nadania istniejącym terenom nowych funkcji gospodarczych, sprzyjających rozwojowi MŚP, planuje się uporządkowanie terenu oraz uzbrojenie go w sieci (media). W wyniku realizacji projekt przygotowano tereny inwestycyjne o powierzchni 1,51 ha

Wykres 1 Budynek powstały w ramach projektu Utworzenie terenów inwestycyjnych w Gminie Baćkowice

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Wykorzystane doświadczenia i nowe wyzwania w rewitalizacji Baćkowic

Podczas realizacji wcześniejszych projektów rewitalizacyjnych pracownicy Urzędu Gminy, instytucji gminnych oraz ich partnerzy zdobyli cenne doświadczenia, które stanowią istotny kapitał w pracach nad aktualnym Programem Rewitalizacji. Ta wiedza znacząco wspiera skuteczne wdrożenie działań rewitalizacyjnych.

Proces rewitalizacji, zwłaszcza w aspekcie społecznym, musi uwzględniać szerokie wyzwania rozwojowe, z którymi mierzy się gmina Baćkowice. Kluczowe jest wykorzystanie pojawiających się szans oraz znalezienie rozwiązań na problemy związane z depopulacją, rosnącą liczbą osób starszych oraz malejącą liczbą dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.

Gminny Program Rewitalizacji Baćkowic do 2030 roku stanowi solidną podstawę do realizacji ambitnych, kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się działań na obszarze rewitalizacji. Uwzględniając potrzeby mieszkańców, aktualne trendy oraz wytyczne polityk publicznych, program ten przyczyni się do pozytywnych zmian w wyznaczonym terenie.

1. Podstawy i proces tworzenia GPR

1.1 Metodologia opracowania Programu

Podstawą do rozpoczęcia prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji była uchwała XXI/107/2025 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 15 lipca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 *r.* Podjęcie tej uchwały było następstwem opracowania diagnozy, dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Baćkowice, w oparciu o którą w dniu 17 czerwca 2025 r. podjęto uchwałę nr XX/99/25 Rady Gminy Baćkowice w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Baćkowice.

W oparciu o przepisy *ustawy o rewitalizacji* należy uznać, że obszarem rewitalizacji jest obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, takich jak ubóstwo, bezrobocie, czy też liczba osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo, na obszarze rewitalizacji powinny występować deficyty w sferach: gospodarczej i/lub środowiskowej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/lub technicznej. Powinien to być obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego zajmujący nie więcej niż 20% powierzchni gminy, a także zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% jej mieszkańców. Diagnozę, pozwalającą na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Baćkowice przeprowadzono w oparciu o obiektywne i policzalne wskaźniki, umożliwiające analizę negatywnych zjawisk na terenie gminy. Analizy wskaźnikowe pozwoliły na wyznaczenie obszaru rewitalizacji – miejscowości Baćkowice. Wyznaczony obszar obejmuje powierzchnię 4,13 km^2 co stanowi 4,3 % powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 594 osoby, tj. 12,50% ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 1 Liczba mieszkańców objętych rewitalizacją do ogółu mieszkańców gminy

Liczba mieszkańców sołectwo Baćkowice na 31.12.2024r.	594
Liczba mieszkańców Gminy Baćkowice na 31.12.2024r.	4751
Procent mieszkańców gminy objętych rewitalizacją	12,50%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Baćkowicach

Dlaczego Baćkowice? Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji

Zasięg obszaru rewitalizacji wyznaczono w oparciu o następujące, kluczowe przesłanki:

- **skumulowane problemy:** stwierdzono wysokie nasilenie negatywnych zjawisk, obejmujących **bezrobocie, niekorzystne trendy demograficzne oraz dużą liczbę beneficjentów pomocy społecznej (OPS w Baćkowicach)**.
- Dodatkowo, obszar ten wykazywał problemy w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.
- **znaczenie dla rozwoju gminy:** wybrany obszar ma **strategiczne znaczenie dla ogólnego rozwoju** całej gminy Baćkowice.
- **powszechna akceptacja:** wybór obszaru rewitalizacji **uzyskał pełną akceptację** zarówno lokalnych władz, jak i mieszkańców.

Na obszarze sołectwa baćkowice zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk:

a) **w sferze społecznej** – wskaźniki gorsze niż średnia dla gminy:

- liczba osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców,
- liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej,
- liczba dzieci i młodzieży korzystająca z dożywiania w szkołach,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód ubóstwo,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu,
- liczba przestępstw i wykroczeń na terenie sołectwa.

b) w sferze gospodarczej

- wysoka liczba wyrejestrowywanych w rejestrze REGON firm,

c) w sferze środowiskowej

- zły stan powietrza,
- potrzeba ochrony obszarów cennych przyrodniczo,
- obszar zagrożony suszą,

d) w sferze funkcjonalno- przestrzennej

- brak dostępu do infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3,
- potrzeba modernizacji dróg,
- potrzeba ochrony zabytków,
- potrzeba modernizacji/termomodernizacji budynków użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze sołectwa,
- potrzeba zagospodarowania przestrzeni i nadania jej nowych funkcji,
- brak dostępu do podstawowych usług związanych infrastrukturą gazową,

Wyznaczone granice obszaru rewitalizacji, obejmujące całą miejscowość Baćkowice, zapewniają **ciągłość działań rozpoczętych we wcześniejszych okresach**. Warto przypomnieć, że w *Programie Rewitalizacji dla Gminy Baćkowice na lata 2016-2023*, przyjętym w 2016 roku, Baćkowice również była jednym z obszarów rewitalizacji.

Tworzenie GPR: proces konsultacji i integracji

Podczas prac nad GPR zastosowano **różnorodne metody gromadzenia i analizy informacji**, co przełożyło się na konkretne zapisy dokumentu. Oprócz analiz ilościowych przeprowadzono **szeroko zakrojone konsultacje**. Miały one na celu zebranie indywidualnych opinii od mieszkańców, przedstawicieli formalnych i nieformalnych grup, lokalnego biznesu, Urzędu Gminy oraz jego jednostek organizacyjnych, a także innych instytucji publicznych.

Na początku prac nad GPR uznano, że kluczowe dla sukcesu będzie zarówno **wykorzystanie doświadczeń z dotychczasowych projektów rewitalizacyjnych w Baćkowicach**, jak i **otwartość na nowe propozycje zgłaszane przez wszystkich zainteresowanych interesariuszy**.

Ponadto, programowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych ściśle powiązano z wstępnymi ustaleniami **"Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030 "** (dokument jest w trakcie opracowywania)[1] oraz innymi dokumentami planistycznymi – zarówno gminnymi, jak i regionalnymi, krajowymi oraz unijnymi. Przyjęto, że osiągnięcie celów rewitalizacji będzie możliwe wyłącznie poprzez **zaplanowanie i realizację zróżnicowanych przedsięwzięć o charakterze społecznym i infrastrukturalnym**.

[1] Uchwała nr XVIII/90/25 rady Gminy w Baćkowicach z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030 r." oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Mapa 3 Obszary zdegradowany oraz rewitalizacji – sołectwo Baćkowice (mapa w skali 1:5000)

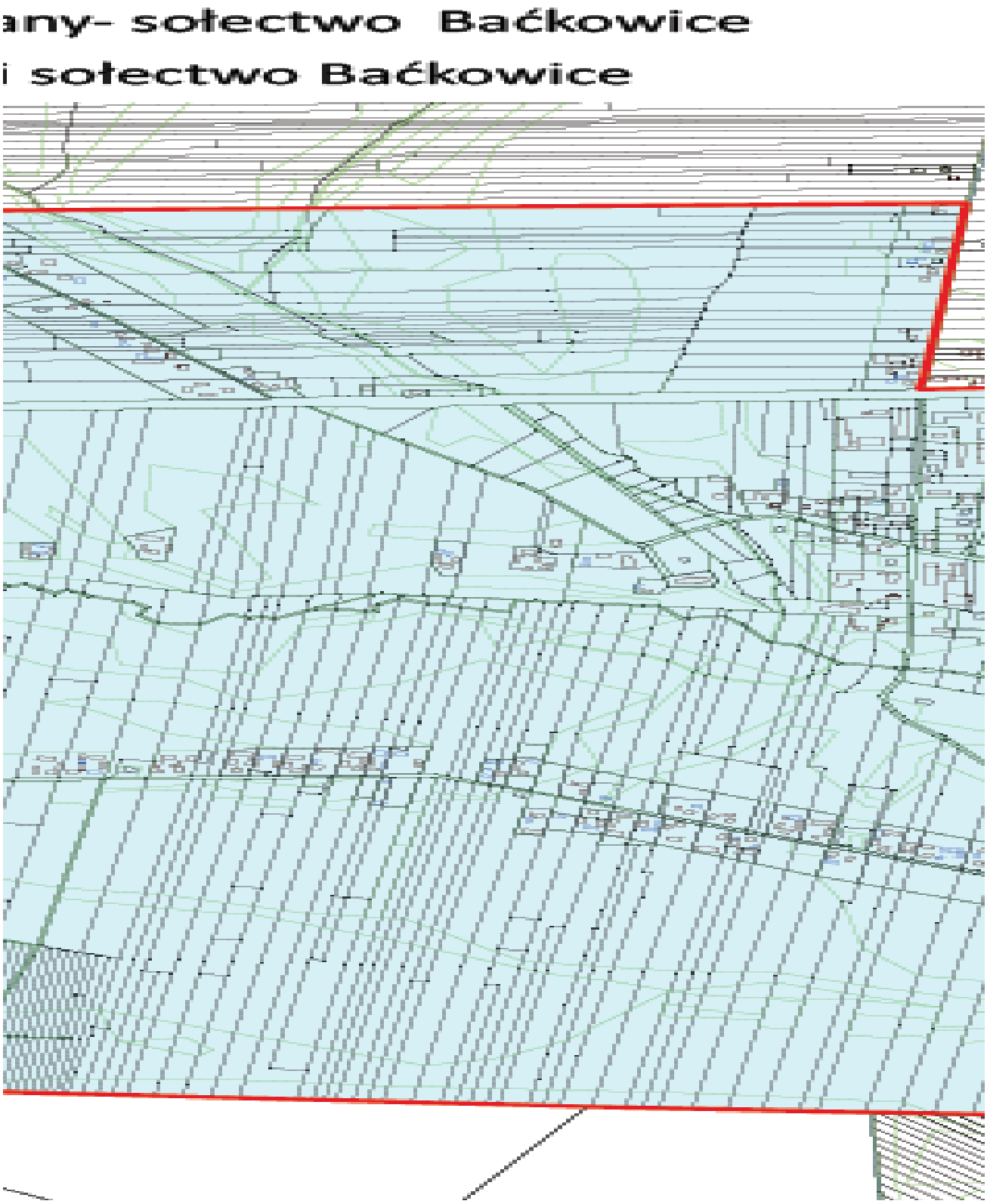

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

1.2. Ocena dotychczasowych efektów rewitalizacji

Na terenie miejscowości Baćkowice zrealizowano w ostatnich latach liczne działania/zadania, których założenia i konkretne efekty w pełni wpisują się w założenia *ustawy o rewitalizacji* w zakresie partycypacyjnego podejścia do projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i promowania kompleksowych rozwiązań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców. W treści „Programu Rewitalizacji dla Gminy Baćkowice na lata 2016-2023" zaplanowano realizację kilkunastu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których wdrożenie przyczyniło się do osiągania części celów rewitalizacji. Kluczowe przedsięwzięcia wskazane w poprzednio obowiązującym Programie to:

- odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych,
- redukcja patologii społecznych i zjawiska wykluczenia społecznego poprzez zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjne, turystyczne, edukacyjne i kulturalne,
- budowa obiektów użyteczności publicznej pełniących funkcje kulturalne /edukacyjne/ turystyczne,
- rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, szczególnie w sektorze usług,
- poprawa poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację infrastruktury drogowej i około drogowej.

Dobrą praktyką było prowadzenie przez Urząd Gminy w Baćkowicach regularnego monitoringu z realizacji projektów rewitalizacyjnych w sposób, który umożliwia prześledzenie postępów w ich wdrażaniu. Przy projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono wytyczne wynikające z przepisów *ustawy o rewitalizacji* – traktującej rewitalizację jako proces ukierunkowany na rozwiązywanie problemów społecznych, przy równoczesnej realizacji projektów w innych sferach funkcjonowania. Analiza informacji ze zrealizowanych w ramach Programu Rewitalizacji projektów jak i udział interesariuszy rewitalizacji w opracowaniu „Diagnozy" prowadzą do wniosku, że w ostatnich latach wdrażano działania wpisujące się w osiągnięcie celów wszystkich podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wynikających z treści PR. Na uwagę zasługują w szczególności:

- zwiększenie dostępu do usług społecznych skierowanych dla osób starszych,
- poprawa infrastruktury edukacyjnej,
- wzrost atrakcyjności gminy dla nowych inwestorów poprzez udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych,
- organizowanie wydarzeń ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców borykających się z problemami na rynku pracy; czy też
- tworzenie przez gminne instytucje oferty czasu wolnego, jako narzędzia integracji oraz budowy relacji pomiędzy różnymi grupami mieszkańców z obszaru i spoza obszaru rewitalizacji.

W latach 2017-2024 Gmina Baćkowice realizowała szereg projektów mających ożywić miejscowość Baćkowice.

Tabela 2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zrealizowane w ostatnich latach lub w trakcie realizacji obejmujące miejscowość Baćkowice

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie	Wkład własny	Źródła finansowania	Krótki opis (co zrealizowano)
1	Budowa i doposażenie Domu Pomocy Społecznej w Baćkowicach	5 271 600,00 zł	4 079 557,24 zł	1 192 042,76 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 działanie 7.3. Infrastruktura zdrowotna i społeczna	Celem projektu była poprawa dostępu do usług społecznych na terenie Gminy Baćkowice poprzez budowę i doposażenie Domu Pomocy Społecznej w Baćkowicach – placówki wieloosobowego całodobowego pobytu i opieki w której liczba mieszkańców będzie wynosi max. 30 osób.
2	Utworzenie terenów inwestycyjnych w Gminie Baćkowice	7 443 896,11 zł	3 641 094,03 zł	3 802 802,08 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 działanie 2.2. Tworzenie nowych terenów inwestycyjnych	Przedmiotem projektu było uporządkowanie i kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w Baćkowicach poprzez dostosowanie ich do potrzeb potencjalnych inwestorów i w celu polepszenia warunków do rozwoju sektora MŚP. Realizacja projektu obejmowała roboty budowlane związane z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych oraz budową obiektów (wielofunkcyjnego, budynku szwalni oraz hali pod działalność gospodarczą). W wyniku realizacji projekt przygotowano tereny inwestycyjne o powierzchni 1,51 ha.
3	Rewitalizacja miejscowości Baćkowice – etap II	8 919 685,54 zł	2 705 294,26 zł	6 214 391,28 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 działanie 6.5. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich	Głównym celem projektu było ożywienie społeczno – gospodarcze oraz odnowienie fizyczne i przestrzenne obszaru rewitalizacji miejscowości Baćkowice. Cele szczegółowe projektu: (1) Poprawa warunków życia mieszkańców miejscowości.(2) Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. (3) Adaptacja zdegradowanych budynków w

						celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych. (4) Zwiększenie potencjału turystycznego miejscowości Baćkowice (5) Poprawa stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.
4	Rozwój infrastruktury sportowej i edukacyjnej we wszystkich placówkach edukacyjnych w Gminie Baćkowice	1 135 416,00 zł	851 562,00 zł	283 854,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 działanie 7.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Głównym celem projektu było podniesienie jakości edukacji i zdrowia dzieci szkolnych uczęszczających do szkół na terenie Gminy Baćkowice. Cel został osiągnięty poprzez zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz dostęp do nowoczesnej dobrze wyposażonej infrastruktury sportowej i dydaktycznej. Projektem objęto wszystkie placówki szkolne z terenu Gminy Baćkowice tj. szkoły podstawowe w Modliborzycach, Wszachowie, Piórkowie oraz Zespół Szkół w Baćkowicach. Projekt polegał na na: 1. Modernizacji infrastruktury sportowej służącej wzmocnieniu sprawności fizycznej uczniów (planowana jest modernizacja 3 boisk przyszkolnych w Piórkowie, Wszachowie i Modliborzycach), 2 Doposażeniu w nowoczesne i innowacyjne pomoce pracowni matematyczno-przyrodniczych oraz informatycznych we wszystkich szkołach.
5	Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Baćkowice	1 379 217,30 zł	540 938,82 zł	838 278,48 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata	Celem projektu była głęboka termomodernizacja dwóch budynków użyteczności publicznej: 1. budynku Wielofunkcyjnego w Baćkowicach w

					2014-2020 działanie 3.3. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym	którym mieści się m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej, Remiza Strażacka. 2. remizy OSP w Piórkowie. Projekt zakładał m.in. wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji centralnego ogrzewania, modernizację oświetlenia, montaż OZE itp
6	Rozwój infrastruktury sportowej i edukacyjnej w Szkole Podstawowej w Baćkowicach – etap II	3 610 853,75 zł	500 000,00 zł	3 110 853,75 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 działanie 7.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Głównym celem projektu było podniesienie jakości edukacji i zdrowia dzieci szkolnych uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Baćkowicach. Cel osiągnięto poprzez zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz dostęp do nowoczesnej dobrze wyposażonej infrastruktury sportowej i dydaktycznej. Projektem objęto SP w Baćkowicach, dla której organem prowadzącym jest Gmina Baćkowice.. Zakres projektu obejmował budowę boiska trawiastego wraz z trybunami i infrastrukturą techniczną w Baćkowicach oraz doposażenie szkoły w pomoce do pracowni matematyczno-przyrodniczej.

Źródło: Urząd Gminy Baćkowice

1.3. Zaangażowanie partnerów i interesariuszy

Zaangażowanie na etapie prac nad programem

W całym procesie prac nad GPR i na poprzedzającym go etapie wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji podejmowano różnego rodzaju aktywności w celu zapewnienia szerokiego udziału partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących środowiska pozarządowe, w tym podmiotów działających w obszarze społeczeństwa obywatelskiego, ochrony środowiska, włączenia społecznego, praw podstawowych, osób z niepełnosprawnościami czy równości płci i niedyskryminacji.

Transparentne informowanie o pracach nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz o pracach nad GPR

Współpraca z interesariuszami oraz włączanie społeczności Gminy Baćkowice w prace dotyczące GPR wymagały wykorzystywania szeregu platform i środków komunikacji. Do najważniejszych z nich należą:

- strona internetowa Gminy Baćkowice http://www.backowice-gmina.pl/ (zakładka Dla Mieszkańców → Gminny Program Rewitalizacji) gdzie na bieżąco zamieszczano informacje nt. działań podejmowanych w ramach tworzenia Programu,
- plakaty informujące o procesie rewitalizacji rozmieszczane na terenie gminy Baćkowice.

Liczne wydarzenia konsultacyjne w różnych formach adresowane do mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji

W ramach prac nad GPR-em i poprzedzających je działań związanych z wyznaczeniem obszarów zdegradowanego i rewitalizacji przeprowadzono kilka form konsultacji społecznych. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim:

- w ramach prac nad wyznaczeniem obszarów zdegradowanego i rewitalizacji: otwarte spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych (16 maja 2025r.)
- spacer studyjny po obszarze rewitalizacji (23 maja 2025r.),
- konsultacje społeczne projektu uchwały wyznaczającej obszar zdegradowany i rewitalizacji w terminie 09.05.2025 do 16.06.2025 (zarządzenie Wójta Gminy Baćkowice nr 111/2025 z dnia 8 maja 2025r.) – uwagi można było zgłaszać w formie papierowej, elektronicznej i ustnej do protokołu,
- w ramach prac nad GPR:

– wywiady grupowe z przedstawicielami:
  1 Urzędu Gminy Baćkowice (20 sierpnia 2025r.),
  2 organizacji pozarządowych prowadzącymi działalność na terenie sołectwa Baćkowice (21 sierpnia 2025r.),
  3 przedsiębiorców prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie miejscowości Baćkowice (22 sierpnia 2025r.).
– debata z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji (18 sierpnia 2025r.),
– spacer studyjny po obszarze rewitalizacji i planowanych inwestycjach (23 sierpnia 2025r.),
– konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji od 24 lipca 2025r. do 1 września 2025r. (zarządzenie Wójta Gminy Baćkowice nr 134/2025 z dnia 24 lipca 2025r.),
– nabór fiszek przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Postulaty podnoszone przez interesariuszy procesu rewitalizacji przełożyły się na końcową treść GPR zarówno w części diagnostycznej jak i w fazie formułowania celów oraz kierunków działań, a także konkretnych przedsięwzięć. Dotyczyły one m.in.: potrzeb w zakresie realizacji kompleksowych przedsięwzięć wspierających integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji; poprawę estetyki i stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych; czy też modernizacji, poprawy dostępności i tworzenia nowej infrastruktury w celu stałego rozwijania oferty usług publicznych (kulturalnych, społecznych, rekreacyjnych, itd.) na obszarze rewitalizacji.

Zaangażowanie w trakcie realizacji programu

Partycypacja społeczna stanowiąca punkt wyjścia dla opracowania programu rewitalizacji, jest i będzie stałą zasadą i ciągłą praktyką również w trakcie wdrażania GPR-u zgodnie z przyjętym systemem zarządzania obejmującym zasady współpracy z otoczeniem społecznym oraz gospodarczym. W trakcie wdrażania Programu przewiduje się stałe informowanie interesariuszy rewitalizacji o podejmowanych i planowanych działaniach. W tym celu wykorzystywana będzie zwłaszcza utworzona podstrona dedykowana procesowi rewitalizacji.

Informowanie o procesie rewitalizacji będzie miało na celu stworzenie optymalnych warunków dla realnego współdecydowania mieszkańców o realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w GPRze.

Kluczową formą zaangażowania interesariuszy będzie **Komitet Rewitalizacji** stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z odpowiedzialnymi za koordynację tego procesu organami Gminy Baćkowice w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie zajmował stanowiska dotyczące kluczowych etapów procesu rewitalizacji. Należą do nich opiniowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR oraz projektu programu lub jego zmiany.

Narzędziem angażowania interesariuszy rewitalizacji w ocenę efektów procesu rewitalizacji będzie również ocena aktualności i stopnia realizacji GPR (przynajmniej raz w okresie wdrażania Programu). Na szczególną uwagę (w kontekście zaangażowania interesariuszy w trakcie realizacji GPR) zasługują również podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne wpisujące się w kierunki działań pn. „4.1. Budowanie kompetentnego Zespołu ds. rewitalizacji" i „4.3 Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji". Ich zakres zakłada bowiem m.in. organizację cyklicznych wydarzeń (spacerów, spotkań itd.) z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji, które pozwolą na stałą weryfikację postępu wdrażania GPR i adekwatności jego postanowień do potrzeb, barier i potencjałów, które występują na obszarze rewitalizacji.

2. GPR a pozostałe dokumenty strategiczne gminy

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2) *ustawy o rewitalizacji*, w GPR powinien znaleźć się opis powiązań tego dokumentu z innymi opracowaniami strategicznymi gminy, w tym ze strategią rozwoju, mpzp, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych. Ze względu na fakt, że rewitalizacja jest procesem złożonym, który oddziałuje na sposób realizacji innych polityk publicznych na terenie gminy, w tym miejscu warto przeanalizować także powiązania GPR z innymi gminnymi dokumentami strategicznymi.

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027[2]

Gminny Program Rewitalizacji jest spójny ze Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2023-2027 na poziomie zidentyfikowanych w tym dokumencie domen rozwoju, a także przyporządkowanych im celów głównych, szczegółowych oraz kierunków działań. Interwencje zaplanowane w GPRze przyczynią się do osiągniecia celów wyznaczanych w Strategii m.in. Cel 1 Wzmocnienie rozwoju turystyki na obszarze LGD oraz celem 2 Wzmacnianie spójności obszaru LGD poprzez zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój swoich miejscowości

W konsekwencji powyższego, cele GPR wpisują się także w realizację działań priorytetowych ujętych w Strategii dotyczących np. aktywizacji i angażowania społeczności lokalnych w życie/ funkcjonowanie i rozwój gminy Baćkowice, a także stworzenia centralnej – spójnej i urządzonej – przestrzeni publicznej na terenie centralnej miejscowości gminnej. Na potrzeby zmian w odniesieniu do poprawy estetyki i funkcjonalności centrum Baćkowic zwracali uwagę interesariusze zaangażowani w prace nad GPR, dzięki czemu odpowiednie i szczegółowo opisane przedsięwzięcia znalazły się w treści Programu Rewitalizacji. W tym zakresie zatem, należy stwierdzić, że postanowienia GPR uszczegóławiają zapisy Strategii w zakresie projektów rewitalizacyjnych oraz tworzą ramy operacyjne do realizacji kierunków interwencji wynikających ze Strategii.

Biorąc pod uwagę relacje pomiędzy treścią Strategii a postanowieniami GPR, pozytywnie należy ocenić fakt, że pierwszy z wymienionych dokumentów został przyjęty wcześniej tworząc szerokie ramy interwencji dla działań z zakresu rewitalizacji. GPR natomiast należy uznać jako dokument organizujący proces rewitalizacji, który przyczyni się do sprawniejszego i efektywnego

[2] https://archiwum.lgd-srws.pl/lsr_2023_2027/lokalna_strategia_rozwoju_na_lata_2023_2027_zaktualizowana_w_dniu_13_lutego_2024_r.html

osiągania celów Strategii na obszarze rewitalizacji. Biorąc pod uwagę hierarchię dokumentów strategicznych obowiązujących na terenie gminy należy uznać to za właściwe podejście, korzystnie wpływające na osiąganie spójności pomiędzy Strategią oraz GPR.

Dokumenty z obszaru polityki przestrzennej

Do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej dla obszaru rewitalizacji – sołectwa Baćkowice należą:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baćkowice, przyjętego uchwałą nr II/9/2002 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 4 grudnia 2002 r
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Baćkowice [XXIX/130/08 Rady Gminy Baćkowice z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Baćkowice

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baćkowice to strategiczny dokument planistyczny, który określa ramy rozwoju przestrzennego gminy. Studium to stanowi podstawę do uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz podejmowania decyzji o warunkach zabudowy na terenie gminy. Zgodnie ze Studium głównym celem zagospodarowania przestrzennego gminy jest poprawa jakości życia, przy racjonalnym wykorzystaniem terenów, zapewnieniem zrównoważonego rozwoju, właściwą gospodarką zasobami przyrodniczymi..

Kierunki polityki przestrzennej określone w „Studium...” obejmują:

a) politykę osiągnięcia celów ekologicznych obejmującą ochronę niekwestionowanych wartości środowiska przyrodniczego, a także poprawę jego stanu wynikająca z potrzeby przemian technologicznych przemysłu.

Wysoka ranga przyrodnicza północnej części gminy i jej ważna pozycja w krajowym i europejskim systemie przyrodniczym (ECONET) powoduje pewne ograniczenia inwestycyjne i przesądza o proekologicznych kierunkach zagospodarowania. W zakresie aspektów przestrzennych polityki ekologicznej studium formułuje następujące cele:

- zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy nie wykluczające podjęcia
- eksploatacji złóż uzasadnionej względami gospodarczymi,
- respektowanie wymogów ochronnych obowiązujących w strefach ochrony wód podziemnych
- (zbiornik Włostów),
- kompatybilność poziomu intensyfikacji zagospodarowania i cech środowiska przyrodniczego,
- przygotowanie planistyczne umożliwiające przygotowanie realnej oferty inwestycyjnej dla obszarów złóż (wyłączenie z użytkowania rolniczego, eliminacja lokalizacji funkcji ograniczających wydobycie, dostępność pod względem własności);

b) politykę osiągnięcia celów kulturowych chroniącą występujące na obszarze gminy zabytki, wyrażoną poprzez osiągnięcie celów cząstkowych, w których do najważniejszych należą:
- uporządkowanie i rewaloryzacja zabytkowych mogił i cmentarzy,
- pogłębienie rozpoznania dziedzictwa kulturowego gminy,
- poprawa ładu przestrzennego poprzez harmonijne powiązanie architektury i krajobrazu,
- oznakowanie i udostępnianie miejsc historycznych na terenie gminy związanymi z tradycjami patriotycznymi i historią wojen (utrwalenia pamięci wymagają akcje
- pacyfikacyjne większości wsi gminy) oraz śladami starożytnego okręgu hutnictwa i górnictwa świętokrzyskiego, promocja turystyczna monastycznego szlaku cysterskiego;

c) politykę osiągnięcia celów gospodarczych wyrażoną w udostępnianiu szerokiej oferty terenów budowlanych skierowanej do potencjalnych przedsiębiorców i podniesieniem stopnia wyposażenia infrastrukturalnego gminy, w tym: poprzez projektowane przedsięwzięcie polegające na budowie biogazowni do wytwarzania biogazu w wyniku beztlenowej fermentacji surowców pochodzenia rolniczego w Gołoszycach (gnojowica i obornik zmieszane z kiszonkami roślin energetycznych). Wytwarzany biogaz w dalszej kolejności wykorzystany zostanie, jako paliwo napędowe do silnika do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu. Część (15%) wyprodukowanej energii zostanie zagospodarowana na potrzeby Przedsiębiorstwa, pozostała część zostanie wprowadzona do krajowej sieci elektroenergetycznej.

d) politykę osiągania celów społecznych wyrażającą się podniesieniem jakości życia mieszkańców, w której za najważniejsze należy uznać:
- rozwiązanie problemów infrastruktury społecznej w skojarzeniu z ogólną strategią rozwoju tych usług w powiecie opatowskim,
- przełamywanie barier architektonicznych w dostępie osób niepełnosprawnych do usług publicznych,
- poprawę standardów funkcjonowania istniejących obiektów edukacji, zdrowia i kultury,
- ochronę lokalnej odrębności i specyfiki kultury ludowej,
- poprawa standardów zamieszkania i wypoczynku,
- aktywizacja rynku pracy;

e) politykę przeciwdziałania zagrożeniom klęskami, głównie z uwagi na położenie sporej części gminy w strefie zagrożenia powodziowego związanego z rzeką Koprzywianka i Wszachówką.

Zgodnie z zapisami w studium *„Stolica Gminy – wieś Baćkowice, przyjmuje hierarchię lokalnego ośrodka rozwoju oraz znajduje się w zasięgu obszarów o najmniejszych perspektywach rozwoju, co oznacza, że występują na terenie gminy najmniejsze procesy urbanizacyjne oraz gmina i ośrodek gminny, mają marginalny wpływ na rozwój miast sąsiednich (np. Opatowa). Występuje tutaj również jeden z najgorszych wskaźników dostępności mieszkańców do usług”*

Obszar rewitalizacji obejmujący sołectwo Baćkowice to teren koncentracji usług społecznych, administracyjnych, sportu, rekreacji oraz aktywności gospodarczej. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji nie będę sprzeczne z dotychczasowymi kierunkami polityki przestrzennej dla obszaru rewitalizacji - sołectwa Baćkowice - przyjętymi w dokumentach planistycznych gminy np. w zakresie planowanego przeznaczenia terenów na realizację i utrzymanie zabudowy umożliwiającej rozwijanie usług społecznych. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie natomiast wspierać dotychczas realizowaną politykę w obszarze planowania przestępnego poprzez działania zmierzające do poprawy

dostępności usług oraz poprawy jakości infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej na terenie rewitalizacji.

Nowelizacja *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z 2023r. wprowadza istotne zmiany w systemie planowania przestrzennego w kraju (Dz. U. z 2024, poz. 1130, 1907, 1940). W perspektywie roku 2030 skutki tych zmian nie wpłyną jednak znacząco na gospodarowanie przestrzenią na obszarze rewitalizacji. W pracach nad planem ogólnym – czyli nowym instrumentem planistycznym – zostaną natomiast uwzględnione granice obszarów zdegradowanego i rewitalizacji oraz inne istotne dla treści planu ogólnego ustalenia GPR.

Synergia z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji będzie ściśle **powiązana z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Baćkowice na lata 2021-2030**. Ten strategiczny dokument, przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/186/21 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Baćkowice na lata 2021 -2030., stanowi kluczowy punkt odniesienia dla działań społecznych. Dokument wyznacza kierunki działań, które mają poprawić warunki życia mieszkańców, szczególnie osób i rodzin zagrożonych marginalizacją.

Przedsięwzięcia zawarte w GPR, opracowane zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1) Ustawy o pomocy społecznej, będą **aktywnie wspierać rozwiązywanie problemów społecznych** zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji. Obejmie to między innymi:

- **projekty wspierające integrację społeczną** oraz pomoc rodzinom o najniższych zasobach,
- **działania zapewniające dzieciom i młodzieży odpowiednie warunki do rozwoju**,
- **inicjatywy zmierzające do likwidacji barier**, zarówno architektonicznych, jak i innych, aby ułatwić dostęp do różnorodnych usług (w tym publicznych) osobom ze szczególnymi potrzebami, takim jak seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami.

Kompleksowy charakter tych działań, wynikający ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, **znacząco przyczyni się do osiągnięcia celów GPR**, budując spójną i wspierającą się społeczność w Baćkowicach.

Spójność z Gminnym Programem Wspierania Rodziny[3]

Realizacja GPR będzie bezpośrednio wspierać cele **Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Baćkowice na lata 2022-2024**. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Baćkowice na lata 2022-2024 to dokument, który ma na celu stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program skupia się na przywróceniu rodzinom zdolności do pełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

"Program Wspierania Rodziny", niezależnie zdiagnozował te same problemy społeczne w sołectwie Baćkowice, co potwierdza trafność analizy przeprowadzonej na potrzeby GPR.

Oznacza to, że nasze **innowacyjne i kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne**, łączące działania społeczne, gospodarcze i techniczne, będą wprost **realizować strategiczne cele Programu**

[3] Dokument przyjęty uchwałą nr LIII/275/22 Rady Gminy Baćkowice przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Baćkowice na lata 2022-2024

Wspierania Rodziny. W szczególności przyczynią się do **zapobiegania zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym**, które mogą negatywnie wpływać na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w Baćkowicach.

Program współpracy Gminy Baćkowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025 [4]

W Gminie Baćkowice ramy współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi od lat wyznaczają programy uchwalane przez Radę Gminy. W okresie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji kwota zarezerwowana na realizację programów współpracy systematycznie wzrastała, co świadczy o występowaniu stałego potencjału organizacji pozarządowych w gminie Baćkowice do prowadzenia działań w partnerstwie z lokalnym samorządem.

Tabela 3 Środki finansowe przeznaczone przez Gminę Baćkowice na realizację Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi

Rok	Planowane	Wydatkowane
2015	30 000 zł	5 000 zł
2016	30 000 zł	3 000 zł
2017	30 000 zł	3 000 zł
2018	30 000 zł	4 000 zł
2019	30 000 zł	3 000 zł
2020	30 000 zł	23 000 zł
2021	30 000 zł	23 000 zł
2022	30 000 zł	30 000 zł
2023	30 000 zł	26 000 zł
2024	40 000 zł	40 000 zł
2025	40 000 zł	w trakcie

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Tematyczne obszary współpracy gminy i organizacji pozarządowych odpowiadają tematyce przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. Zgodnie z treścią Programu współpracy Gminy Baćkowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2025, przyjętego uchwałą nr X/50/24 rady Gminy w Baćkowicach z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie przyjęcia Programu współpracy Gminy Baćkowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025. za priorytetowe działania gminy uznano przedsięwzięcia z zakresu:

1. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji w tym w szczególności:

- rozwój sportu dzieci, młodzieży i dorosłych,
- organizacja festynów i zawodów sportowych,

[4] https://edziennik.kielce.uw.gov.pl/eli/POL_WOJ_SK/2024/4397/ogl/pol/pdf

- szkolenia sportowe dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportu,
- organizację i uczestnictwo w imprezach integracyjnych, zawodach, turniejach sportowych, sportowo- rekreacyjnych, krajoznawczych, również z elementami profilaktyki,
- wspieranie inicjatyw służących popularyzacji i rozwojowi kultury fizycznej i rekreacji, sportów masowych i sportu kwalifikowanego oraz turystyki w szczególności poprzez wspomaganie organizowanych rajdów, zlotów itp. form.

2. Ochrony i promocji zdrowia, w tym w szczególności:
- wspieranie działań promujących zdrowy tryb życia,
- wspieranie edukacji prozdrowotnej,
- organizacja imprez integracyjnych, konkursów, pokazów i spektakli z elementami profilaktyki zdrowotnej.

3. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w tym
w szczególności:
- wspieranie inicjatyw kultywujących pamięć o zasłużonych dla społeczności lokalnych postaciach, miejscach i wydarzeniach historycznych,
- prezentacja tradycji lokalnych na forum lokalnym i krajowym,
- podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej poprzez organizowanie imprez kulturalnych,
- organizowanie form edukacji w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4. Profilaktyka i przeciwdziałania patologiom społecznym, w tym w szczególności:
- wspieranie akcji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży oraz dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych,
- realizowanie programów profilaktyczno-wychowawczych, konkursów o tematyce antyalkoholowej, antynarkotykowej, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- wspieranie systemu pomocy społecznej,
- pozyskiwanie i dystrybucja żywności,
- organizowanie szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy,
- organizacja imprez kulturalno-rekreacyjnych o charakterze integracyjnym i profilaktycznym,
- organizacja stacjonarnego wypoczynku, zajęć dla dzieci i młodzieży.

5. Nauka, edukacja, oświata i wychowania, w tym w szczególności
- organizowanie i prowadzenie zajęć/warsztatów pozalekcyjnych, świetlicowych,
- wspieranie procesów edukacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy, w tym wspieranie uczniów uzdolnionych,
- wspieranie zadań realizowanych w formie imprez integracyjnych, festynów, prelekcji, koncertów, festiwali
- nauki, wydawnictw i innych wydarzeń o charakterze artystycznym i edukacyjnym z elementami edukacji ekologicznej.

W toku wdrażania GPR, program współpracy z organizacjami pozarządowymi będzie odgrywał coraz większe znaczenia, ponieważ wśród kierunków działań określonych w GPR jest także wspieranie aktywności i rozwoju organizacji społecznych działających na obszarze rewitalizacji. Zatem oba programy wspierają się i uzupełniają nawzajem.

2.7 Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Baćkowice na lata 2025-2029 oraz zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy [5]

Ważnym instrumentem oddziaływania samorządu na trudną sytuację rodzin oraz grup mieszkańców ze szczególnymi potrzebami oraz rozwiązywania innych problemów społecznych w ramach procesu rewitalizacji jest polityka mieszkaniowa. Jak wynika z treści „Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Baćkowice na lata 2021-2026 oraz zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy", istotna część zasobu mieszkaniowego gminy znajduje się na obszarze rewitalizacji (17 lokali z 22). Wdrażanie postanowień GPR przyczyni się m.in. do osiągania celów *Programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym* poprzez działania zmierzające do:

- poprawy efektywności energetycznej budynków komunalnych oraz wymiany ich źródeł ciepła,
- powiększania zasobu mieszkaniowego gminy,

a także – co niemniej ważne:

- poprawy jakości przestrzeni wokół i w bliskim sąsiedztwie budynków komunalnych i ich dostosowania do wymagań związanych z instalowaniem błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększania retencji opadowej oraz udziału powierzchni biologicznie czynnej.

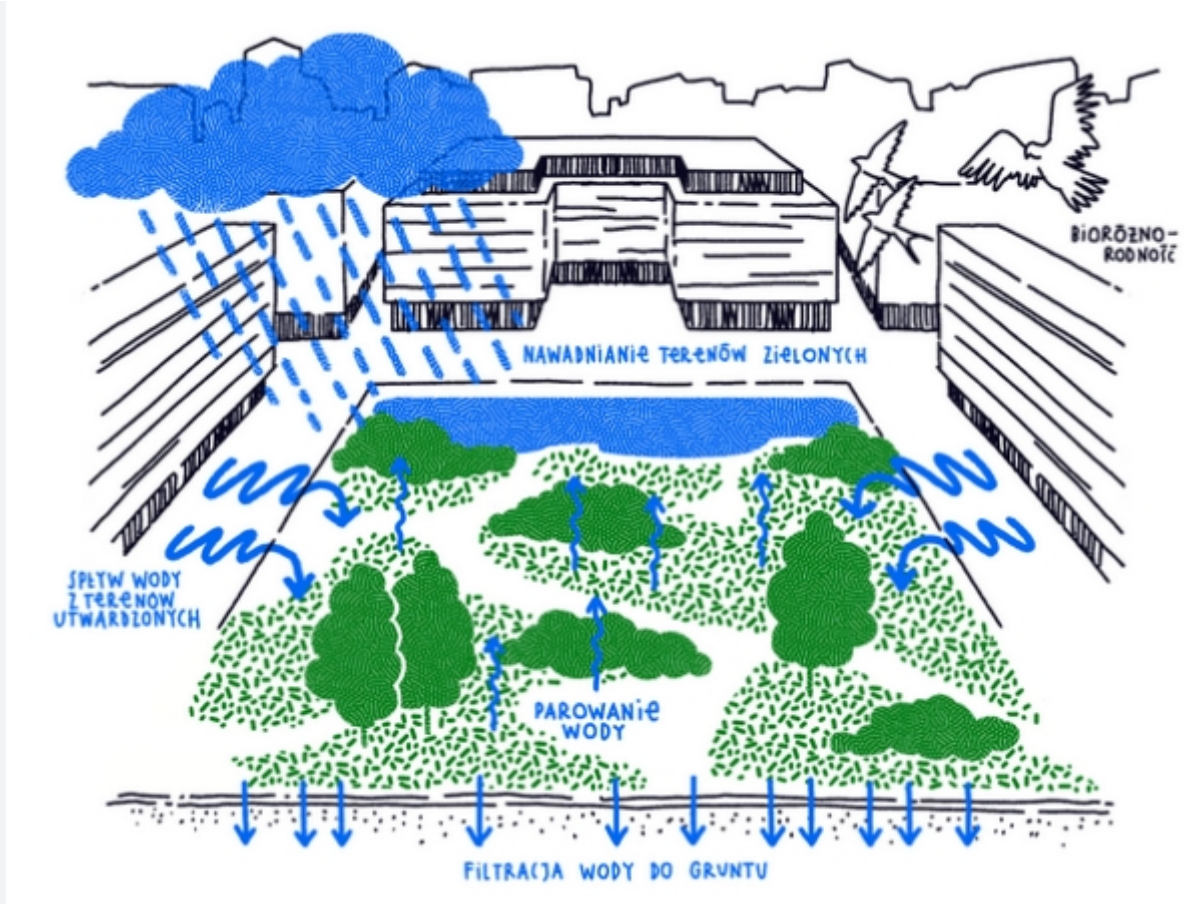

[5] Dokument przyjęty uchwałą nr XVI/83/25 rady gminy w Baćkowicach z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Baćkowice https://edziennik.kielce.uw.gov.pl/WDU_T/2025/1409/oryginal/akt.pdf

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Analiza wskaźnikowa, przeprowadzona w celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, wykazała występowanie skoncentrowanych negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych oraz technicznych. W związku z tym, na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, podjęto decyzję o wyodrębnieniu obszaru rewitalizacji obejmującego miejscowość Baćkowice.

3.1 Diagnoza zjawisk społecznych

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji wykazała, że najtrudniejsza sytuacja w sferze społecznej występuje w sołectwach: Gołoszyce, Olszownica, Piórków, Piórków-Kolonia, Piskrzyn, Wszachów. W sołectwie Baćkowice głównymi negatywnymi zjawiskami społecznymi są starzejące się społeczeństwo, wzrost liczby mieszkańców korzystających z pomocy OPS, ubóstwo, bezrobocie oraz przestępczość.

W *Diagnozie* przeanalizowano m.in. następujące wskaźniki dotyczące:

- nr 1 Wyludnienie się gminy - porównanie liczby mieszkańców poszczególnych sołectwach wg stanu na koniec 2018 i 2023r.,
- nr 2 Udział osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectwach wg stanu na 31.12.2023r.,
- nr 3 Udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectw wg stanu na 31.12.2023r.,
- nr 4 Udział osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectwach wg stanu na 31.12.2023r.,
- nr 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2023r. na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: długotrwała lub ciężka choroba na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: ubóstwo na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: niepełnosprawność na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: bezrobocie na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 10 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: alkoholizm na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 12 Liczba wypłaconych zasiłków stałych w 2023r. przez OPS w Baćkowicach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,

- nr 13 Liczba wypłaconych zasiłków okresowych w 2023r. przez OPS w Baćkowicach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 14 Liczba wypłaconych zasiłków celowych w 2023r. przez OPS w Baćkowicach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 15 Liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach w 2023r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym poszczególnych sołectw,
- nr 16 Liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opatowie w latach 2021-2023 w przeliczeniu na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa,
- nr 17 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie poszczególnych sołectw w Gminie Baćkowice w latach 2021-2023 w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- nr 18 Frekwencja wyborcza w poszczególnych obwodach wyborczych,
- nr 19 Liczba organizacja pozarządowych działających w poszczególnych sołectwach Gminy Baćkowice w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Obszar rewitalizacji zamieszkuje według stanu na dzień 31.12.2023r. 594 mieszkańców to o 51 osób więcej niż w roku 2018r.

- 56,90% mieszkańców gm. Baćkowice jest w wieku produkcyjnym,
- 19,53% w wieku przedprodukcyjnym, a
- 23,57% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4 Porównanie liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Baćkowice wg stanu na koniec 2018 i 2023

L.p.	Sołectwo	2018	2023	Wzrost/spadek	Wartość wskaźnik
1.	Sołectwo Baćkowice	543	594	51	9,39%
2.	Gmina Baćkowice	4870	4751	-119	-2,44%

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

Wykres 2 Struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji

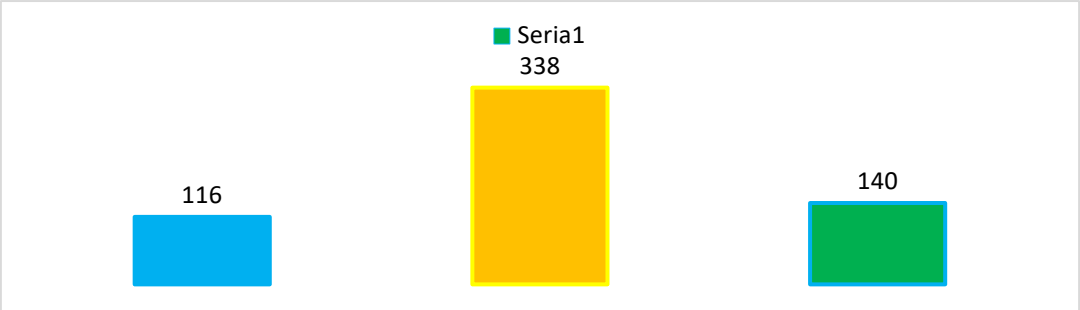

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w sołectwie Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.

L.p.	Wyszczególnienie	Wiek poprodukcyjny			Wartość wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Razem	
1.	Sołectwo Baćkowice	88	52	140	23,57%
2.	Gmina Baćkowice	663	406	1069	22,50%

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego

i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

Tabela 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w 2024r. w sołectwie Baćkowice

L.p.	Wyszczególnienie	Wiek przedprodukcyjny			Wartość wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Razem	
1.	Sołectwo Baćkowice	58	58	116	19,53%
2.	Gmina Baćkowice	414	435	849	17,87%

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

Tabela 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym na koniec 2024r. w sołectwie Baćkowice

L.p.	Wyszczególnienie	Wiek produkcyjny			Wartość wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Razem	
1.	Sołectwo Baćkowice	161	177	338	56,90%
2.	Gmina Baćkowice	1261	1572	2833	59,63%

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

Analizując dane z lat 2021–2023, można zauważyć wzrost liczby osób korzystających z pomocy GOPS w Baćkowicach, zamieszkujących obszar rewitalizacji. W 2021 roku było ich 33, natomiast w 2023 roku liczba ta wzrosła do 45.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021		2022		2023	
		Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
1.	Sołectwo Baćkowice	33	17	46	22	45	25
2.	Gmina Baćkowice	237	104	243	107	226	101

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

Najczęstszą przyczyna korzystania prze mieszkańców obszaru rewitalizacji z pomocy GOPS w Baćkowicach jest ubóstwo.

Tabela 9 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Baćkowicach w 2024r. zamieszkująca obszar rewitalizacji

Przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Baćkowicach	Sołectwo Baćkowice
Bezrobocie	2
Ubóstwo	14
Niepełnosprawność	2
Długotrwała lub ciężka choroba	2
bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	3
alkoholizm	1

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

Wykres 3 Przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Baćkowice na obszarze rewitalizacji

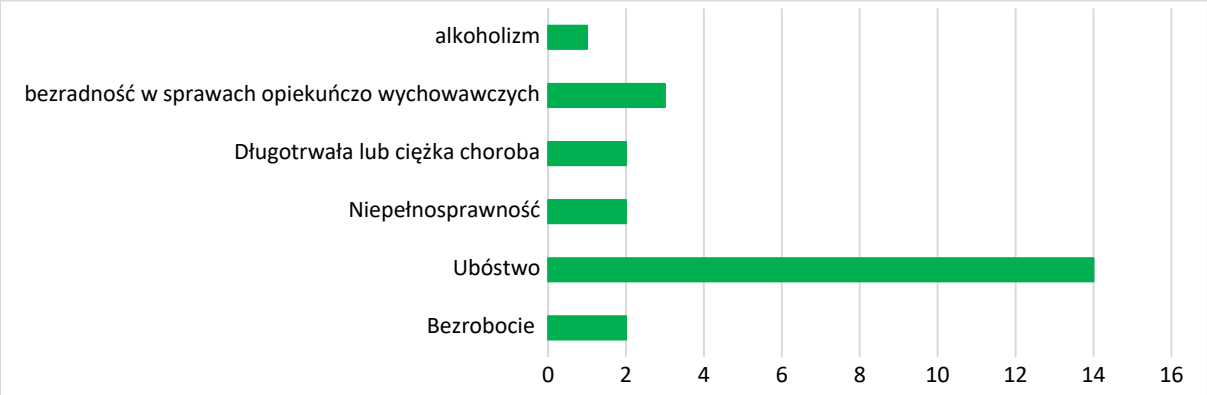

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10 Liczba wypłaconych zasiłków stałych, celowych, okresowych w latach 2022-2024 na obszarze rewitalizacji

Wyszczególnienie	okresowy			celowy		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Sołectwo Baćkowice	1	0	0	4	5	3
Gmina Baćkowice	18	14	16	68	45	37

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

Tabela 11 Liczba dzieci i młodzieży do 14 roku życia korzystająca z dożywiania w szkołach w latach 2022-2024 na obszarze rewitalizacji

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Sołectwo Baćkowice	5	7	6
Gmina ogółem	38	43	43

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

W latach 2021–2023 w gminie Baćkowice można zaobserwować ogólny spadek bezrobocia. Na koniec 2021 roku stopa bezrobocia wynosiła 7,69%, a liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 228 osób. W 2022 roku stopa bezrobocia nieznacznie spadła do 7,63%, a liczba bezrobotnych zmniejszyła się do 222 osób.

Jednak sytuacja na obszarze rewitalizacji wygląda inaczej – tam w tym samym okresie odnotowano wzrost liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy. Oznacza to, że mimo ogólnej poprawy na terenie całej gminy, w obszarze rewitalizowanym problem bezrobocia nasila się. Podsumowując, podczas gdy bezrobocie w całej gminie Baćkowice malało w latach 2021–2023, na obszarze rewitalizacji liczba zarejestrowanych bezrobotnych rosła

Tabela **12** Liczba mieszkańców Gminy Baćkowice zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Opatowie w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa i płeć

L.p.	Sołectwo	Stan na 31.12.2021 r.			Stan na 31.12.2022 r.			Stan na 31.12.2023 r.		
		K	M	Razem	K	M	Razem	K	M	Razem
1	Sołectwo Baćkowice	10	10	20	11	10	21	11	12	23
2	**Gmina Baćkowice**	**99**	**129**	**228**	**100**	**122**	**222**	**89**	**123**	**212**

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opatowie

W latach 2021–2023 odnotowano spadek liczby przestępstw zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i na terenie całej gminy Baćkowice. Analizując liczbę wykroczeń w poszczególnych sołectwach, warto zauważyć, że ponad połowa z nich, bo aż 49 na 91, została popełniona na obszarze rewitalizacji.

Tabela 13 Liczba przestępstw i wykroczeń w Gminie Baćkowice w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021	2022	2023
1	Sołectwo Baćkowice	58	58	49
2	**Gmina Baćkowice**	**121**	**120**	**91**

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowej Komendy Policji w Opatowie

Gmina Baćkowice podzielona jest na 5 obwodów. Jak wynika z poniższych danych: w ramach wyborów samorządowych nie było okręgu wyborczego który odnotowałby frekwencje poniżej 50%. Najniższą frekwencję 55,09% odnotował obwód wyborczy nr 3 sołectwa: Piórków oraz Piórków-Kolonia.

Tabela **14** Frekwencja wyborcza w Gminie Baćkowice w wyborach prezydenckich 2020, parlamentarnych 2023, samorządowych 2024 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	Wybory samorządowe 2024	I tura wybory prezydenckie 2020	II tura wybory prezydenckie 2020	Wybory parlamentarne 2023
1	Sołectwo Baćkowice	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Analizując zaangażowanie społeczne warto również zwrócić uwagę na liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na obszarze rewitalizacji.

Tabela **15** Wykaz stowarzyszeń i organizacja działających na terenie gminy Baćkowice

L.p.	Nazwa	Siedziba
1	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BAĆKOWICACH	BAĆKOWICE
2	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W BAĆKOWICACH	BAĆKOWICE
3	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	BAĆKOWICE

Źródło: opracowanie na podstawie danych Krajowego Rejestru Sadowego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Tabela **16** Wskaźnik liczby organizacji pozarządowych na terenie gminy Baćkowice w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	Liczba organizacji pozarządowych	Ludność	Wskaźnik
1.	Baćkowice	3	594	0,51
2.	Razem	21	4751	0,44

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Baćkowice w podziale sołectwa

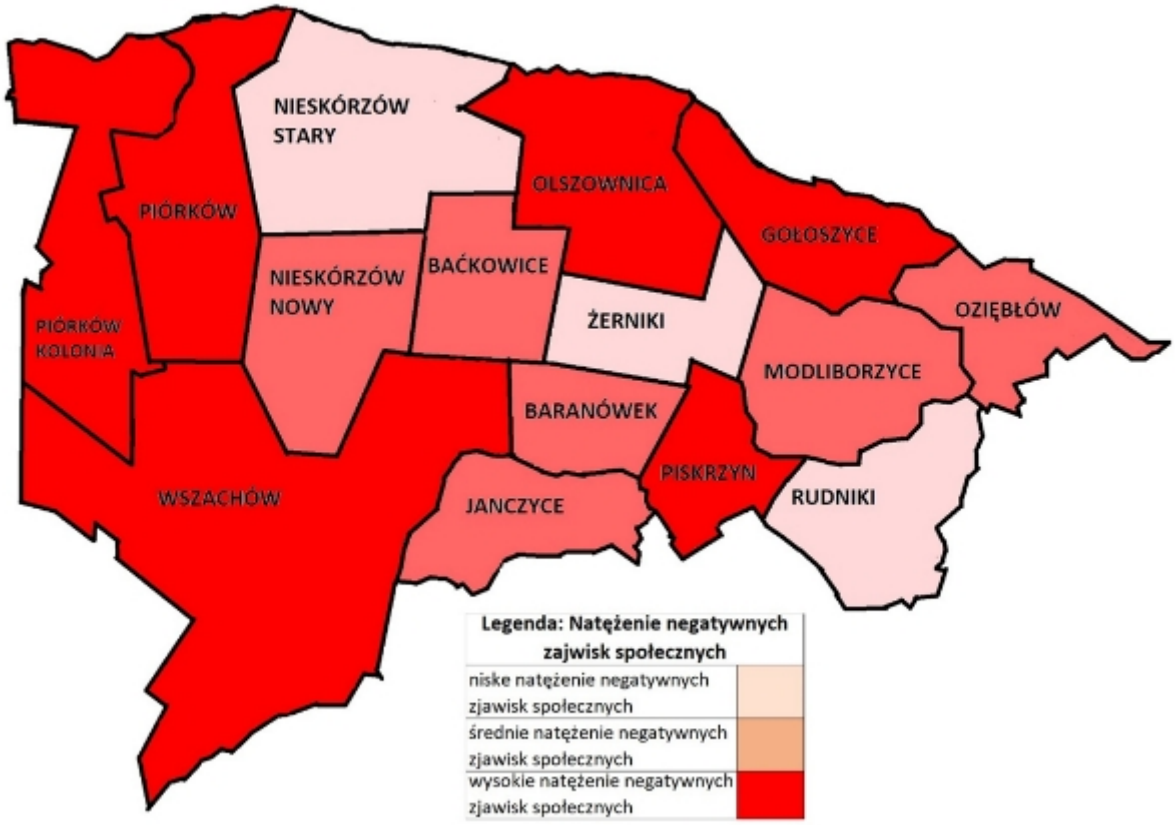

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice, str. 46

3.2 Diagnoza zjawisk gospodarczych

Z analizy wskaźnikowej, przeprowadzonej w celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, wynika, że najmniej korzystną sytuację odnotowano w sołectwach Janczyce, Olszownica oraz Wszachów.

W diagnozie uwzględniono trzy wskaźniki:

- liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców,
- liczbę nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON na 100 mieszkańców,
- liczbę wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON na 100 mieszkańców

Kwestie dotyczące oceny kondycji podmiotów gospodarczych działających na obszarze rewitalizacji, były również uwzględniane podczas dyskusji z mieszkańcami podczas otwartych spotkań.

Tabela 17 Ilość podmiotów wpisanych, nowo rejestrowanych ora wyrejestrowywanych na obszarze rewitalizacji w latach 2020-2023

L.p.	Obszar rewitalizacji sołectwo Baćkowice	2020	2021	2022	2023
1.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON	49	56	57	58
2.	Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON	0	5	7	2
3.	Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON	1	0	2	2

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice

Wykres 4 Ilość podmiotów wpisanych, nowo rejestrowanych ora wyrejestrowywanych na obszarze rewitalizacji w latach 2020-2023

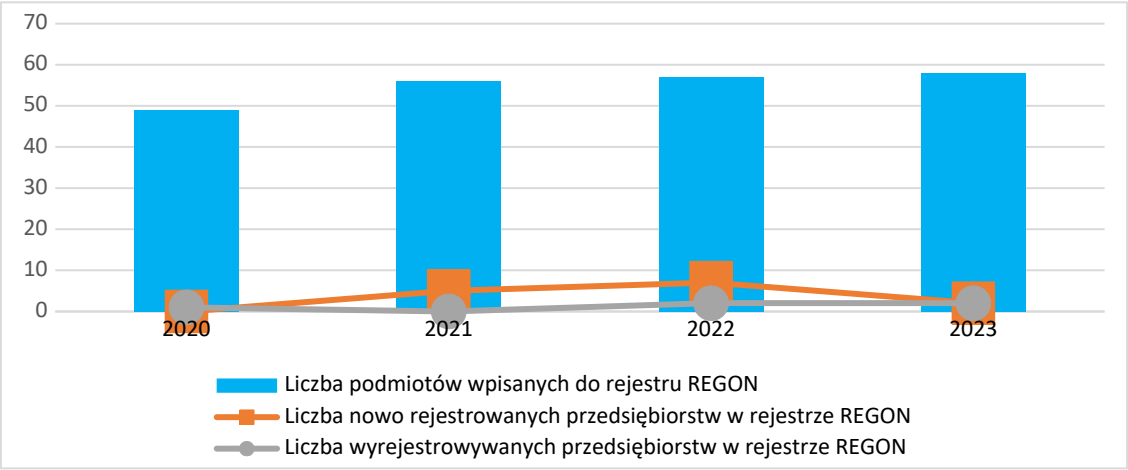

Źródło: opracowanie własne

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Baćkowice w podziale na sołectwa

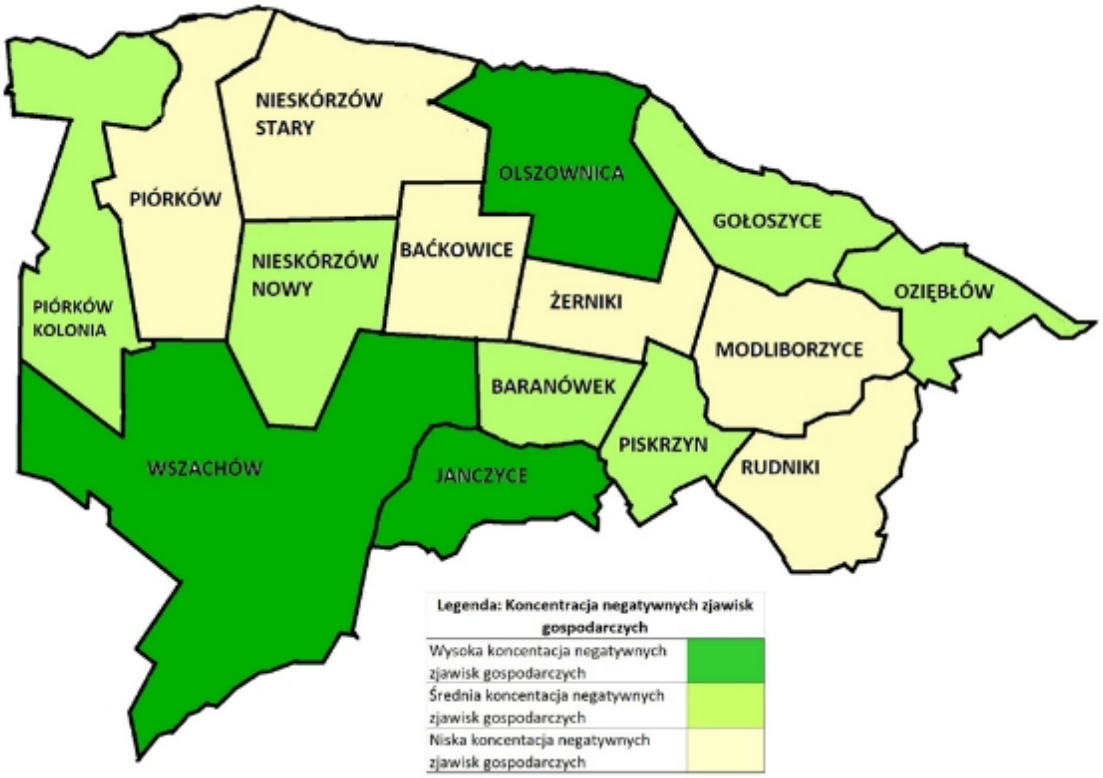

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice, str. 52

Estetyka obszaru rewitalizacji

Kwestią na styku sfery gospodarczej oraz funkcjonalno-przestrzennej, na którą zwracali uwagę uczestnicy spaceru badawczego na terenie obszaru rewitalizacji, jest potrzeba poprawy jego estetyki w szczególności w centralnej części miejscowości Baćkowice. Zdaniem części mieszkańców uporządkowanie tej przestrzeni publicznej mogłoby dodatkowo zachęcić do korzystania z oferty lokalnych przedsiębiorców, jak i pozytywnie wpłynąć na wizerunek najbardziej reprezentatywnej części gminy.

Należy też zauważyć, że znaczna część mieszkańców biorących udział w spotkaniu otwartym uznała, że działania w zakresie wspierania lokalnej przedsiębiorczości powinny być realizowane w centrum Baćkowic, co potwierdza wyniki analizy wskaźnikowej, przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (co roku ok. 13% firm funkcjonujących na terenie sołectwa zostaje zamknięta).

Włączenie lokalnych przedsiębiorców w proces rewitalizacji

W otwartych spotkaniach konsultacyjnych brali udział również przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji. W toku dyskusji nie zgłaszali oni jednak zbyt wieli propozycji związanych z działaniami z zakresu rewitalizacji ukierunkowanymi na wspieranie lokalnych przedsiębiorców. W wypowiedziach tych zwracano natomiast uwagę na kwestie związane z jakością infrastruktury drogowej, pieszej i rowerowej, bezpieczeństwem, czy też potrzebę zwiększenia ilości i jakości terenów rekreacyjnych. Charakter tych wypowiedzi prowadzi do następujących wniosków:

- brak wskazań dotyczących potrzeb działań z zakresu rewitalizacji może świadczyć o dobrej w opinii respondentów sytuacji ich przedsiębiorstw;
- brak tego typu odpowiedzi może jednak wynikać z braku pogłębionej wiedzy na temat istoty procesu rewitalizacji, a także możliwych form współpracy na linii biznes-administracja publiczna;
- czynnikami, które w odbiorze właścicieli firm bardziej niż uwarunkowania lokalne (i działalność samorządu) wpływają na prowadzenie działalności gospodarczej, są ogólnokrajowe (a nie lokalne) przepisy, obciążenia podatkowe oraz ceny energii.

Uczestnicy konsultacji zwracali uwagę na potrzebę budowy stałych relacji i form wymiany informacji pomiędzy władzami gminy a lokalnym biznesem. Mimo wykorzystania różnych form informowania o konsultacjach jak i zróżnicowanych formach ich prowadzenia, wzięło w nich udział niewielu lokalnych przedsiębiorców. Równocześnie jednak przedsiębiorcy, którzy brali udział w spotkaniach stwierdzili, że chcę się zaangażować we wdrażanie programu rewitalizacji. Można zatem stwierdzić, że pozytywne postrzeganie procesu rewitalizacji przez przedsiębiorców jest ważnym zasobem, na którym można budować ich zaangażowanie w przedsięwzięcia rewitalizacyjne, np. w zakresie wspierania, powstawania oraz funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.

Jak ustalono w trakcie konsultacji społecznych, problemem dla przedsiębiorców – również tych, którzy prowadzą swoją działalność na obszarze rewitalizacji – jest znalezienie i utrzymanie w firmach pracowników, o których konkurują firmy na większych rynkach pracy (głównie Kielce, Opatów, Sandomierz).

W Urzędzie Gminy brakuje przejrzystego modelu i zasad współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie aktywizacji zawodowej osób wymagających wsparcia i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w zakresie współpracy władz gminy z firmami chcącymi być społecznie odpowiedzialnymi (czyli planującymi lub prowadzącymi działania w ramach tzw. społecznej odpowiedzialności biznesu – CSR). Przedsiębiorcy mają spory potencjał w zakresie wspierania społeczności lokalnej. Angażowali się bowiem w ostatnich latach w działania na rzecz integracji mieszkańców. Pozytywnymi przykładami w tym zakresie są m.in. wsparcie organizacji wydarzeń organizowanych przez Gminę Baćkowice. Nie bez znaczenia dla planowania przyszłych działań rewitalizacyjnych pozostaje fakt, że zdecydowana większość wydarzeń gminnych organizowana jest na terenie rewitalizacji. Są to zatem wydarzenia (Dożynki gminne, itp.) osadzone w świadomości lokalnych przedsiębiorców, wokół których spontanicznie wytworzyły się relacje międzyludzkie, co stanowi zasób w kontekście programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w perspektywie kolejnych lat. Wyzwaniem w zakresie prowadzenia procesu rewitalizacji jest wzmacnianie różnorodności podmiotów gospodarczych oraz atrakcyjności sołectwa jako miejsca prowadzenia biznesu. Istnieje w tym zakresie potrzeba tworzenia nowych miejsc wspierania aktywności gospodarczej, w tym dla osób rozpoczynających lub chcących rozpocząć własną działalność. Rozszerzenia wymaga też skierowana do lokalnego biznesu oferta szkoleń, doradztwa oraz innych form stymulowania transferu wiedzy i kompetencji.

3.3 Diagnoza zjawisk środowiskowych

W sferze środowiskowej – w Diagnozie – dokonano m.in. analizy:

- ilości azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w poszczególnych sołectwach oraz
- wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza na terenie gminy.

Analizując sferę środowiskową wzięto również pod uwagę konieczność ochrony obszarów cennych przyrodniczo, które znajdują się w granicach Gminy Baćkowice oraz przeanalizowano występowanie obszarów zagrożonych zalaniem i/lub podtopieniem oraz terenów narażonych na występowanie suszy.

Azbest

Tabela 18 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w kg na terenie rewitalizacji – sołectwo Baćkowice

Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba kilogramów azbestu pozostająca do utylizacji
Sołectwo Baćkowice	503,78
Gmina Baćkowice	6 224,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Baćkowicach

Zanieczyszczenie powietrza

Ponieważ nie ma możliwości analizy wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza dla poszczególnych jednostek analitycznych przeprowadzono analizę całej gminy na podstawie raportu „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za 2023r.". Dla województwa świętokrzyskiego badania odbywają się w odniesieniu do dwóch sfer:

- miasta Kielce (PL 2601),
- strefy świętokrzyskiej (PL 2602) – w której znajduje się Gmina Baćkowice.

W przypadku benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10 przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej skutkowały nadaniem obu strefom klasy C. Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, strefom nadano status klasy A.

Walka z niską emisją

Władze Gminy Baćkowice podejmują od lat szereg działań ukierunkowanych na likwidację źródeł tzw. niskiej emisji, czyli emisji pyłów i gazów do wysokości 40 metrów, która pochodzą głównie z nieefektywnego spalania węgla w przestarzałych, domowych piecach grzewczych lub lokalnych kotłowniach węglowych. Z danych Europejskiej Agencji Środowiska wynika, że w 2020r. aż 69% emisji pyłów PM2,5 w Polsce pochodziło z zabudowy mieszkaniowej, handlowej oraz zanieczyszczeń emitowanych przez budynki użyteczności publicznej. Osoby dysponujące tytułami do nieruchomości położonych na terenie gminy mogą korzystać z krajowego programu dofinansowania na pokrycie kosztów wymiany kopciuchów. Od 2018 r. mieszkańcy Gminy Baćkowice mogą też korzystać ze środków rządowego programu „Czyste Powietrze", który pozwala na uzyskanie dofinansowania na wymianę źródeł ciepła, naruszających normy środowiskowe, na nowoczesne źródła energii, a także pozyskanie środków na termomodernizację budynków. Mieszkańcy sołectwa Baćkowice – podobnie

jak mieszkańcy wszystkich innych miejscowości w Polsce – mogą uzyskać dofinansowanie na zrealizowanie inwestycji w powyższym zakresie.

Wyzwania termomodernizacji: potencjał do wykorzystania

Dotychczasowe programy dotacyjne, mimo ich szerokiej oferty ze strony instytucji publicznych, **nie przyspieszyły wystarczająco tempa energomodernizacji budynków mieszkalnych ogrzewanych paliwami stałymi**. Obserwujemy, że obecny poziom inwestycji w poprawę efektywności energetycznej **nie odpowiada na rzeczywiste zapotrzebowanie** i wciąż **nie wykorzystuje w pełni dostępnego potencjału** w tym zakresie.

Ochrona środowiska i klimatu

Walory przyrodnicze Gminy Baćkowice

Obszar niemalże całej gminy znajduje się w zasięgu obszarów chronionych. Na jej terenie występują:

- Jeleniowski Park Krajobrazowy,
- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Natura 2000 Ostoja Jeleniowska,
- 7 pomników przyrody.

Na terenie objętym rewitalizacją nie występują obszary pod ochroną prawną. Obszar ten graniczy natomiast z Jeleniowskim Parkiem Krajobrazowym oraz z Jeleniowsko-Staszowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Obszary zagrożone powodzią i suszą

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzą tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, że na terenie Gminy Baćkowice **nie występują** obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Mapy przedstawione na stronie https://wody.isok.gov.pl wskazują, iż:

- Sołectwo Baćkowice to obszar charakteryzujący się zarówno silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, jaki umiarkowanym oraz słabym zagrożeniem wystąpienia w/w suszy,
- na obszarze rewitalizacji występują obszary charakteryzujące się umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej oraz silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej.

Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie Sołectwa Baćkowice występują zarówno obszary silnego jak i ekstremalnego zagrożenia suszą.

Mapa 6 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczna – ocena w siatce pól podstawowych dla sołectwa Baćkowice

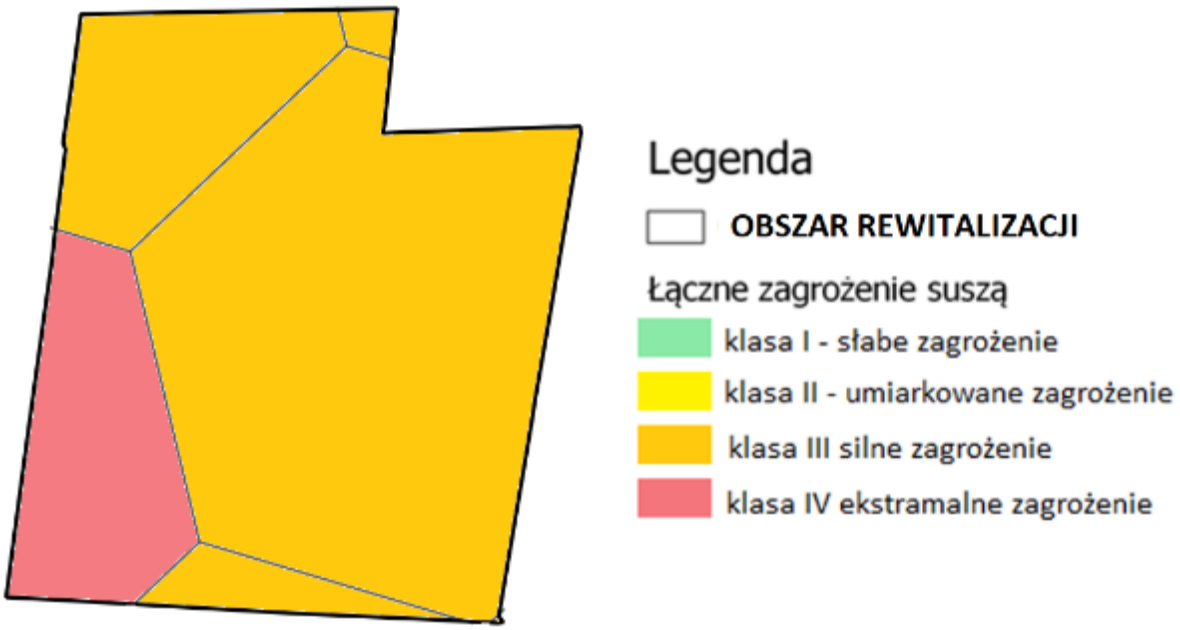

Źródło: opracowanie własne przy użyciu programu QGIS

Podsumowanie problemów w sferze środowiskowej

Wysokie natężenie negatywnych zjawisk środowiskowych zaobserwowano szczególnie w sołectwach Baranówek, Janczyce oraz Oziębłów. Na obszarze rewitalizacji głównym problemem środowiskowym jest niska emisja, która skutkuje niezadowalającą jakością powietrza.

Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Baćkowice w podziale na sołectwa

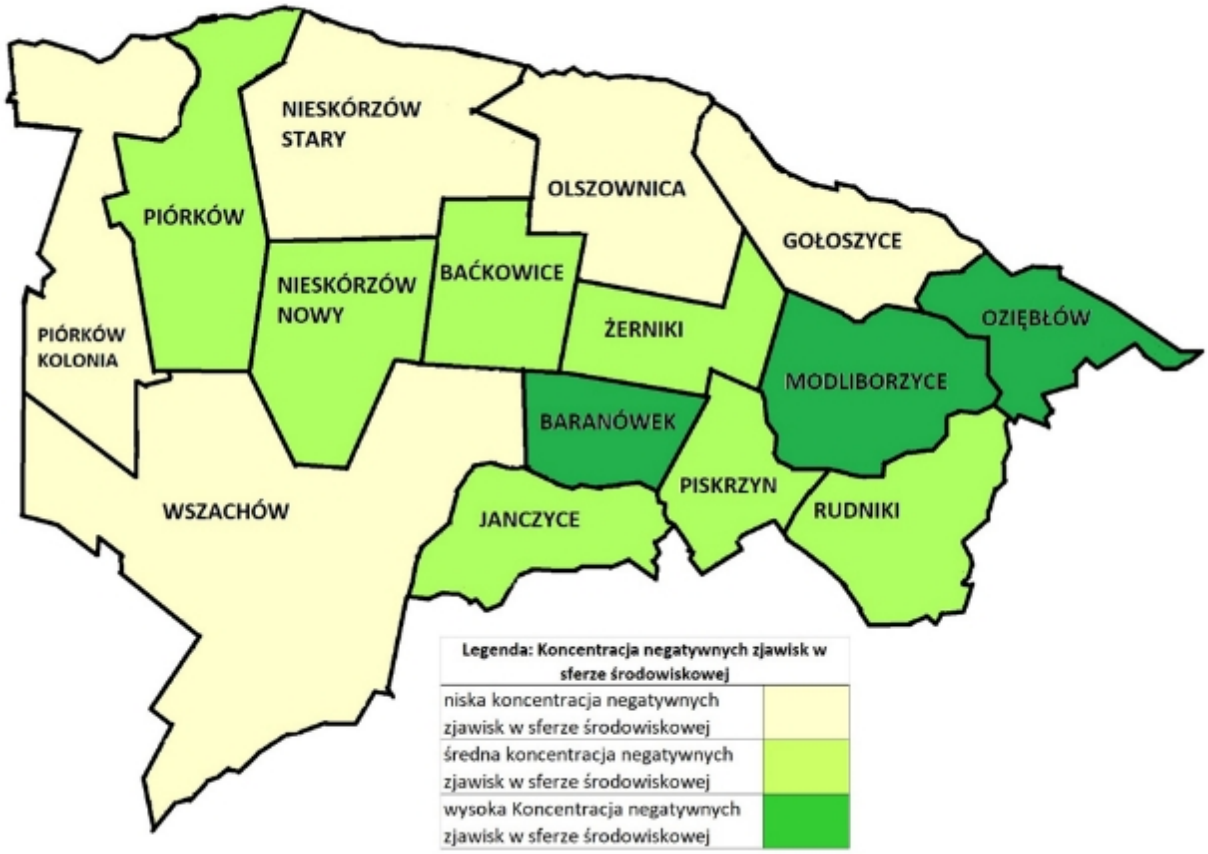

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice, str. 62

3.4 Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych

Wyzwania przestrzenno-funkcjonalne w Gminie Baćkowice

Cała gmina Baćkowice zmaga się z wyzwaniami w zakresie funkcjonalno-przestrzennym. Szczególnie dotknięte są sołectwa: Baranówek, Janczyce, Olszownica, Oziębłów, Piórków-Kolonia, Piskrzyn oraz Wszachów. Na obszarze rewitalizacji głównymi problemami w tej sferze są przede wszystkim niewystarczający dostęp do usług opieki nad dziećmi do lat 3, niewystarczająca ilość miejsc integracyjnych.

Analiza tej sfery objęła kluczowe aspekty, takie jak **dostępność infrastruktury społecznej i rekreacyjnej** (m.in. boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne). Sprawdzono również **dostęp do infrastruktury kultury, podstawowych usług komunalnych** (woda i kanalizacja), **opieki zdrowotnej, edukacji** (szkoły, przedszkola) oraz **opieki nad dziećmi do lat 3**. Dodatkowo, przeanalizowano **dostępność i jakość infrastruktury komunikacyjnej** oraz **stan zachowania obiektów zabytkowych**.

Sołectwo Baćkowice pełni funkcję administracyjno-usługową oraz stanowi ważny ośrodek lokalny. W jego obrębie koncentrują się instytucje publiczne, placówki edukacyjne, handlowe i usługowe, które obsługują mieszkańców całej gminy. Baćkowice charakteryzują się zwartą zabudową oraz dość dobrze

rozwiniętą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, co sprzyja funkcjonowaniu społeczności lokalnej.
Jako centrum gminy, sołectwo odgrywa kluczową rolę w integracji mieszkańców oraz w realizacji działań rewitalizacyjnych i rozwojowych. Jednocześnie obszar ten borykać się z wyzwaniami typowymi dla centrów małych gmin, takimi jak potrzeba modernizacji infrastruktury, poprawa dostępności usług czy rewitalizacja przestrzeni publicznych, aby zwiększyć atrakcyjność i komfort życia mieszkańców.

Zdjęcie 1 Budynek Urzędu Gminy w Baćkowicach

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Mieszańca obszaru rewitalizacji maja szeroki dostęp do infrastruktury edukacyjnej i kulturowej. W Baćkowicach znajduje się Publiczna Szkoła Podstawowa, Gminne Przedszkole ora Biblioteka Gminna. W roku szkolnym 2023/2024 do Szkoły podstawowej w klasach 0-VIII uczęszczało 187 uczniów. W przedszkolu edukacją przedszkolną objętych było 43 dzieci. Na terenie sołectwa działa również świetlica gminna.

Zdjęcie 2 Zespół Szkół publicznych w Baćkowicach

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

W Baćkowicach funkcjonuje równie Dom Pomocy Społecznej. Dom przygotowany jest na przyjęcie 37 mieszkańców – mężczyzn i kobiet przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, zapewniający bezpieczeństwo poprzez system przyzywowo -alarmowy i p.poż. W budynku DPS znajdują się dodatkowe pomieszczenia do dyspozycji mieszkańców tj.: gabinet medycznej pomocy doraźnej, pokój pobytu dziennego, jadalnia, sala do rehabilitacji, pomieszczenie do terapii zajęciowej, pokój gościnny, kaplica, kuchenka pomocnicza, pomieszczenia do prania i suszenia. DPS zapewnia mieszkańcom całodzienne wyżywienie zróżnicowane ze względu na dietę.

Zdjęcie 3 Gminny Dom Pomocy Społecznej w Baćkowicach

Źródło: https://dpsbackowice.pl/

Mieszkańcy obszaru mają dostęp do infrastruktury sportowo rekreacyjnej:

Tabela **19** Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy Baćkowice

Sołectwo	Infrastruktura sportu i rekreacji
Baćkowice	- pływalnia,
	- boisko piłkarskie z bieżną 100 m,
	- przyszkolny zespół boisk, w tym boisko Orlik, (stan zły)
	- sala gimnastyczna
	- kort tenisowy,
	- place zabaw (stan zadowalający)

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Na terenie gminy Baćkowice funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Porad lekarskich udziela czterech lekarzy rodzinnych, w tym jeden jako pediatra, natomiast świadczenia pielęgniarskie realizowane są przez pięć pielęgniarek. Opiekę położniczą i ginekologiczną nad osobami płci żeńskiej oraz noworodkami do 2 miesiąca życia sprawowała jedna położna.

W ramach swojej działalności Ośrodek Zdrowia oferuje:

- świadczenia lekarza POZ,
- świadczenia pielęgniarki POZ,
- badania diagnostyczne,
- szczepienia ochronne,
- programy profilaktyczne,
- wizyty domowe lekarza,
- wizyty domowe pielęgniarki.

Zdjęcie 4 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Potencjałem obszaru jest infrastruktura społeczna, sportowa i kulturowa. Istnieje jednak potrzeba jej modernizacji/rozbudowy i dostosowanie do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze specjalnymi potrzebami.

Przez obszar rewitalizacji przebiega droga krajowa nr 74, drogi powiatowej i drogi gminne. Część dróg (zwłaszcza gminnych) wymaga modernizacji w tym budowy chodników, oświetlenia. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji podczas spotkań zwracali również uwagę na brak infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi, ścieżki i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego. W zakresie przewozów pasażerskich potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji zaspokajają PKS Ostrowiec Świętokrzyski w restrukturyzacji.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są zabytki zarówno wpisane do Rejestr zabytków nieruchomych według rejestru zabytków Województwa Świętokrzyskiego jaki i wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 20 Wykaz zabytków znajdujących się na terenie gminy Baćkowice wpisanych do Rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

L.p.	Miejscowość	Zabytek	Numer w rejestrze
1	Baćkowice	zespół kościoła parafialnego, na który składa się: -kościół par. pw. św. Mikołaja, 1860. 1902 - kostnica, obok kościoła, 1902 - cmentarz kościelny.	A.843/1-3
2	Baćkowice	cmentarz parafialny	A.505

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

Na obszarze rewitalizacji nie występują stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków na terenie woj. świętokrzyskiego.

Zdjęcie 5 Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Baćkowicach

Źródło: http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/19341,backowice-kosciol-sw--mikolaja.html

Gminną ewidencję zabytków Gminy Baćkowice prowadzi Urząd Gminy w Baćkowicach, zgodnie z Zarządzeniem Nr 420/2023 Wójta Gminy Baćkowice z dnia 14 czerwca 2023 roku. Zgodnie z nią na obszarze rewitalizacji znajdują następujące zabytki nieruchome:

Tabela 21 Zabytki nieruchome występujące na obszarze rewitalizacji wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

nr	obiekt	miejscowość	Numer posesji/działki	Datowanie	Własność	Nr Rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego
1	kościół par. pw. św. Mikołaja	Baćkowice	55, 155	Budowa 1869, rozbudowa 1902	kościelna	A.843/1
2	Kaplica pogrzebowa	Baćkowice	55, 155	Budowa 1902	kościelna	A.843/1-3
3	Cmentarz przykościelny – teren przykościelny w granicach ogrodzenia	Baćkowice	55,155	XV w.	kościelna	A.843/1-3
4	Cmentarz parafialny	Baćkowice	132	XIX w	kościelna	A.505
5	Kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena	Baćkowice	291	początek XX w.	Prywatna	
6	Figura przydrożna- MB na cokole	Baćkowice	55, 122	1946	Kościelna	
7	Figura przydrożna -krzyż na cokole	Baćkowice	178/11	1859	Gmina Baćkowice	
8	Figura przydrożna -krzyż na cokole z kapliczką MB	Baćkowice	8, 316	1917	Prywatna	
9	Figura przydrożna -krzyż na cokole	Baćkowice	15, 295	1916	prywatna	
10	Studnia kopana	Baćkowice	17, 293/2	XIX w	Gmina Baćkowice	

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Baćkowice

Tabela 22 Stanowiska archeologiczne występujące na obszarze rewitalizacji wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

nr	obiekt	miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Datowanie	Numer obszaru AZP	Numer stanowiska na obszarze AZP
57	Ślady osadnictwa	Baćkowice	1	Okres rzymski XIII w., okres nowożytny	87-68	59, 60, 61, 62
58	Ślady osadnictwa, osada	Baćkowice	2	Nieokreślone, XII-XIII w.	57-68	28

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Baćkowice

Mapa 8 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Baćkowice w podziale sołectwa

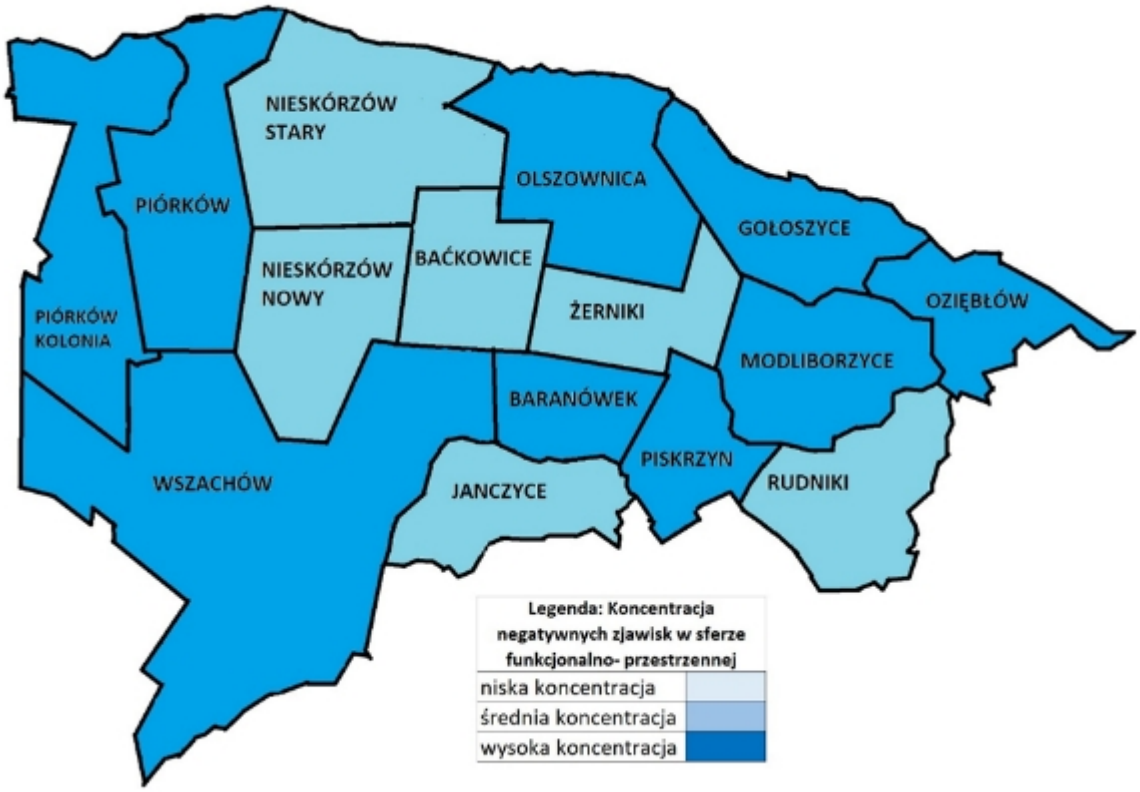

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice str. 82

Analizując sferę techniczną wzięto pod uwagę poziom skanalizowania, zwodociągowania oraz dostęp do infrastruktury gazowej danego obszaru. Dodatkowo przeanalizowano stan budynków użyteczności publicznej w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska oraz liczbę złożonych deklaracji w CEEB.

Obszar rewitalizacji jest w 100% zwodociągowany i skanalizowany. Na terenie sołectwa Baćkowice nie ma dostępu do sieci gazowej.

W ciągu trzech lat (2021-2023) oddano do użytku 91 mieszkań. Najwięcej w miejscowości Nieskurzów Stary (15) oraz Baćkowice (14).

Tabela 23 Budynki mieszkalne oddane do użytkowania w latach 2021-2023 na terenie gminy Baćkowicach

L.p.	Sołectwo	2021	2022	2023	Razem
1	Sołectwo Baćkowice	2	9	3	14
2.	Gmina Baćkowice	14	63	14	91

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

Mapa 9 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych Gminy Baćkowice

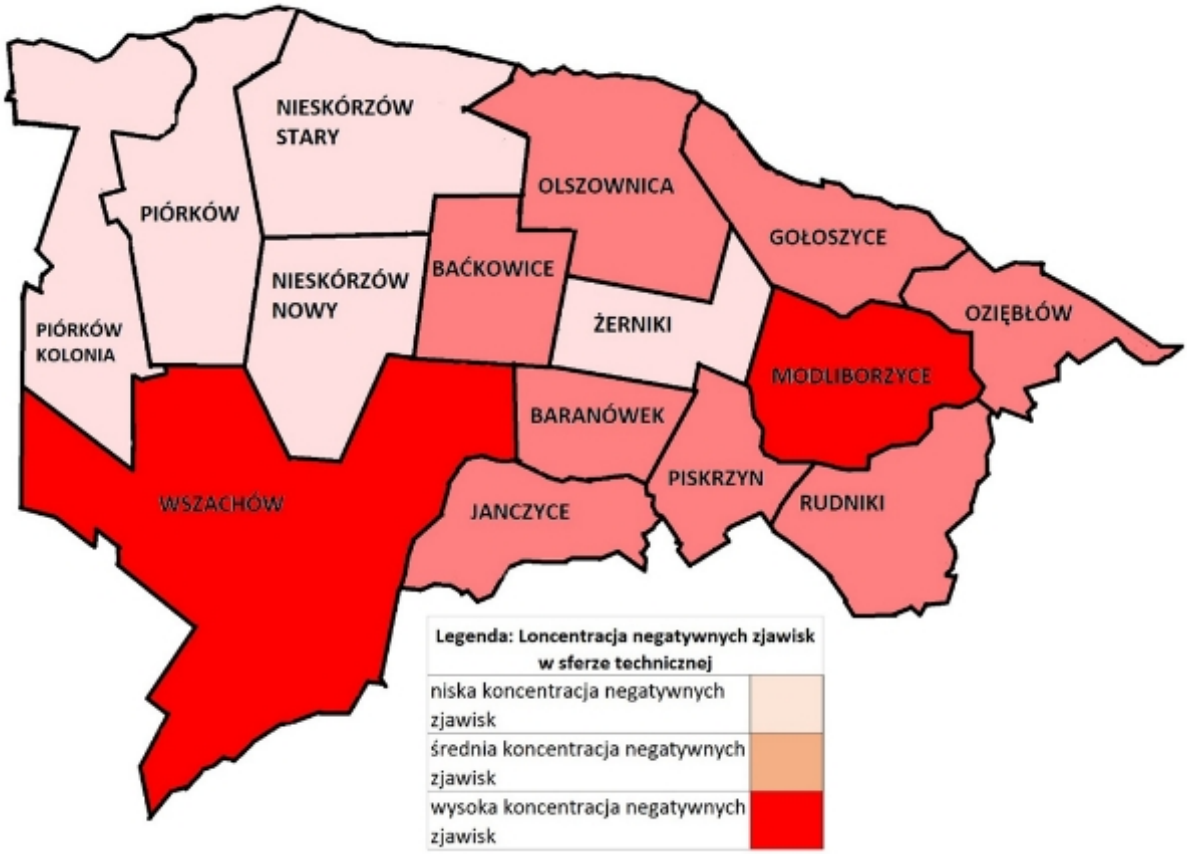

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice s. 87

Potencjały lokalne

Zgodnie z art. 15 ust. 1 *ustawy o rewitalizacji* program rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. W związku z powyższym poniżej przedstawiono potencjały lokalne występujące na obszarze Baćkowic.

Tabela 24 Potencjały lokalne na terenie gminy Baćkowice

L.p.	Sołectwo	Sfera społeczna	Sfera techniczno - funkcjonalna
1	Baćkowice	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BAĆKOWICACH SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W BAĆKOWICACH STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	Dostęp do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, Pływalnia, boisko piłkarskie z bieżnią, przyszkolny zespół boisk, Orlik, kort tenisowy, place zabaw, biblioteka, świetlica gminna, szkoła, przedszkole, ośrodek zdrowia, punkt apteczny, biblioteka gminna, zabytkowy Kościół, Urząd Gminy, Dom Pomocy Społecznej

		KÓŁKO ROLNICZE W BAĆKOWICACH	

3.5 Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji

Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji objęła analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, a także zasoby dziedzictwa kulturowego. Prace diagnostyczne pozwoliły na identyfikację głównych problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych i umożliwiły wskazanie wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych pomiędzy scharakteryzowanymi zjawiskami. Szczegółowa diagnoza spełnia tym samym wymagania, wynikające z *ustawy o rewitalizacji*.

Zrozumienie problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji
Obszar rewitalizacji w Baćkowicach to miejsce, gdzie **koncentruje się problem bezrobocia i uzależnienia od pomocy społecznej**. Te wyzwania niestety utrwalają **negatywny wizerunek sołectwa**, prowadząc do jego społecznej stygmatyzacji. Niezbędne jest zatem wdrożenie **długofalowych projektów** ukierunkowanych na wsparcie najbardziej potrzebujących rodzin, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich grup wiekowych.

Wsparcie dla Osób z Niepełnosprawnościami i Rodzin
Na obszarze rewitalizacji mieszka wiele osób z orzeczeniami o niepełnosprawności, korzystających z pomocy społecznej. Kluczowym problemem w tym zakresie jest **niedostateczna oferta wsparcia dla ich rodzin i opiekunów**. Pilnie potrzebne jest **rozszerzenie programu opieki wytchnieniowej** i zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej do jego realizacji.

Wyzwania rodzinne i rozwój dzieci
W obszarze rewitalizacji występują również problemy **bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym**, dotykające całych rodzin. Co więcej, te trudności są pogłębiane przez dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze. Skutkuje to m.in. **rosnącą liczbą dzieci i młodzieży z orzeczeniami o potrzebie specjalnego kształcenia** oraz **narastającymi problemami wychowawczymi**. Konieczna jest realizacja projektów skupiających się na **włączeniu społecznym, wsparciu rodzin oraz kształtowaniu umiejętności wychowawczych rodziców**.

Wzmocnienie instytucji lokalnych
Istnieje pilna potrzeba **wzmocnienia instytucji odpowiedzialnych za ofertę edukacyjną, kulturalną oraz realizację zadań z zakresu opieki społecznej**. Ośrodek Pomocy Społecznej czy Biblioteka Publiczna stoją przed wyzwaniem **rozwoju oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży** oraz realizacji przedsięwzięć odpowiadających na potrzeby całych rodzin. Aby mogły sprostać tym zadaniom w skali adekwatnej do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji, **instytucje te wymagają dofinansowania działalności**.

Wyzwania społeczne i potrzeby integracji w Baćkowicach

W sferze społecznej **kluczowym wyzwaniem jest wzmocnienie integracji sąsiedzkiej i wspieranie lokalnych inicjatyw**. Obecnie barierą jest niewystarczająca liczba ogólnodostępnych przestrzeni do spotkań i integracji. Potrzebujemy **tworzyć dostępne i wielofunkcyjne miejsca**, z których będą mogły korzystać zarówno nieformalne grupy mieszkańców, jak i organizacje pozarządowe. Ważne jest także **uporządkowanie harmonogramu wydarzeń kulturalnych, sportowych i edukacyjnych** w gminie.

Starzejące się społeczeństwo i potrzeby seniorów

Z uwagi na starzenie się społeczeństwa, liczba seniorów na obszarze rewitalizacji stale rośnie – pod koniec 2024 roku było ich aż 140 osoby, co stanowi blisko 24% populacji. Wraz z rozwojem oferty skierowanej do najstarszych mieszkańców, pojawia się **pilna potrzeba inwestycji infrastrukturalnych, poprawiających dostępność architektoniczną obiektów i przestrzeni publicznych**. Niezbędne są również działania wspierające **dostępność cyfrową i informacyjno-komunikacyjną**. Dodatkowo, wyzwaniem w zakresie organizacji pomocy dla osób ze szczególnymi potrzebami jest **tworzenie kompleksowej oferty wsparcia, uwzględniającej ich rodziny oraz opiekunów**.

Bezpieczeństwo i percepcja obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji istnieje szerokie pole do **poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców**. W tym celu konieczna jest realizacja **różnorodnych przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych**, a także **wdrażanie rozwiązań zarządczych**. Mają one na celu zwiększenie komfortu przebywania i poruszania się po obszarze, a także pozytywny wpływ na jego postrzeganie przez pozostałych mieszkańców gminy.

Wyzwania gospodarcze i środowiskowe

Głównym **wyzwaniem gospodarczym** na obszarze rewitalizacji Baćkowic jest **brak stałych mechanizmów współpracy między samorządem a lokalnymi przedsiębiorcami**. Brakuje również **systemowego wsparcia dla osób planujących rozpocząć działalność gospodarczą**. Konieczne jest **skoordynowanie działań** w tym zakresie oraz stworzenie **oferty wspierającej lokalny biznes**, w tym miejsc do spotkań i nawiązywania relacji. Dodatkowo, utrudniony jest **dostęp do obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami**.

W sferze środowiskowej, problemem są **przekroczenia norm emisji zanieczyszczeń** na całym obszarze. Pomimo dostępnych programów dotacyjnych, **tempo wymiany przestarzałych źródeł ciepła**

w budynkach mieszkalnych jest niewystarczające. Istnieje pilna potrzeba **zwiększenia skali działań w walce z niską emisją** i skuteczniejszego **zachęcania mieszkańców do inwestowania w nowoczesne ogrzewanie**. Mimo tych wyzwań, mieszkańcy Baćkowic cenią sobie **walory przyrodnicze** okolicy, co stanowi ważny atut.

Estetyka przestrzeni publicznej i Zrównoważony Rozwój

W obszarze rewitalizacji istnieje **potrzeba poprawy estetyki przestrzeni publicznych**, jednak bez ingerencji w ich naturalne walory. Taki kierunek działań pozwoli na realizację kompleksowych przedsięwzięć (infrastrukturalnych, społecznych i edukacyjnych), które będą **sprzyjać ochronie klimatu** oraz **podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców**.

Bariery przestrzenno-funkcjonalne

Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na obszarze rewitalizacji Baćkowic to:

- **bariery w komunikacji**: przede wszystkim **nieodpowiedni stan infrastruktury drogowej**, utrudniający integrację różnych części obszaru,
- **niewystarczający dostęp** do atrakcyjnych **terenów rekreacji i zielonych**,
- **bariery architektoniczne** w dostępie do **obiektów użyteczności publicznej i lokali usługowych**
- **niezadowalający stan infrastruktury pieszej i rowerowej**.

Istnieje także potrzeba:

- wdrażanie rozwiązań wspierających zrównoważoną mobilność oraz realizacja inwestycji dotyczących błękitno-zielonej infrastrukturę oraz rozwiązań opartych o przyrodę (ang. *nature-based solutions*);
- wykorzystywanie zmodernizowanej i nowej infrastruktury do wspierania integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu oraz budowania oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zdjęcie 6 Przykładu inwestycji realizowanej w oparciu o przyrodę (Nature-based Solutions)

W sferze technicznej problemem na obszarze rewitalizacji jest niezadowalający stan obiektów użyteczności publicznej m.in. świetlica wiejska która wymaga termomodernizacji. Wobec niezadowalającego stanu części dróg i infrastruktury pieszo-rowerowej istnieje także potrzeba realizacji inwestycji, które będą uwzględniały bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich użytkowników ruchu drogowego (w szczególności pieszych i rowerzystów).

Potencjały rozwojowe

Najważniejszymi potencjałami rozwojowymi obszaru rewitalizacji, które mogą być wykorzystywane w procesie rewitalizacji, są:

- zaangażowani mieszkańcy obszaru rewitalizacji, którzy czują się związani ze swoim najbliższym otoczeniem, angażują się w działania społeczne (często nieformalne), a wielu z nich deklaruje gotowość włączenia się we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji;
- wysoki potencjał turystyczny gminy – liczne walory środowiskowe oraz kulturowe stwarzają dobre warunki do rozwoju turystyki, a przede wszystkim agroturystyki, która jest optymalną formą zagospodarowania turystycznego na obszarach chronionych;
- tereny zielone i możliwość stworzenia nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych; ważnym elementem tożsamości mieszkańców obszaru rewitalizacji jest przywiązanie do terenów zielonych oraz świadomość znaczenia działań chroniących przyrodę i klimat co stwarza potencjał do zaangażowania mieszkańców w prace nad zagospodarowaniem nowych miejsc aktywności sąsiedzkiej, miejsc trzecich i otwartych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji;
- aktywność lokalnych przedsiębiorców - przedstawiciele biznesu w Baćkowicach od lat wspierają lokalną społeczność (np. w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych organizowanych przez UG), co świadczy o ich obywatelskiej wrażliwości i dostrzeganiu korzyści z zaangażowania w inicjatywy ważne dla mieszkańców gminy;
- zasoby instytucjonalne i kompleksowe podejście do budowania oferty usług publicznych; instytucje odpowiedzialne w Gminie Baćkowice za realizację zadań z zakresu opieki społecznej, kultury i sportu, edukacji, rozwijania oferty dla seniorów, ochrony środowiska i ochrony klimatu, czy też transportu i inwestycji mają doświadczenie w realizacji projektów, które zwiększają jakoś usług publicznych; daje to szansę na prowadzenie zintegrowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwiązywanie skomplikowanych problemów społecznych;
- potrzeba uniwersalnego projektowania – należy wziąć pod uwagę potrzeby następujących osób:
    - ✓ poruszających się na wózkach, o kulach i ograniczonej możliwości poruszania się,
    - ✓ niewidomych i słabowidzących,
    - ✓ głuchych i słabosłyszących,
    - ✓ głuchoniewidomych,
    - ✓ z niepełnosprawnościami psychicznymi, intelektualnymi oraz z zaburzeniami funkcji poznawczej,
    - ✓ starszych,
    - ✓ kobiet w ciąży,
    - ✓ osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi,
    - ✓ osób mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego);

- ✓ osób o nietypowym wzroście (w tym również dzieci),
- ✓ wykluczonych cyfrowo,
- ✓ osób z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.
- ✓ inne (np. tymczasowe wykluczenie, z ograniczoną sprawnością manualną).

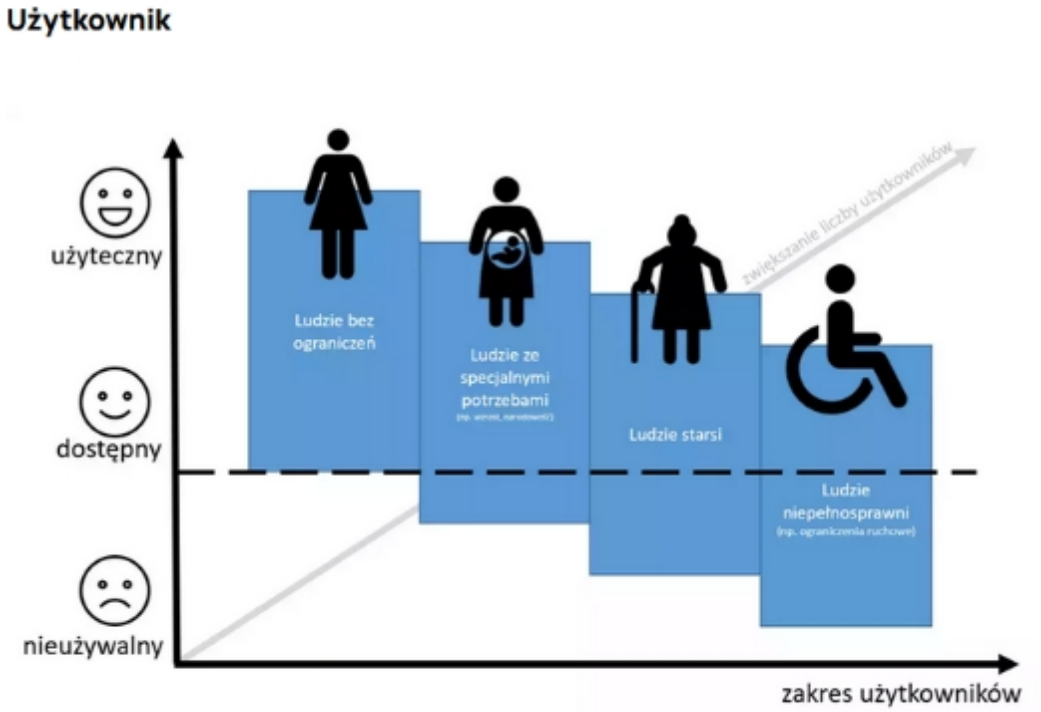

Wzajemne powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe

Jak wynika z powyższego opisu, na obszarze rewitalizacji dochodzi do wzajemnego przenikania występujących tam problemów, potrzeb i potencjałów. Wynika to m.in. z faktu, że opisywane deficyty i szanse rozwojowe dotyczą zarówno mieszkańców, rodzin, przedsiębiorców, a także instytucji funkcjonujących na co dzień w tej samej przestrzeni. Z infrastruktury i przestrzeni publicznych (budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, parków, skwerów, dróg, ścieżek i chodników) korzystają m.in. rodzice z dziećmi, młodzież, seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami. Często są to równocześnie osoby korzystające z usług lokalnych przedsiębiorców. Standardy realizacji infrastruktury i sposób projektowania przestrzeni mają także wpływ na środowisko np. poprzez wykorzystywanie określonych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych lub stosowanie rozwiązań opartych o przyrodę.

Poprawa stanu zagospodarowania różnych elementów przestrzeni na obszarze rewitalizacji to szansa na rozwiązywanie problemów społecznych. Wspieraniu integracji sąsiedzkiej i budowie kapitału społecznego mogą służyć np. przedsięwzięcia związane z doposażeniem Biblioteki Centrum Kultury oraz działania planowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

4. Wizja rewitalizowanego obszaru

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (w 2030 r.).

Baćkowice 2030: Sołectwo nowoczesne tradycją pisane. Dynamiczny rozwój Baćkowic w 2030 roku opiera się na bogatym dziedzictwie kulturowym i lokalnych tradycjach. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i kulturalną stworzyły przestrzeń do rozwoju osobistego i zawodowego. Baćkowice to harmonijne połączenie nowoczesności z historią, sprzyjające twórczości, współpracy międzypokoleniowej i wymianie doświadczeń. Sołectwo adaptuje się do wyzwań przyszłości, pielęgnując swoją tożsamość

Wyznaczony obszar, zostanie poddany kompleksowej rewitalizacji w oparciu o szczegółowo zaplanowaną i skoordynowaną interwencję. Planowane efekty rewitalizacji zostaną uzyskane poprzez realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wpisujących się w wyznaczone cele rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że wizja ma w tym przypadku charakter optymalny i została zbudowana na racjonalnych przesłankach pozwalających stwierdzić, że osiągnięcie zakładanej wizji jest możliwe do realizacji.

5. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Realizacja wizji będzie możliwa dzięki wdrożeniu zaproponowanych celów strategicznych. Uzupełnieniem i jednocześnie rozwinięciem celów strategicznych jest katalog przypisanych kierunków działań, a następnie listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja urzeczywistni wizję. Poniżej przedstawiono schemat logiczny poszczególnych elementów planowania strategicznego.

WIZJA

CEL GŁÓWNY

CELE STRATEGICZNE

KIERUNKI DZIAŁAŃ

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Główny cel rewitalizacji:

Cel Rewitalizacji dla Baćkowic 2030: Wykorzystując bogactwo kulturowe i naturalne obszaru rewitalizacji, dążymy do podniesienia jakości życia jego mieszkańców oraz stworzenia dynamicznego środowiska sprzyjającego rozwojowi turystyki.

W kontekście zaproponowanej wizji, głównym celem rewitalizacji dla Baćkowic w 2030 roku będzie **stworzenie fizycznej i społecznej przestrzeni, która synergicznie wspiera i katalizuje rozwój kapitału ludzkiego oraz kulturowego, integrując historyczne dziedzictwo z nowoczesnymi potrzebami edukacyjnymi, zawodowymi i społecznymi mieszkańców.**

Kluczowe aspekty celu rewitalizacji:

- **Transformacja istniejącej infrastruktury w nowoczesne ośrodki edukacyjne i kulturalne:** Chodzi o modernizację i adaptację istniejących budynków wraz z zapewnieniem dostępności na potrzeby różnych grup wiekowych.
- **Wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez integrację historii z nowoczesnością:** Rewitalizacja powinna manifestować szacunek dla dziedzictwa Baćkowic. Oznacza to **odnowę zabytkowych elementów architektury, ekspozycję historycznych artefaktów w przestrzeni publicznej oraz tworzenie narracyjnych ścieżek edukacyjnych**, które łączą przeszłość z teraźniejszością. Celem

jest, aby każdy element zrewitalizowanej przestrzeni opowiadał historię Baćkowic, jednocześnie będąc funkcjonalnym i atrakcyjnym w XXI wieku.

- **Budowanie przestrzeni sprzyjającej współpracy międzypokoleniowej i integracji społecznej:** Rewitalizacja powinna projektować miejsca, które naturalnie zachęcają do spotkań i wspólnego działania. Mogą to być **ogrody społeczne, interaktywne place zabaw z elementami edukacyjnymi, amfiteatry plenerowe czy wielofunkcyjne centra aktywności lokalnej.** Celem jest przełamywanie barier międzypokoleniowych i budowanie silnej, zaangażowanej społeczności, która wspólnie tworzy przyszłość Baćkowic.
- **Poprawa jakości życia i estetyki przestrzeni publicznej z myślą o uniwersalnej dostępności:** Działania rewitalizacyjne mają zapewnić, że wszystkie zrewitalizowane obszary będą **bezpieczne, estetyczne, zielone i w pełni dostępne** dla osób w każdym wieku i z różnymi potrzebami. Obejmuje to m.in. modernizację chodników, oświetlenia, tworzenie zielonych enklaw i miejsc odpoczynku, a także zastosowanie rozwiązań smart village, które poprawią komfort życia mieszkańców.

Cele strategiczne:

1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywnie uczestniczący w życiu społecznym i zawodowym	2. Pobudzenie gospodarcze obszaru rewitalizacji sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości.	3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń publiczna sprzyjająca łączeniu społeczności	4. Kompetentne zespoły wspierające rewitalizację i rozwój obszaru rewitalizowanego

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywnie uczestniczący w życiu społecznym i zawodowym

Aktywni społecznie i zawodowo mieszkańcy obszaru rewitalizacji tworzą silną i zintegrowaną wspólnotę, która wspólnie kształtuje swoje otoczenie. Ich udział w inicjatywach kulturalnych, edukacyjnych i zawodowych jest motorem pozytywnych zmian, podnosząc jakość życia i dając nadzieję na trwały rozwój lokalny

Pobudzenie gospodarcze obszaru rewitalizacji sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości.

Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji polega na stworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz nowych inicjatyw biznesowych. Poprzez adaptację przestrzeni miejskiej do potrzeb działalności gospodarczej oraz wsparcie przedsiębiorców, rewitalizacja przyczynia się do wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności obszaru, a także do tworzenia nowych miejsc pracy, co przeciwdziała bezrobociu i wspiera rozwój społeczności lokalnej.

Atrakcyjna i dostępna przestrzeń publiczna sprzyjająca łączeniu społeczności

Tworzenie przyjaznej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej jest kluczowe dla integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przestrzenie te, dostosowane do potrzeb różnych grup wiekowych, stają się miejscem spotkań, rekreacji i wydarzeń kulturalnych, co wzmacnia więzi społeczne i podnosi jakość życia. Takie przestrzenie sprzyjają aktywizacji społecznej oraz budowaniu poczucia wspólnoty i bezpieczeństwa.

Kompetentne zespoły wspierające rewitalizację i rozwój obszaru rewitalizowanego

Skuteczna rewitalizacja wymaga wykwalifikowanych i zaangażowanych kadr, które potrafią realizować złożone działania rewitalizacyjne. Sprawne zespoły specjalistów, współpracujące z lokalną społecznością i przedsiębiorcami, są niezbędne do planowania, wdrażania i monitorowania procesów rewitalizacyjnych. Inwestowanie w rozwój kompetencji kadr przyczynia się do trwałego rozwoju obszaru oraz efektywnego wykorzystania jego potencjału

Kierunki działań przyporządkowane do celów strategicznych

Cel strategiczny nr 1 – Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywnie uczestniczący w życiu społecznym i zawodowym

Kierunki działań:

1.1 Przeciwdziałanie ubóstwu oraz promowanie włączenia społecznego

1.2 Wspieranie rozwoju i stabilizacji rodzin

1.3 Aktywizacja oraz integracja społeczna seniorów

1.4 Inwestowanie w rozwój potencjału młodych pokoleń

1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej

Cel strategiczny 2. Pobudzenie gospodarcze obszaru rewitalizacji sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości

Kierunki działań

2.1 Rozwój oferty turystycznej bazującej na dziedzictwie kulturowym

2.2 Aktywne wspieranie i stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Cel strategiczny nr 3 – Atrakcyjna i dostępna przestrzeń publiczna sprzyjająca łączeniu społeczności

Kierunki działań

3.1 Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych

3.2 Rozwój inteligentnej i ekologicznej mobilności

3.3 Zwiększanie Efektywności Energetycznej i zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii

3.4 Ochrona i kreatywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego

Cel strategiczny nr 4 – Kompetentne zespoły wspierające rewitalizację i rozwój obszaru rewitalizowanego

Kierunki działań:

4.1 Budowanie kompetentnego Zespołu ds. rewitalizacji

4.2 Komitet Rewitalizacyjny – synergia współpracy

6. Katalog projektów rewitalizacyjnych

6.1. Projekty podstawowe

Planowane działania rewitalizacyjne: elastyczność i skuteczność

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji (art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a), Gminny Program Rewitalizacji (GPR) zawiera **listę kluczowych działań**. Obejmują one szeroki zakres interwencji – **społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych**. Na obecnym etapie poziom przygotowania niżej wymienionych projektów jest zróżnicowany. Dlatego, choć lista zawiera niezbędne informacje, **szczegóły realizacji poszczególnych działań będą uszczegóławiane w trakcie wdrażania GPR**. Naszym stałym punktem odniesienia pozostaną **cele i kierunki działań wyznaczone w Programie**.

Priorytety i podejście do projektów rewitalizacyjnych

Przy identyfikacji przedsięwzięć **priorytetowo potraktowaliśmy działania społeczne**. W wykazie znajdują się również projekty infrastrukturalne. Należy jednak jasno podkreślić, że **modernizacja i tworzenie nowej infrastruktury są traktowane jako środki do rozwiązywania problemów i niwelowania deficytów** występujących na obszarze rewitalizacji, a nie cele same w sobie.

Analiza, jakość i elastyczność realizacji

Aby zapewnić **najwyższą jakość i efektywność** każdego przedsięwzięcia, przystąpienie do jego realizacji będzie **zawsze poprzedzone szczegółową analizą**. Jej celem jest pogłębienie wstępnych założeń w oparciu o **najlepsze praktyki i sprawdzone rozwiązania**. To podejście dotyczyć będzie zarówno działań społecznych, jak i inwestycyjnych, gwarantując **najkorzystniejszy sposób wdrożenia**, z uwzględnieniem **lokalnych uwarunkowań**. W tym celu, dla wybranych projektów, mogą być powoływane **zespoły robocze** odpowiedzialne za weryfikację założeń, a następnie monitorowanie i ewaluację.

Obszar działań i ich potencjalne rozszerzenia

Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia realizujące cele GPR zostały **zaplanowane w granicach obszaru rewitalizacji**. Na etapie prac nad programem nie zidentyfikowano potrzeby interwencji poza tym obszarem. Jednakże, biorąc pod uwagę **techniczne uwarunkowania inwestycji**, które mogą stać się jasne dopiero w trakcie realizacji Programu, istnieje **prawdopodobieństwo, że niektóre działania będą wymagały interwencji również poza wskazanymi granicami**.

Tabela 25 Podstawowe projekty rewitalizacyjne

L.p.	Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Szacunkowa wartość
1.	Aktywność, Praca, Stabilizacja - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy	450 000 zł
2.	Każde pokolenie ma własny czas	500 000 zł
3.	Wspieranie rodzin w Gminie Baćkowice	300 000 zł
4.	Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwój kompetencji uczniów	300 000 zł
5.	Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w procesie rewitalizacji	120 000 zł
6.	ODKRYJ NOWĄ ENERGIĘ GMINY BAĆKOWICE! – rewitalizacja miejscowości Baćkowice	10 000 000 zł

7.	Termomodernizacja i zielona energia na obszarze rewitalizacji	5 000 000,00 zł
8.	Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej	500 000,00 zł
9.	Poprawa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji	3 000 000,00 zł
10.	Biznes dla Baćkowic: Partnerstwo na Rzecz Rozwoju	15 000,00 zł
		20 185 000,00 zł

Projekt rewitalizacyjny nr 1	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Aktywność, Praca, Stabilizacja – aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy
2 Zakres	W ramach zadania realizowane będą usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym: - pośrednictwo pracy w zakresie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie wyboru odpowiedniego zawodu oraz pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej; - realizacja wysokiej jakości szkoleń służących zdobyciu, zmianie lub podniesieniu kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych do wykonywania danego zawodu lub zadań na określonym stanowisku; - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu poprzez staże spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży; - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia, bony zatrudnieniowe lub bony na zasiedlenie dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność danej formy wsparcia; - wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, - zwiększenie wiedzy i umiejętności mieszkańców podobszarów rewitalizacji, - wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu firmy, - zwiększenie poziomu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Wskaźniki produktu: - Liczba osób objętych wsparciem [osoby], - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoby],

	- Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [osoby]. Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby], - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [osoby].
4 Realizowane kierunki działań	1.1 Przeciwdziałanie ubóstwu oraz promowanie włączenia społecznego 1.2 Wspieranie rozwoju i stabilizacji rodzin 1.3 Aktywizacja oraz integracja społeczna seniorów 2.2 Aktywne wspieranie i stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwo Baćkowice
6 Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach Gmina Baćkowice Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie Powiat Opatowski
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	450 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + priorytet 10 Aktywni na rynku pracy Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Tworzenie odpowiedniej infrastruktury i kompleksowej oferty wsparcia dla osób bezrobotnych, poszukujących zatrudnienia i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekt rewitalizacyjny nr 2	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Każde pokolenie ma własny czas
2 Zakres	Placówki wsparcia dziennego Senior+ są dedykowane osobom starszym, które potrzebują opieki i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować. W ramach projektu planujemy kompleksowe wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt oraz usunięcie barier architektonicznych, aby zapewnić pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo, przewidujemy zatrudnienie wykwalifikowanej kadry i przygotowanie zróżnicowanej oferty wsparcia. Obejmie ona szeroki wachlarz zajęć, takich jak: sportowe, rehabilitacyjne, kulinarne, artystyczne czy informatyczne. Zapewnimy również różnego rodzaju wyjazdy, na przykład do teatru czy kina
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - poprawienie dostępności oferty w zakresie usług i opieki nad seniorami,

	- uzupełnienie oferty Ośrodka Pomocy Społecznej o usługi opiekuńcze, - zmniejszenie liczby osób korzystających z opieki w Domach Pomocy Społecznej, Wskaźniki produktu: - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.), - Liczba opiekunów faktycznych/nieformalnych objętych wsparciem w programie (osoby), - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby), - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby) Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (osoby), - Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (osoby), - Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług (szt.), - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (szt.) - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu (szt.)
4 Realizowane kierunki działań	1.3 Aktywizacja oraz integracja społeczna seniorów 1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwo Baćkowice
6 Podmioty realizujące	Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach Gmina Baćkowice Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	500 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 9 Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie FESW.09.04 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla osób starszych i wymagających opieki, jak również ich rodzin.

Projekt rewitalizacyjny nr 3	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wspieranie rodzin w Gminie Baćkowice
2 Zakres	W ramach zadania realizowane będzie kompleksowe wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin, obejmujące m.in.: • działania asystenta rodziny, • poradnictwo dla rodzin, • działalność świetlic środowiskowych, • powoływanie rodzin wspierających, • przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej, • wsparcie preadopcyjne, • wsparcie postadopcyjne. Wspieranie tworzenia nowych miejsc opieki i wychowania w nowo tworzonych placówkach wsparcia dziennego lub wsparcie działalności istniejących placówek (typu świetlice środowiskowe). Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej (m.in.: działania podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji). Działania na rzecz dzieci oraz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, obejmujące w szczególności: • grupy samopomocowe; • asystenturę rodziny; • konsultacje ze specjalistami w zakresie zdiagnozowanych problemów i deficytów w rodzinie; • terapię w rodzinie. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w środowisku lokalnym.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - wspieranie integracji społecznej osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, - utworzenie placówki wsparcia dziennego. Wskaźniki produktu: - Całkowita liczba osób objętych wsparciem [osoba], - Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej [osoba], - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.], - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba].

	Wskaźnik rezultatu: - Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (osoby), - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu (szt.).
4 Realizowane kierunki działań	1.1 Przeciwdziałanie ubóstwu oraz promowanie włączenia społecznego 1.2 Wspieranie rozwoju i stabilizacji rodzin 1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwo Baćkowice
6 Podmioty realizujące	Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach Gmina Baćkowice Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie Powiat Opatowski Organizacje pozarządowe
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	300 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 9 Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie FESW.09.05 Wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla rodzin wykluczonych społeczne i zagrożonych takim wykluczeniem, w tym dzieci. Warunkiem realizacji inicjatyw w ramach projektu będzie zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. dostosowanie oferty do szczególnych potrzeb edukacyjnych.

Projekt rewitalizacyjny nr 4	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwój kompetencji uczniów
2 Zakres	W ramach projektu planowane są działania polegające na: **Modernizacja i doposażenie oddziałów przedszkolnych:** • tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP), • dostosowanie miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, • rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego • zajęcia rozwijające jakość edukacji m.in. poprzez: • zajęcia dodatkowe dydaktyczno-wychowawcze w zakresie umiejętności podstawowych i przekrojowych, • zajęcia dodatkowe wyrównujące szanse edukacyjne dzieci • w zakresie stwierdzonych deficytów,

	• zajęcia specjalistyczne, • wsparcie w zakresie edukacji włączającej, • doskonalenie kompetencji kadry, • wsparcie rodziców/opiekunów dzieci poprzez działania na rzecz wzmacniania współpracy kadry z rodzicami/opiekunami prawnymi. **Wsparcie uczniów szkół podstawowych** m. in. Poprzez zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej, m.in. **Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej /doradców zawodowych** m.in.: w zakresie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych oraz w zakresie zapobiegania przemocy.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - nabycie i wzmocnieni kompetencji kluczowych dzieci z obszaru rewitalizacji, - zwiększenie kompetencji kadry nauczycielskiej, - zwiększenie poziomu integracji i aktywizacja, - zwiększenie dostępu do nowoczesnych technik i form nauczania oraz nowoczesnych pomocy naukowych. Wskaźniki produktu: - Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem (osoby), - Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (osoby), - Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (podmioty), - Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem (osoby). Wskaźnik rezultatu: - Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby), - Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby).
4 Realizowane kierunki działań	1.1 Przeciwdziałanie ubóstwu oraz promowanie włączenia społecznego 1.2 Wspieranie rozwoju i stabilizacji rodzin 1.4 Inwestowanie w rozwój potencjału młodych pokoleń

	1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwo Baćkowice
6 Podmioty realizujące	Zespół Szkół Publicznych w Baćkowicach Gmina Baćkowice Organizacje pozarządowe
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	300 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia, Działanie FESW.08.01 Wsparcie edukacji przedszkolnej, Działanie FESW.08.02 Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla rodzin wykluczonych społeczne i zagrożonych takim wykluczeniem, w tym dzieci. Warunkiem realizacji inicjatyw w ramach projektu będzie zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. dostosowanie oferty do szczególnych potrzeb edukacyjnych.

Projekt rewitalizacyjny nr 5	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w procesie rewitalizacji
2 Zakres	Kontynuacja dotychczas prowadzonych oraz inicjowanie nowych działań, promujących aktywności obywatelską i zaangażowanie w sprawy ważne dla lokalnej społeczności. Wspieranie działalności istniejących organizacji społecznych (NGO's) na obszarze rewitalizacji, wspieranie powstawania nowych organizacji, a także animowanie inicjatyw nieformalnych m.in. poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych (m.in. konkurs na realizację zadań publicznych dla NGO's), jak i pozafinansowych (doradztwo, szkolenia, udostępniania przestrzeni na spotkania). W programach współpracy Gminy Baćkowice z organizacjami pozarządowymi przewiduje się wprowadzenie preferencji dla projektów zgodnych z celami GPR.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - poprawa zdolności instytucjonalnych istniejących organizacji pozarządowych (społecznych), - zwiększenie liczby działających na obszarze rewitalizacji inicjatyw nieformalnych, - realizacja projektów organizacji społecznych wpisujących się w cele GPR. Wskaźniki produktu: - Liczba organizacji partnerów społecznych objętych wsparciem (szt.), - Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego wspartych w co najmniej jednym z następujących obszarów: standardy i procedury zarządzania, refleksyjność, wydolność finansowa, rzecznictwo, jakość

	usług, współpraca międzysektorowa (szt.), - Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego wspartych w zakresie wdrażania nowych metod działania lub rodzajów usług (szt.), - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby), - Liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych objętych wsparciem (osoby), - Liczba przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego (w tym wolontariuszy) objętych wsparciem w programie (osoby). Wskaźniki rezultatu: - Liczba organizacji partnerów społecznych, które zwiększyły swój potencjał (szt.), - Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które poprawiły lub wprowadziły nowe metody działania lub rodzaje usług (szt.), - Liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych, którzy podnieśli kompetencje (osoby), - Liczba przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, którzy zdobyli nowe umiejętności, wiedzę lub uzyskali kwalifikacje (osoby).
4 Realizowane kierunki działań	1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej 4.1 Budowanie kompetentnego Zespołu m.in. rewitalizacji 4.2 Komitet Rewitalizacyjny – synergia współpracy
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwo Baćkowice
6 Podmioty realizujące	Gmina Baćkowice organizacje pozarządowe i grupy nieformalne działające na obszarze rewitalizacji
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	120 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 9 Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie FESW.09.06 Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2029
9 Sposób zapewnienie dostępności	Spełnianie wymogów dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej podczas promowania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektów.

Projekt rewitalizacyjny nr 6	
1 Nazwa przedsięwzięcia	ODKRYJ NOWĄ ENERGIĘ GMINY BAĆKOWICE! – rewitalizacja miejscowości Baćkowice
2 Zakres	Zadanie polega realizacji zadań mających na celu zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk społecznych, środowiskowych, gospodarczych, funkcjonalno – przestrzennych oraz technicznych. Zakres projektu obejmuje następujące zadania: **6.1 Rewitalizacja Gminnego Inkubatora Przedsiębiorczości** [zakres prac obejmuje m.in.: rozbudowę o nowe budynki Inkubatora Przedsiębiorczości w celu ściągnięcia kolejnych inwestorów, zagospodarowanie terenów zielonych, modernizacja oświetlenia terenu, wymiana infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, modernizację dróg i chodników wewnętrznych, wymianę ogrodzenia, niwelację terenu, montaż OZE/PV]. **6.2 Modernizacja krytej pływalni** [zakres prac obejmuje m.in.: wymianę stolarki okiennej, odnowienie i konserwację elementów drewnianych, malowanie wewnętrzne pomieszczeń pływalni]. **6.3 Rewitalizacja terenów sportowo-rekreacyjnych** [zakres prac obejmuje m.in.: zagospodarowanie skarp wokół boiska w Baćkowicach oraz koło Kościoła i zabudowa trybun] **6.4 Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe** [zakres prac obejmuje m.in.: przebudowę linii średniego napięcia, budowę infrastruktury kanalizacyjnej, wodociągowej, elektrycznej i drogowej wraz z zagospodarowaniem terenu (skwerki, alejki, odcinki pieszo-jezdne]. **6.5 Zachowanie zabytków na terenie rewitalizacji** [m.in. droga krzyżowa, konfesjonał w kościele parafialnym w Baćkowicach, renowacja przydrożnych krzyży, zabytkowych nagrobków na cmentarzu parafialnym]. **6.6 Przebudowa/modernizacja obiektu Zespołu Szkół Publicznych w Baćkowicach do potrzeb edukacyjnych**, w tym dostosowanie obiektu do OzN. Generalna Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach w ramach konsultacji dokumentu (pismo znak: OKI.2-3.439.5.2025.AK z 13.08.2025r.) zwróciła uwagę, że przez północną część obszaru rewitalizacji przebiega droga krajowa nr 74. Realizacja inwestycji w granicach pasa w/w drogi krajowej powinna być zgodna z wymogami wynikającymi z ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach

	publicznych (tj. Dz. U. z 2024r. poz. 889), rozporządzenia wykonawczego oraz wytycznych WRD (wzorców i standardów rekomendowanych przez właściwego ministra ds. transportu). Planowane przez Gminę inwestycje w obszarze pasa drogowego drogi krajowej jak również w sąsiedztwie pasa drogowego DK muszą zostać uzgodnione z zarządcą drogi krajowej. Ponadto przy realizacji Programu należy mieć na uwadze planowaną inwestycję pn. Budowa drogi S74 Kielce – Nisko, odc. Łagów – Jałowęsy – Tomaszów, która będzie przebiegać przy południowej granicy sołectwa Baćkowice (południowa część obszaru rewitalizacji).
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: • zwiększenie dostępu do infrastruktury kulturalnej, • zachowanie obiektów zabytkowych, • poprawa poziomu bezpieczeństwa, • rozwój oferty turystycznej, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej na rzecz przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego, który podniesie atrakcyjność rewitalizowanego obszaru, w tym ożywienie gospodarcze. Wskaźniki produktu dla działania 6.5 FEŚ: - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.], - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]. Wskaźnik rezultatu dla działania 6.5 FEŚ: - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
4 Realizowane kierunki działań	1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej 2.1 Rozwój oferty turystycznej bazującej na dziedzictwie kulturowym 2.2 Aktywne wspieranie i stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości 3.1. Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych 3.2. Rozwój inteligentnej i ekologicznej mobilności 3.3. Zwiększanie Efektywności Energetycznej i zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii 3.4 Ochrona i kreatywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji – sołectwo Baćkowice
6 Podmioty realizujące	Gmina Baćkowice Parafia Św. Mikołaja w Baćkowicach
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	10 000 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż obszary miejskie (poza infrastrukturą rekreacyjną i sportową niekwalifikowalną w ramach

	przedmiotowego zadania) Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2026-2029
9 Sposób zapewnienie dostępności	Planowane do budowy obiekty (przestrzenie) będą dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami

Projekt rewitalizacyjny nr 7	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja i zielona energia na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Przedsięwzięcie zakłada kontynuowanie podejmowanych działań i programów ukierunkowanych na zmniejszenie emisyjności i zapotrzebowania na energię w budynkach i obiektach publicznych i prywatnych. Wdrożenie działań uwzględniających indywidualne potrzeby właścicieli nieruchomości na obszarze rewitalizacji. Projekt zakłada: Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną (OZE): 7.1. Budowa instalacji fotowoltaicznych dla potrzeb budynków użyteczności publicznej 7.2. Wykonanie ogrzewania w Kościele Parafialnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (zadanie realizowane pod warunkiem uzgodnienia z Konserwatorem Zabytków) 7.3. Termomodernizacja oraz montaż OZE na domach jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz wymiana źródeł ciepła (na pompy ciepła, piece na pellet) oraz modernizację kotłowni. 7.4. Termomodernizacja i montaż OZE na budynkach pod działalność gospodarczą oraz wymianę źródeł ciepła (na pompy ciepła, piece na pellet) oraz modernizację kotłowni. 7.5 Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie sołectwa Baćkowice W związku z planowanymi pracami termomodernizacyjnymi przed przystąpieniem do ich realizacji zadania gmina/inwestor dokona rozpoznania, czy w budynku występują chronione gatunki zwierząt, (ptaki/nietoperze). W przypadku stwierdzenia obecności takich gatunków prace będą prowadzone poza ich okresem lęgowo-rozrodczym. Jeżeli chronione gatunki będą występowały w rejonie prowadzenia prac, przed ich rozpoczęciem, może być konieczne uzyskanie zezwolenia, o którym mowa wart. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 142). Po zakończeniu prac w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki lub nietoperze, zostanie umożliwione im dalsze bytowanie lub zapewnione siedliska zastępcze. Realizując tę inwestycje Gmina będzie uwzględniać m.in. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki

3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - redukcja emisji szkodliwych substancji dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi, - zmniejszenie kosztów zużycia energii, - zwiększenie wykorzystania OZE. Wskaźniki produktu dla działania 2.1 FEŚ: - Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej (m2), - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.), - Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła (szt.), - Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne) (szt.), - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (szt.), - Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (szt.), - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE (szt.), - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł OZE (MW), - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł OZE (MW), Wskaźniki produktu dla działania 6.5 FEŚ: - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha], - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) Wskaźniki rezultatu dla działania 2.1 FEŚ: - Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) [MWh/rok], - Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tona ekwiwalentu CO2 /rok), - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok), - Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (MWh/rok), - Liczba dodatkowych użytkowników podłączonych do sieci ciepłowniczej (użytkownicy). Wskaźnik rezultatu dla działania 6.5 FEŚ: - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
4 Realizowane kierunki działań	3.3. Zwiększanie Efektywności Energetycznej i zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwa Baćkowice
6 Podmioty realizujące	Gmina Baćkowice

	Przedsiębiorcy z terenu rewitalizacji Właściciele budynków jednorodzinnych
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	5 000 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 - działanie 2.1 Efektywność energetyczna – dotacje i/lub działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż obszary miejskie Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2029
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.

Zintegrowany projekt rewitalizacyjny nr 8	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej
2 Zakres	Projekt zakłada modernizację i zmianę sposobu użytkowania istniejącej infrastruktury przestrzeni na cele społeczne oraz modernizację istniejących obiektów pełniących funkcje społeczne w tym dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Projekt zakłada: 8.1 Rozbudowa i doposażenie DPS-u. 8.2 Modernizacja sceny w Baćkowicach poprzez budowę zadaszenia. 8.3 Modernizacja placu w centrum Baćkowic poprzez budowę zadaszenia oraz Miejsca Odpoczynku Rowerzystów. 8.4. Zagospodarowanie terenów na cele turystyczne m.in. budowa ścieżki rowerowej, wiat, stołów, ławek miejsc na grilla, ognisko. 8.5. Modernizacja budynku byłego banku (obecnie siedziby Ekologicznego Związku Gmin Doliny Koprzywianki), w tym wymiana dachu.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Wskaźniki produktu dla działania 6.5 FEŚ: - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha], - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) Wskaźnik rezultatu dla działania 6.5 FEŚ: - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
5 Realizowane kierunki działań	1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej 2.1 Rozwój oferty turystycznej bazującej na dziedzictwie kulturowym 3.1. Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych
6 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwa Baćkowice
7 Podmioty realizujące	Gmina Baćkowice Przedsiębiorcy z terenu rewitalizacji Właściciele budynków jednorodzinnych
7 Szacunkowa	5 000 000 zł

wartość/Główne źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 - działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż obszary miejskie (nie dotyczy infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i innej wykluczonej z dofinansowania w ramach przedmiotowego działania) Środki krajowe Środki własne gminy
9 Okres realizacji	2025-2029
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.

Projekt rewitalizacyjny nr 9	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Projekt zakłada modernizację infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji poprzez: 9.1. Rozbudowa istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie miejscowości Baćkowice. 9.2. Uzbrojenie studni na terenie przepompowni oraz budowa ujęcia wody w miejscowości Baćkowice
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Wskaźniki produktu do działania 2.6 FEŚ: - Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody (szt.) - Liczba doposażonych stacji uzdatniania wody (szt.) - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) (szt.) - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) (szt.) - Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) - Liczba przebudowanych / zmodernizowanych ujęć wody (szt.) - Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km) - Liczba rozbudowanych / przebudowanych /zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych (szt.) Wskaźniki produktu do działania 6.5 FEŚ: - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.], - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]. Wskaźniki rezultatu do działania 2.6 FEŚ: - Straty wody w zbiorowych systemach zaopatrzenia w wodę (m3/rok), - Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (osoby), - Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu (RLM),

	- Ludność podłączona do wybudowanej lub zmodernizowanej zbiorczej kanalizacji sanitarnej (osoby), - Ilość suchej masy komunalnych osadów ściekowych poddawanych procesom przetwarzania (tony/rok), - Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia (osoby), - Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (osoby), - Ludność podłączona do wybudowanej lub zmodernizowanej zbiorczej kanalizacji sanitarnej (osoby). Wskaźniki rezultatu do działania 6.5 FEŚ: - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
5 Realizowane kierunki działań	3.1. Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych
6 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwa Baćkowice
7 Podmiot realizujący	Gmina Baćkowice
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	3 000 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – działanie 2.6 i/lub 6.5 (w zakresie limitów i ograniczeń wynikających z Regulaminu konkursu) Środki krajowe Środki własne gminy
9 Okres realizacji	2025-2029
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.

Projekt rewitalizacyjny nr 10	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Biznes dla Baćkowic: Partnerstwo na Rzecz Rozwoju
2 Zakres	Przewiduje się m.in. organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych oraz włączanie przedsiębiorców w realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na aktywizację zawodową i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości; organizację wydarzeń sportowych i kulturalnych oraz adresowane do młodzieży; działania promujące aktywność obywatelską. Planowane jest też m.in. zapraszanie przedsiębiorców na spotkania Zespołu m.in. rewitalizacji, jak i ich udział w spacerach po obszarze rewitalizacji.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - poszerzenie wiedzy członków Zespołu ds. rewitalizacji na temat zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, - zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w proces wdrażania GPR, - stałe weryfikowanie efektów procesu rewitalizacji, - zwiększenie zainteresowania organizacji społecznych przebiegiem

	i celami procesu rewitalizacji, - poszerzenie wiedzy rewitalizatorów na temat potrzeb konkretnych organizacji społecznych i inicjatyw nieformalnych działających na obszarze rewitalizacji, - zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat przebiegu i celów procesu rewitalizacji, - zwiększenie zainteresowania lokalnego biznesu przebiegiem i celami procesu rewitalizacji, - zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców w realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, - poszerzenie wiedzy rewitalizatorów na temat potrzeb lokalnego biznesu na obszarze rewitalizacji. Wskaźnik produktu: - liczba spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, - liczba spotkań Komitetu Rewitalizacji, - Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych z udziałem organizacji społecznych (szt.), - Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych z udziałem lokalnych przedsiębiorców (szt.).
5 Realizowane kierunki działań	2.2 Aktywne wspieranie i stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości 4.2 Zespół Rewitalizacyjny – synergia współpracy
6 Lokalizacja	obszar rewitalizacji sołectwa Baćkowice
7 Podmiot realizujący	Urząd Gminy w Baćkowicach we współpracy z przedsiębiorstwami działającymi na obszarze sołectwa Zespół ds. rewitalizacji Komitet rewitalizacyjny
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	15 000 zł Środki własne
8 Okres realizacji	2025-2029
9 Sposób zapewnienie dostępności	Rozwiązania powstające w efekcie realizowanego przedsięwzięcia będą spełniały wymagania dotyczące dostępności w wymiarze: cyfrowym, informacyjno-komunikacyjnym.

6.2. Projekty uzupełniające

Prezentujemy listę **przedsięwzięć uzupełniających**, które stanowią niezbędne wsparcie dla celów rewitalizacji. Ich wdrożenie **przyspieszy osiągnięcie założonych rezultatów**. Różnorodność tych projektów umożliwia **szerokie włączenie i aktywizację wszystkich zainteresowanych stron** w proces rewitalizacji. Lokalizacja tych działań **na obszarze rewitalizacji lub w jego bliskim sąsiedztwie** zapewni ich bezpośrednie i efektywne oddziaływanie.

Projekt uzupełniający nr 1	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Programy wspierające rodziny i integrujące społeczność na obszarach rewitalizowanych
2 Zakres	Realizacja kompleksowego wsparcia osób w każdym wieku i rodzin, skupiając się na przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Działania na rzecz budowania wzajemnego szacunku i dostarczania efektywnych narzędzi wsparcia. Rozwijanie spersonalizowanej oferty, uwzględniając indywidualne potrzeby, m.in. - wsparcie materialne dla potrzebujących. - bezpłatne i ogólnodostępne usługi publiczne, w tym dostęp do oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej dla osób i rodzin w trudnej sytuacji finansowej. - opiekę pedagogiczną, terapie (również dla dorosłych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych) oraz wsparcie wychowawcze. Zakłada się również tworzenie tak zwanych „miejsc trzecich" w różnych częściach obszaru rewitalizacji. Są to miejsca spotkań poza domem i pracą, dostępne o różnych porach dnia dla dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi, seniorów i innych mieszkańców. Będą to inwestycje infrastrukturalne, jak i organizację różnorodnych wydarzeń, takich jak spotkania, warsztaty dla młodzieży czy inicjatywy sąsiedzkie.
3 Realizowane kierunki działań	1.1 Przeciwdziałanie ubóstwu oraz promowanie włączenia społecznego 1.2 Wspieranie rozwoju i stabilizacji rodzin 1.4 Inwestowanie w rozwój potencjału młodych pokoleń 1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej 3.1. Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych

Projekt uzupełniający nr 2	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Większa dostępność usług społecznych i zdrowotnych dla mieszkańców rewitalizowanych terenów.
2 Zakres	Wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którzy potrzebują czasowej pomocy w codziennej opiece. Podniesienie umiejętności i wiedzy opiekunów,

	aby mogli jeszcze efektywniej wspierać swoich podopiecznych. Zapewnienie dostępnych (bezpłatnych) usług opieki wytchnieniowej w zakresie odpowiadającym na zapotrzebowanie opiekunów osób ze szczególnymi potrzebami; rozwijanie oferty opieki wytchnieniowej m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług w ramach pobytu dziennego poza miejscem zamieszkania, a także – poprzez stworzenie warunków do realizacji opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego. Projekt obejmuje także: ▪ usługi świadczone w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych; ▪ tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług realizowanych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną; ▪ wsparcie psychologiczne lub szkolenia dla opiekunów faktycznych (nieformalnych), w szczególności członków rodzin, w zakresie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; ▪ wsparcie dla usług asystenckich i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej; ▪ zapewnienie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zastępstwie za opiekunów (nieformalnych) będących członkami rodzin, w tym opieka wytchnieniowa; ▪ wsparcie procesu deinstytucjonalizacji instytucji całodobowych na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej; ▪ usługi towarzyszące, m.in.: teleopieka, wypożyczalnia sprzętu, codzienne dowożenie posiłków, drobne usługi remontowe, porządkowe, higieniczne, świadczone w domu oraz działania zapobiegające umieszczaniu osób w placówkach całodobowych; ▪ długoterminową medyczną opiekę domową nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym pielęgniarską opiekę długoterminową. ▪ wsparcie działalności lub tworzenie nowych miejsc opieki medycznej w formach zdeinstytucjonalizowanych.
3 Realizowane kierunki działań	1.3 Aktywizacja oraz integracja społeczna seniorów 1.4 Inwestowanie w rozwój potencjału młodych pokoleń 1.5 Wzmacnianie spójności i integracji społecznej

Projekt uzupełniający nr 3	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Błękitno-zielony obszar rewitalizacji
2 Zakres	Wypracowanie oraz wdrażanie na etapie realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych standardów, które poprawią stan dostosowania

	infrastruktury do zmiany klimatu. Systematyczne uzupełnianie zieleni na obszarze rewitalizacji oraz realizacja instalacji, które sprzyjają zwiększaniu retencji (m.in. łąki kwietne i ogrody deszczowe).
3 Realizowane kierunki działań	3.1. Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych

Projekt uzupełniający nr 4	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wszechstronne wsparcie dla przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Szeroka oferta wsparcia dla początkujących przedsiębiorców działających na obszarze sołectwa Baćkowice. Stworzenie miejsca inkubacji nowych firm, które jednocześnie ułatwi nawiązywanie relacji pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami. Oferta doradztwa, szkoleń i konsultacji m.in., zwłaszcza w zakresie zakładania i prowadzenia firmy, marketingu i księgowości. Promowanie usług oferowanych przez przedsiębiorców na obszarze rewitalizacji m.in. poprzez stworzenie programu popularyzującego oferowane przez nich usługi wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3 Realizowane kierunki działań	2.2 Aktywne stymulowanie i wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości 4.2 Komitet Rewitalizacyjny – synergia współpracy

Projekt uzupełniający nr 5	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Tworzenie i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Powstanie na obszarze rewitalizacji podmiotu lub podmiotów ekonomii społecznej (m.in. spółdzielni socjalnej), które pozwolą na aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznych i znajdujących się w trudnej sytuacji.
3 Realizowane kierunki działań	1.1 Przeciwdziałanie ubóstwu oraz promowanie włączenia społecznego 2.2 Aktywne wspieranie i stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości 3.1. Projektowanie i adaptacja nowoczesnych włączających przestrzeni publicznych

7. Mechanizmy integracji działań i projektów

Zintegrowane Podejście do Rewitalizacji: Fundament Skutecznych Działań

Skuteczna realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) opiera się na **kompleksowym i zintegrowanym podejściu**. Działania te nie są izolowanymi projektami, lecz **synergicznym współdziałaniem wielu przedsięwzięć**, które wzajemnie się uzupełniają, prowadząc do osiągnięcia wspólnych celów. Taka **komplementarność** jest kluczowa ze względu na złożony charakter i szeroki zakres problemów zidentyfikowanych na obszarach rewitalizacji.

Jak zapewniana jest komplementarność?

W procesie planowania i wdrażania nowych przedsięwzięć kluczowa jest **analiza ich potencjalnych powiązań** z już istniejącymi lub planowanymi działaniami. Projekty uznawane są za komplementarne, gdy:

- rozwiązywane są **podobne problemy** na obszarze rewitalizacji;
- przyczyniają się do realizacji **pokrewnych celów i kierunków działań**.

Przykładem takiej komplementarności są działania z zakresu "1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji", obejmujące zarówno inicjatywy podstawowe (np. "Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji", "Dialog społeczny w procesie rewitalizacji"), jak i uzupełniające ("Wspieranie inicjatyw oddolnych").

Tabela 26 Matryca powiązań między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi ujętym w GPR

Numer projektu	Nazwa projektu	Powiązania z innymi projektami
1	Aktywność, Praca, Stabilizacja - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy	Zadanie 2, 3, 4
2	Każde pokolenie ma własny czas	Zadanie 1, 3, 6
3	Wspieranie rodzin w Gminie Baćkowice	Zadanie 1, 2, 5
4	Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwój kompetencji uczniów	Zadanie 1, 7
5	Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w procesie rewitalizacji	Zadanie 3, 11, 12
6	ODKRYJ NOWĄ ENERGIĘ GMINY BAĆKOWICE! – rewitalizacja miejscowości Baćkowice	Zadanie 1, 2, 3, 4
7	Termomodernizacja i zielona energia na obszarze rewitalizacji	Zadanie 5, 8, 9, 10
8	Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej	Zadanie 7, 10
9	Poprawa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji	Zadanie 7
10	Biznes dla Baćkowic: Partnerstwo na Rzecz Rozwoju	Zadanie 7

Źródło: opracowanie własne

GPR w praktyce: integracja i współpraca dla zmiany

Realizacja GPR to proces wymagający **skoordynowanych i zintegrowanych działań**. Sukces programu bazuje na zdolności do łączenia różnorodnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektywnej współpracy wszystkich zaangażowanych stron.

Dlaczego integracja jest tak ważna?

- **Wielowymiarowość problemów**: obszary rewitalizacji charakteryzują się złożonymi problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi, które wymagają wielokierunkowych interwencji;
- **Optymalne wykorzystanie zasobów**: integracja działań pozwala na lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów, unikając dublowania wysiłków i zwiększając efektywność realizowanych projektów.

Mechanizmy integracji: kluczowym elementem zapewniającym realną integrację jest **cykliczny przegląd potrzeb interesariuszy** i bieżącego stanu realizacji przedsięwzięć. Służą temu **regularne spotkania koordynacyjne Zespołu ds. Rewitalizacji**, odbywające się średnio raz na kwartał. Podczas tych spotkań omawiane są powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, co jest kluczowe dla powodzenia programu.

Równocześnie z działaniami integrującymi społeczność, program koncentruje się na **poprawie infrastruktury** dla integracji, sportu, zdrowia i kultury. Działania koordynacyjne mają na celu zapewnienie, by całość przedsięwzięć GPR efektywnie i trwale przekładała się na:

- poprawę oferty usług publicznych;
- poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych;
- skuteczną walkę z wykluczeniem społecznym.

Holistyczne podejście do rewitalizacji: synergia dla Gminy Baćkowice

Rewitalizacja to kompleksowy proces wykraczający poza pojedyncze interwencje. W Gminie Baćkowice dąży się do **holistycznego podejścia**, gdzie różnorodne przedsięwzięcia rewitalizacyjne działają w **synergii**, maksymalizując pozytywny wpływ na lokalną społeczność, przestrzeń i gospodarkę.

Podejście charakteryzują:

- **Interdyscyplinarność**: łączy się wiedzę i doświadczenie z różnych dziedzin, aby osiągnąć maksymalną efektywność;
- **Kompleksowość**: problemy są rozwiązywane całościowo, uwzględniając wszystkie potrzeby obszaru rewitalizacji – społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe;
- **Partnerstwo**: aktywnie współpracuje się z lokalną społecznością, instytucjami publicznymi i sektorem prywatnym;
- **Reakcja na kryzys**: działa się szybko i efektywnie, odpowiadając na palące problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne.

Zakres i charakter działań: przedsięwzięcia rewitalizacyjne to projekty współfinansowane ze środków unijnych oraz innych funduszy publicznych i prywatnych. Koncentracja na **trwałych zmianach strukturalnych**, a nie doraźnych remontach, ma zapewnić długofalowy rozwój i wyprowadzić zdegradowane obszary z kryzysu. Kluczem do sukcesu jest **koordynacja działań** realizowana przez wielu interesariuszy w ramach spójnego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kompleksowa Rewitalizacja: działanie z potencjałem

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r. stanowi strategiczne podejście do transformacji obszarów wymagających wsparcia. Nie skupia się na powierzchownych zmianach, ale na **głębokiej, strukturalnej odnowie**, która zapewni trwałe i długoterminowe efekty. Inicjatywy są skrojone na miarę najpilniejszych potrzeb, gwarantując **wielowymiarowy i strategiczny charakter** rewitalizacji.

Precyzyjne interwencje w kluczowych obszarach: komplementarność obszarowa

Działania rewitalizacyjne są celnie ukierunkowane. **Obszar rewitalizacji**, wyznaczony na podstawie szczegółowej "Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Baćkowice" i formalnie przyjęty uchwałą nr XX/99/25 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 17 czerwca 2025 r., obejmuje **sołectwo Baćkowice**. To właśnie tutaj zdiagnozowano największą koncentrację negatywnych zjawisk, szczególnie w sferze społecznej, które często współwystępują z problemami w gospodarce, środowisku, przestrzeni oraz infrastrukturze technicznej. Jednocześnie dostrzega się tu **znaczący potencjał do lokalnego rozwoju**.

Przedsięwzięcia w GPR są dostosowane do specyfiki sołectwa Baćkowice. Dzięki temu, że obszar ten pełni **funkcje centrotwórcze** (handlowo-usługowe, administracyjne, społeczno-kulturalne), pozytywne efekty rewitalizacji oddziałują na całą gminę. **Przestrzenna komplementarność** jest zapewniona poprzez koncentrację interwencji, precyzyjnie dostosowanych do skali i specyfiki problemów danego miejsca.

Kompleksowa odpowiedź na wyzwania: komplementarność problemowa

Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne tworzą **spójną i uzupełniającą się całość**, dając kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy w różnych sferach kryzysowych: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej. Szczególny nacisk kładzie się na kwestie **społeczno-gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe**.

- **Projekty społeczno-gospodarcze**: skierowane są przede wszystkim do grup najbardziej zagrożonych marginalizacją, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz młodzież z rodzin dotkniętych bezradnością życiową. Ich celem jest **przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu**, zwiększanie aktywizacji zawodowej poprzez projekty podnoszące kompetencje i przedsiębiorczość, a także **wspieranie aktywizacji społecznej i obywatelskiej** mieszkańców.
- **Projekty funkcjonalno-przestrzenne i środowiskowe**: aktywizacji społecznej sprzyjają inicjatywy poprawiające warunki przestrzenne. Kluczowe jest **kompleksowe przekształcenie przestrzeni publicznej** w bezpieczną, atrakcyjną i nowoczesną strefę. Wspierają to inne projekty poprawiające jakość przestrzeni publicznej, ułatwiające dostęp do oferty kulturalnej oraz promujące aktywne formy spędzania czasu wolnego. Dodatkowo, **działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji** przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego.

Wszystkie te projekty są w pełni **zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych i planistycznych gminy**, co gwarantuje spójność i efektywność działań.

Skuteczne zarządzanie i współpraca: komplementarność proceduralno-instytucjonalna

System zarządzania "Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r." opiera się na **współpracy dwóch kluczowych organów**: Zespołu ds. Rewitalizacji oraz uspołecznionego Komitetu Rewitalizacji. Taki model zapewnia **efektywne współdziałanie instytucji** i spójność procedur zarządczych na każdym etapie – od przygotowania po wdrożenie programu.

Nadzór nad pracą zespołu sprawowany jest przez Wójta Gminy Baćkowice, a funkcję przewodniczącego pełni Zastępca Wójta. W skład zespołu wchodzą przedstawiciele wszystkich kluczowych komórek merytorycznych Urzędu Gminy oraz kierownicy jednostek organizacyjnych istotnych dla procesu rewitalizacji. Ich głównym zadaniem jest **koordynacja prac**, w tym realizacja przedsięwzięć, szerokie włączenie społeczne, monitoring postępów, koordynacja współpracy między jednostkami gminy, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, a także rekomendowanie zmian w oparciu o regularne sprawozdania.

Rewitalizacja z perspektywy mieszkańców: Program Inicjatyw Oddolnych

Gminny Program Rewitalizacji stanowi odpowiedź na **realne potrzeby mieszkańców**. Przedsięwzięcia w nim ujęte nie są narzuconymi "z góry" projektami, lecz efektem **szerokich konsultacji społecznych** i **oddolnych inicjatyw** zgłaszanych przez samych zainteresowanych. Każdy projekt jest spójny z celami programu i wzajemnie uzupełnia inne działania, tworząc harmonijną całość. Dysponuje się także **doświadczoną kadrą** z niezbędnym potencjałem do skutecznego przygotowania wniosków, wdrożenia i rozliczenia otrzymanych dotacji.

Komplementarność międzyokresowa: doświadczenie i plany na przyszłość

Gmina Baćkowice posiada **bogate doświadczenie w rewitalizacji**. Obecne działania stanowią naturalną kontynuację „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Baćkowice na lata 2016-2023". Dzięki wcześniejszym przedsięwzięciom zdobyto cenne doświadczenie w prowadzeniu złożonych procesów rewitalizacyjnych, opartych na szerokim włączeniu społecznym i zintegrowanych działaniach w obszarach kryzysowych.

Przykłady wcześniejszych przedsięwzięć:

- **Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji**:
  - Projekty „
- **Poprawa funkcjonalności przestrzenno-funkcjonalnej**:
  - W obszar ten wpisują się przede wszystkim przedsięwzięcia: „
- **Poprawa techniczna obiektów**:
  - Poprawa efektywności energetycznej w budynkach publicznych - projekt "Termomodernizacja
  - Modernizacja i doposażenie oddziałów przedszkolnych.
- **Działania wspierające integrację społeczną**:
  - Doposażenie

Przedmiotowy „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r." **kontynuuje wytyczone kierunki**. Obszar rewitalizacji w nowym programie pokrywa się z podobszarami z poprzedniego dokumentu, co gwarantuje ciągłość i skuteczność działań, dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności.

Komplementarność finansowa: wielowymiarowe wsparcie rewitalizacji

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r." opiera się na **solidnych podstawach finansowych**, wykorzystując różnorodne źródła w celu zapewnienia **stabilności i efektywności** realizowanych przedsięwzięć. To podejście, nazwane **komplementarnością finansową**, jest kluczowe dla sukcesu całego programu. Projekty rewitalizacyjne będą finansowane z:

- **środków własnych gminy**: stanowiących podstawę i wyraz zaangażowania lokalnego samorządu;
- **funduszy strukturalnych Unii Europejskiej**: kluczowego wsparcia zewnętrznego, umożliwiającego realizację ambitniejszych inwestycji;
- **krajowych programów rządowych**: uzupełniających pulę środków i poszerzających zakres możliwych interwencji;
- **kapitału prywatnego**: angażującego sektor prywatny w proces rewitalizacji, co przyczynia się do zrównoważonego rozwoju i zwiększa innowacyjność.

Dzięki takiej różnorodności źródeł możliwe jest realizowanie zarówno projektów społeczno-gospodarczych, jak i inwestycyjnych, zapewniając kompleksowe podejście do rewitalizacji. Ta strategia minimalizuje ryzyko i gwarantuje, że Gminny Program Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r. zostanie w pełni zrealizowany.

8. Szacunkowe ramy finansowe programu

Finansowanie GPR: klucz do rewitalizacji Baćkowic

Szacowany łączny budżet na realizację programu rewitalizacji wynosi blisko **12 milionów złotych** na kluczowe przedsięwzięcia podstawowe oraz **2,19 miliona złotych** na przedsięwzięcia uzupełniające.

Głównym filarem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji będą **zewnętrzne źródła, w tym fundusze unijne i krajowe**. Ze względu na ograniczone możliwości budżetowe, Gmina Baćkowice priorytetowo będzie dążyć do **współfinansowania** planowanych projektów. Finansowanie wyłącznie
z budżetu gminy będzie brane pod uwagę w drugiej kolejności.

Rola zasobów interesariuszy

Szczegółowe informacje o możliwych źródłach finansowania projektów znajdą się w kolejnym podrozdziale. Warto podkreślić, że w trakcie realizacji GPR **nieocenione będą również zasoby własne interesariuszy** zaangażowanych w proces rewitalizacji. Obejmują one **pracę wolontariuszy, społeczników i liderów lokalnych**, a także **zasoby lokalowe, specjalistyczny sprzęt oraz środki pochodzące od podmiotów prywatnych i organizacji pozarządowych**.

Tabela 27 Szacowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z GPR

Rodzaj przedsięwzięć	budżet Gminy Baćkowice	środki UE	środki krajowe	środki zwrotne	środki prywatne	wartość ogółem
Szacowane środki na realizację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	908 325,00 zł	16 955 400,00 zł	1 009 250,00 zł	706 475,00 zł	605 550,00 zł	20 185 000,00 zł
Szacowane środki na realizację pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	290 000,00 zł	1 200 000,00 zł	100 000,00 zł	140 000,00 zł	40 000,00 zł	1 770 000,00 zł
Ogółem	**1 198 325,00 zł**	**18 155 400,00 zł**	**1 109 250,00 zł**	**846 475,00 zł**	**645 550,00 zł**	**21 955 000,00 zł**

Źródło: opracowanie własne

Potencjalne źródła finansowania Programu

Kompleksowe podejście do finansowania programu rewitalizacji opiera się na **komplementarności źródeł**. Wartość podkreślić znaczenie łączenia **środków własnych** (gminy, interesariuszy prywatnych) z **zewnętrznymi funduszami** (europejskimi i krajowymi dotacjami, preferencyjnymi pożyczkami). Wskazuje się na elastyczność i konieczność ciągłego monitorowania dostępnych możliwości finansowania, takich jak Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego, KPO, WPR, a także środki z NFOŚiGW, WFOŚiGW, ARiMR, urzędów wojewódzkich i marszałkowskich, PUP oraz kredyty bankowe. Podkreśla się również, że GPR zakłada elastyczność w poszukiwaniu alternatywnych źródeł w przypadku niepowodzenia w pozyskaniu pierwotnie planowanego dofinansowania.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródła finansowania projektów opisanych w *Programie.*

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej
Gmina Baćkowice będzie mogła skorzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)
następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)
program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać np. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)
to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu:

- poprawy sytuacji osób na rynku pracy,
- zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zapewnienia opieki nad dziećmi,
- podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- wsparcia systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia
- budowania potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)
jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na:

- budowa społeczeństwa gigabitowego w Polsce,
- zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego,
- udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców,
- zapewnieniu cyberbezpieczeństwa (w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji),
- rozwoju gospodarki opartej na danych wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców.

Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2,5 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)
jako jedyny program ponadregionalny realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje dofinansowanie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,65 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027
Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,456 mld euro, z czego 1,051 mld euro ze środków EFRR, a 405 mln euro ze środków EFS+.

Programy dedykowane obszarom wiejskim
Na nową perspektywę finansową przygotowywany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2023-2027 to 25,2 mld euro.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO)
przygotowywany na podstawie *Europejskiego Planu Odbudowy*; przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+, LIFE, Cyfrowa Europa, Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia Unii Europejskiej Gmina Baćkowice będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności** w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, np.:
  - ✓ w zakresie ochrony środowiska – realizowane przez NFOŚiGW, WFOŚiGW;
  - ✓ w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także Program Senior+, Program „Aktywni+" na lata 2021-2025;
  - ✓ w zakresie kultury – dotacje Ministerstwa Kultury i Dziedzicwa Narodowego.

Elastyczne finansowanie i ciągła optymalizacja

Wskazane źródła finansowania należy traktować jako **otwarty katalog**, który może ewoluować. Projekty będą realizowane w ciągu najbliższych kilku lat, w ramach obecnej perspektywy unijnej 2021-2027. Oczekujemy, że w tym czasie pojawią się **nowe programy dotacyjne** wspierające rozwój inwestycji w samorządach. Dlatego kluczowe jest **bieżące monitorowanie i koordynacja procesu pozyskiwania środków**. Pracownicy Urzędu Gminy będą **stale aktualizować i dostosowywać źródła finansowania**, aby zapewnić optymalne warunki dla realizacji zaplanowanych inwestycji. To dynamiczne podejście gwarantuje, że będziemy zawsze korzystać z **najlepszych dostępnych możliwości finansowych**.

9. Struktura zarządzania programem

Kompleksowe zarządzanie procesem rewitalizacji w Baćkowicach
Realizacja rewitalizacji, zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, wymaga **kompleksowego i zintegrowanego podejścia**. Wynika to z faktu, że Gminny Program Rewitalizacji obejmuje projekty z różnorodnych sfer rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Baćkowice. Kluczowe jest zatem **ustanowienie stałych zasad współpracy** między wszystkimi interesariuszami na każdym etapie wdrażania GPR.

Struktura zarządzania GPR: rola Wójta i Zespołu
Za opracowanie, realizację i nadzór nad GPR, w tym ocenę jego aktualności i postępów, **odpowiada Wójt Gminy Baćkowice**. Ze względu na wieloletni horyzont czasowy programu, jego szeroki zakres zadań oraz formalne obowiązki wynikające z ustawy i przyjęcia GPR, bieżącą koordynację procesu rewitalizacji powierzono specjalnie powołanemu w tym celu **zespołowi roboczemu**.

Zespół ds. Rewitalizacji: funkcje i skład
Ten **doradczy zespół**, powołany zarządzeniem Wójta Gminy Baćkowice, będzie składał się między innymi
z osób aktywnie zaangażowanych w prace nad opracowaniem GPR. Zespół będzie realizował zadania wynikające bezpośrednio z GPR oraz Ustawy o rewitalizacji, w tym:

- **monitorowanie realizacji** projektów i przygotowywanie rocznych raportów dla Wójta Gminy,
- **ocenę postępów** w osiąganiu celów rewitalizacji poprzez realizowane działania i przedsięwzięcia, dbając o ich wzajemną integrację,
- **zapewnienie spójności i koncentracji** działań Gminy Baćkowice na wyznaczonym obszarze rewitalizacji,
- **przygotowanie i przedłożenie Wójtowi** śródokresowej oceny aktualności i stopnia realizacji GPR,
- **koordynację działań** podejmowanych przez różne instytucje w ramach procesu rewitalizacji,
- **organizacyjne wsparcie** Komitetu Rewitalizacji.

W skład Zespołu wejdą **przedstawiciele kluczowych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy** oraz jednostek organizacyjnych (takich jak Biblioteka Centrum Kultury, GOPS), odpowiedzialni za obszary takie jak:

- pomoc społeczna oraz reintegracja zawodowa i społeczna,
- rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- polityka przestrzenna,
- prowadzenie działalności gospodarczej,
- przygotowanie i realizacja zadań inwestycyjnych,
- strategia rozwoju i pozyskiwanie środków zewnętrznych,
- gospodarowanie nieruchomościami gminy i zasobem mieszkaniowym,
- utrzymanie terenów zieleni i przestrzeni publicznej,
- gospodarka finansowa gminy w ramach budżetu i planów wieloletnich.

Koordynator Zespołu ds. Rewitalizacji: klucz do efektywności

Pracami Zespołu ds. rewitalizacji będzie zarządzał **Koordynator Zespołu**, wyznaczony przez Wójta. Do jego zadań należeć będzie między innymi:

- **planowanie i organizacja:** ustalanie harmonogramu prac Zespołu, w tym regularnych spotkań oraz aktywności z udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji,
- **współpraca zewnętrzna:** zapraszanie do udziału w pracach Zespołu zewnętrznych ekspertów oraz przedstawicieli innych jednostek samorządu terytorialnego, które również prowadzą procesy rewitalizacyjne,
- **spójność projektów:** zapewnienie, by realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne były zgodne z celami procesu rewitalizacji, poprzez aktywny udział w pracach nad zlecaniem lub opracowywaniem dokumentacji projektowej,
- **angażowanie interesariuszy:** bezpośrednia współpraca z interesariuszami, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, oraz podmiotami wskazanymi w art. 36 ust. 8 pkt 4 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027; obejmie to wsparcie i zapewnienie ciągłości działania Komitetu Rewitalizacji (w tym organizację spotkań, protokołowanie, obsługę zapytań członków i zgłaszanych tematów, oraz dbałość o pełny skład Komitetu);
- **partycypacja społeczna:** prowadzenie działań z zakresu partycypacji społecznej, w tym wspieranie inicjatyw zwiększających udział interesariuszy w realizacji GPR oraz zapewnienie im możliwości wypowiedzi podczas monitoringu i oceny rewitalizacji, zgodnie z art. 5 ust. 2 i ust. 3 ustawy o rewitalizacji;
- **raportowanie:** sporządzanie projektów raportów podsumowujących stan realizacji GPR, które będą następnie przedstawiane do dyskusji Zespołowi, a finalnie Wójtowi.

Regularne spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji są kluczowe dla osiągnięcia celów procesu. Dzięki nim możliwa będzie bieżąca **identyfikacja i rozwiązywanie barier** utrudniających realizację projektów, a także **szybkie reagowanie na postulaty interesariuszy**.

W ramach prac Zespołu przewiduje się również **możliwość tworzenia specjalnych grup roboczych**. Będą one zajmować się przygotowywaniem dokumentacji oraz wdrażaniem pojedynczych projektów lub ich grup. Do udziału w pracach zarówno Zespołu, jak i grup roboczych, mogą być zapraszani **dodatkowi pracownicy Urzędu Gminy, przedstawiciele mieszkańców, eksperci zewnętrzni** i inni zainteresowani.

Zasady współpracy społecznej

Zaangażowanie Partnerów w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji od samego początku kładzie **nacisk na włączenie szerokiego grona partnerów** w proces jego realizacji. Obejmuje to zarówno podmioty społeczne i gospodarcze, jak i organizacje reprezentujące społeczeństwo obywatelskie – w tym te działające na rzecz ochrony środowiska, promocji włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji. Już na etapie opracowywania Programu podejmowano intensywne działania, by **zapewnić udział wszystkich wspomnianych podmiotów**.

Skierowano szereg inicjatyw do organizacji społecznych, różnych grup mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz przedsiębiorców, dając im możliwość zgłaszania własnych pomysłów na projekty. Planujemy również aktywnie **angażować te podmioty w realizację wybranych przedsięwzięć** zdefiniowanych w GPR.

Komitet Rewitalizacji: forum dialogu i współpracy

Kluczową formą zaangażowania partnerów, zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, będzie **Komitet Rewitalizacji**. Stanowić on będzie **organ opiniodawczo-doradczy Wójta Gminy**, tworząc przestrzeń do współpracy i dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy odpowiedzialnymi za jego koordynację. Komitet będzie zajmować się przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji będzie opiniować najważniejsze etapy procesu, w tym ocenę aktualności i stopnia realizacji GPR oraz projekty programu lub jego zmiany. Rada Gminy, w drodze uchwały, określi sposób wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu, zapewniając, że interesariusze będą wyłaniani przez swoich przedstawicieli. Przyjęcie tych zasad zostanie poprzedzone społecznymi konsultacjami projektu uchwały. Aby współpraca z Komitetem Rewitalizacji była efektywna, będzie ona opierać się na następujących zasadach:

1. **reprezentatywność:** Komitet będzie reprezentował wszystkie grupy interesariuszy procesu rewitalizacji, szczególnie te wymienione w ustawie, dążąc do ich samodzielnego wyłaniania;
2. **zróżnicowany skład:** w skład Komitetu wejdą przedstawiciele grup i zespołów o charakterze doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, reprezentujący m.in. środowiska seniorów, młodzieży itp.;
3. **otwartość na inicjatywy:** współpraca z Komitetem będzie opierać się na wzajemnej otwartości, tworząc optymalne warunki do podejmowania przez Komitet własnych inicjatyw wspierających proces rewitalizacji;
4. **zgodność kadencji:** kadencja Komitetu będzie powiązana z częstotliwością sporządzania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR (ocena śródokresowa).

Koszty zarządzania procesem rewitalizacji

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, koszty zarządzania procesem rewitalizacji muszą być odzwierciedlone w Gminnym Programie Rewitalizacji. Realizacja GPR będzie opierać się głównie na **zaangażowaniu pracowników Urzędu Gminy Baćkowice** i jego jednostek organizacyjnych. Będą oni wykonywać swoje zadania w ramach bieżących obowiązków służbowych. Tym samym, koszty zarządzania GPR odnoszą się wyłącznie do tych zadań i elementów procesu, które Gmina Baćkowice jest zobowiązana realizować na mocy postanowień GPR oraz przepisów ustawy o rewitalizacji.

Składowe kosztów zarządzania GPR

W okresie realizacji Programu, koszty zarządzania będą obejmować:

- **wsparcie Komitetu Rewitalizacji:** koszty związane z efektywną organizacją prac Komitetu Rewitalizacji, pełniącego funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy (ten koszt będzie ponoszony przez cały okres realizacji GPR);

- **koordynacja GPR:** zapewnienie ciągłości realizacji GPR poprzez wyznaczenie merytorycznego pracownika na stanowisko Koordynatora Zespołu ds. rewitalizacji (ten koszt również będzie ponoszony przez cały okres realizacji GPR);
- **spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji:** koszty związane z regularnymi spotkaniami Zespołu ds. rewitalizacji, ponoszone przez cały czas trwania GPR;
- **monitoring i ocena:** koszty monitorowania postępów GPR oraz przygotowania oceny aktualności i stopnia jego realizacji, zgodnie z przyjętym systemem monitorowania i oceny (ten koszt będzie ponoszony średnio raz na trzy lata);

Tabela 28 Przybliżone koszty zarządzania realizacją GPR

Rok realizacji Programu	Szacowana wysokość kosztów zarządzania realizacją programu
2025	14 000,00 zł
2026	15 000,00 zł
2027	21 000,00 zł
2028	13 000,00 zł
2029	15 000,00 zł
2030	25 000,00 zł
Razem	103 000,00 zł

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Należy pamiętać, że przewidziano **dodatkowe środki na usprawnienie realizacji programu** w ramach projektów rewitalizacyjnych. Chodzi o kierunki działań: "Budowanie kompetentnego Zespołu ds. rewitalizacji" oraz "Zespół Rewitalizacyjny – synergia współpracy". Aby skutecznie realizować zadania, **Gmina Baćkowice będzie aktywnie dążyć do pozyskania zewnętrznego wsparcia**. Ma to na celu pokrycie przynajmniej części kosztów zarządzania procesem, na przykład w ramach programów Pomocy Technicznej, jeśli tylko pojawi się taka możliwość.

Harmonogram i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Realizacja GPR potrwa sześć lat. Proces ten rozpoczął się już w 2025 roku, kiedy to zainicjowano prace nad opracowaniem GPR oraz przygotowania do szeregu kluczowych projektów rewitalizacyjnych, zgłoszonych przez interesariuszy.

Przyjęty harmonogram realizacji GPR skupia się na najważniejszych etapach i działaniach. Należy podkreślić, że **kluczowym etapem będzie faza przygotowawcza**, obejmująca rzetelne opracowanie założeń przedprojektowych, uzgadnianych między poszczególnymi interesariuszami.

Monitoring i ewaluacja Programu

Zgodnie z przyjętym systemem monitorowania i oceny, do 2030 roku sporządzonych zostanie **pięć raportów** dotyczących stanu realizacji programu, obejmujących każdy pełen rok, począwszy od 2026 roku. Dodatkowo, zostanie przygotowana **ocena aktualności i stopnia realizacji GPR**, zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Po zakończeniu programu, w 2031 roku, zaplanowano sporządzenie **oceny efektów programu (ocena *ex post*)**. Jej celem będzie weryfikacja zasadności kontynuacji procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze oraz ocena trafności założeń i skutków realizacji GPR. W trakcie całego

programu, **Komitet Rewitalizacji będzie aktywnie uczestniczył w monitorowaniu i ewaluacji** postępów.

Tabela 29 Ramowy harmonogram realizacji GPR

Rok realizacji		Planowane działania
2025	I połowa roku	Prace przygotowawcze dotyczące wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmują kluczowe etapy, takie jak **opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowej, szczegółowych koncepcji, precyzyjnych kosztorysów**, a także, w razie potrzeby, **Programów Funkcjonalno-Użytkowych**. Ten etap jest niezbędny do dokładnego zaplanowania i skutecznego wdrożenia przyszłych działań.
	II polowa roku	Wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji rozpocznie się od jego **przyjęcia uchwałą Rady Gminy**. Następnie nastąpią **prace przygotowawcze i wdrożeniowe** dotyczące wybranych projektów rewitalizacyjnych. Równolegle, zostanie **przyjęta uchwała określająca zasady działania Komitetu Rewitalizacji**, a następnie przeprowadzony **nabór i powołanie członków pierwszej kadencji** tego organu. Kluczowym krokiem będzie również **przygotowanie i złożenie wniosku** o dofinansowanie w ramach działania 6.5 "Rewitalizacja obszarów innych niż obszary miejskie" z programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027.
2026	I połowa roku	Proces wdrożenia GPR obejmie przede wszystkim **uruchomienie systemu zarządzania** określonego w Programie oraz **przygotowanie i realizację inwestycji rewitalizacyjnych**.
	II połowa roku	Przewiduje się **przygotowanie Raportu podsumowującego stan realizacji GPR za lata 2025 i 2026**. Równolegle, trwać będzie **przygotowywanie i wdrażanie kolejnych projektów rewitalizacyjnych.**
2027	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2026r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; przygotowanie pierwszej Oceny aktualności i stopnia realizacji (ocena śródokresowa);
2028	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2027r.; zakończenie prac Komitetu Rewitalizacji pierwszej kadencji i powołanie Komitetu drugiej kadencji; przygotowanie i wdrażanie projektów rewitalizacyjnych oraz aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2029	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2028r.

		przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie kształtowania zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych głównie w ramach kolejnej perspektywy unijnej na lata 2028-2035
2030	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2029r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie projektów rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
2031	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2030 r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację, początek prac koncepcyjnych nad kolejnym GPR
	II połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR; ocena osiągniętych efektów programu po zakończeniu jego realizacji

Źródło: opracowanie własne

10. Monitoring i ocena GPR

Skuteczne wdrażanie i monitorowanie GPR

Gminny Program Rewitalizacji jest wdrażany wspólnymi siłami wielu podmiotów i instytucji, które realizują projekty w sferach: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej. Ze względu na jego kompleksowy charakter, **ciągła analiza ze strony Zespołu ds. Rewitalizacji, wspieranego wiedzą i zaangażowaniem Komitetu Rewitalizacji, jest niezbędna**. Wymaga to zarówno bieżącego śledzenia postępów w realizacji poszczególnych projektów, jak i szerszej oceny ogólnych skutków procesu rewitalizacji.

System monitorowania i oceny GPR: gwarancja efektywności

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 9 ustawy o rewitalizacji, GPR musi posiadać **system monitorowania i oceny**. Jego celem jest stworzenie **skutecznego mechanizmu reakcji** na ewentualne odchylenia od założeń programu oraz umożliwienie wprowadzania niezbędnych zmian w trakcie jego realizacji. Sprawnie działający system monitorowania i oceny GPR **pozytywnie wpływa na zarządzanie programem**, wzmacnia poczucie partnerstwa i "współwłasności" dokumentu wśród interesariuszy, a także usprawnia przepływ informacji między realizatorami a wszystkimi zainteresowanymi stronami.

Dwa filary systemu monitorowania i oceny

System monitorowania i oceny GPR składa się z 2 głównych elementów:

1. **monitorowanie postępów:** odbywa się poprzez **raportowanie bezpośrednich rezultatów** przedsięwzięć, a także obejmuje analizę ram finansowych i harmonogramów, zapewniając bieżący wgląd w realizację działań;
2. **ocena osiągania celów:** dotyczy stopnia, w jakim realizowane są założone cele procesu rewitalizacji, osiągane poprzez wyznaczone kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia; ze względu na to, że ocena trafności i skuteczności przedsięwzięć często wymaga dłuższej obserwacji, **ocena osiągania celów GPR prowadzona jest rzadziej** niż bieżące monitorowanie postępów.

Monitoring GPR będzie prowadzony w cyklu rocznym, natomiast **ocena stopnia osiągania celów procesu rewitalizacji i ogólnej aktualności programu będzie odbywać się raz na 3 lata**. Te ustalenia są zgodne z wytycznymi Ustawy o rewitalizacji.

Monitoring GPR

Celem monitorowania postępów Gminnego Programu Rewitalizacji jest bieżące śledzenie jego wdrażania, co ma zapewnić sprawną realizację kluczowych założeń. Co roku sporządzane będą **raporty o stanie realizacji Programu**, podsumowujące działania z poprzedniego roku. Prezentacja tych raportów odbędzie się na sesji, podczas której omawiany jest Raport o stanie gminy. Wcześniej wnioski z tych dokumentów zostaną przedstawione i omówione przez Komitet Rewitalizacji.

Podstawowym celem raportu będzie **zebranie i usystematyzowanie informacji o postępach we wdrażaniu GPR**. Dane te zostaną następnie wykorzystane do opracowania rocznego Raportu o stanie Gminy Baćkowice, sporządzanego na podstawie art. 28aa Ustawy o samorządzie gminnym i przedkładanego Radzie Gminy. Informacje z raportu posłużą również do obowiązkowego badania procesu rewitalizacji w gminach, prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny.

Raport będzie zawierał **najważniejsze informacje dotyczące postępów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych** ujętych w GPR, w tym odniesienia do ram czasowych i finansowych. W razie potrzeby, w raporcie znajdą się informacje o kolejnych etapach już realizowanych projektów, a także zwięzłe, hasłowe informacje o aktualnym statusie realizacji przedsięwzięć (np. „w trakcie realizacji", „zakończono realizację"). Istotnym elementem rocznych raportów będzie **bieżąca ocena i analiza osiąganych wskaźników**.

Wskaźniki monitorowania: koncentracja na celach społecznych

Poniżej przedstawiono przykładowy zestaw wskaźników, które należy uwzględnić w corocznych raportach z realizacji GPR. Został on opracowany w oparciu o informacje dotyczące oceny rezultatów podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. **Liczba wskaźników przyporządkowanych do poszczególnych celów odzwierciedla priorytetowy charakter przedsięwzięć społecznych** w rozwiązywaniu problemów obszaru rewitalizacji. Przy doborze wskaźników uwzględniono także doświadczenia z prac nad wyznaczeniem granic obszaru rewitalizacji.

Tabela 30 Lista wskaźników wykorzystywanych do rocznej oceny stanu realizacji GPR

Wskaźnik	Oczekiwany kierunek oddziaływania	Wartość bazowa	Miernik osiągnięcia celu (strzałka wskazuje pożądany trend) (2030)
Wykorzystując bogactwo kulturowe i naturalne obszaru rewitalizacji, dążymy do podniesienia jakości życia jego mieszkańców oraz stworzenia dynamicznego środowiska sprzyjającego rozwojowi turystyki.			
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	594	↑
Cel szczegółowy 1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywnie uczestniczący w życiu społecznym i zawodowym			
Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baćkowicach	Spadek wartości wskaźnika	45	↓
Liczba realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu integrację mieszkańców	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba organizacji pozarządowych i inicjatyw nieformalnych zaangażowanych w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 2. Pobudzenie gospodarcze obszaru rewitalizacji sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości			
Powierzchnia nowoutworzonych lub przebudowanych przestrzeni publicznych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	57	↑

Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba powstałych produktów turystycznych na obszarze rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń publiczna sprzyjająca łączeniu społeczności			
Liczba oddanych do użytku placów zabaw/skwerów/miejsc integracji społecznej	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba dostosowanych obiektów do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba doposażonych obiektów kultury, szkół, przedszkoli	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 4. Kompetentne zespoły wspierające rewitalizację i rozwój obszaru rewitalizowanego			
Liczba spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w partnerstwie z interesariuszami rewitalizacji (spoza Urzędu Gminy w Baćkowicach i jej jednostek organizacyjnych)	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑

Źródło: opracowanie własne

Odpowiedzialność za roczne raporty GPR

Za przygotowanie rocznego **Raportu dotyczącego stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji** odpowiada **Zespół ds. rewitalizacji**, powołany przez Wójta Gminy. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa **koordynator zespołu**, który jest odpowiedzialny za zebranie i usystematyzowanie wszystkich niezbędnych danych i informacji do stworzenia raportu.

Ocena aktualności i postępów Programu

Ocena taka będzie przeprowadzana co trzy lata, z pierwszą oceną zaplanowaną na drugą połowę 2027 roku. Ta ocena będzie zawierała **pogłębioną analizę rocznych raportów** o stanie realizacji programu. Skupiać się będzie na stopniu osiągnięcia wskaźników, a także na danych dotyczących kosztów i harmonogramu wdrażania poszczególnych przedsięwzięć. Celem tego dokumentu jest kompleksowa ocena prowadzonego procesu rewitalizacji, umożliwiająca wyciągnięcie wniosków na temat **trafności i aktualności treści GPR** (np. skuteczności zaplanowanego systemu zarządzania) oraz ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian.

W tym celu zastosowane zostaną **jakościowe metody badawcze**, takie jak: spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji z udziałem podmiotów odpowiedzialnych za realizację projektów, indywidualne i fokusowe wywiady z interesariuszami, czy spacery badawcze.

W ramach tej 3 letniej oceny konieczne jest również **uwzględnienie wniosków z badań społecznych**, które mają na celu ocenę realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Analiza ta pozwoli m.in. ocenić stan zagospodarowania i użyteczności przestrzeni publicznych, a także dostępność modernizowanych obiektów użyteczności publicznej. Przegląd obejmie także **wykazy ukończonych, trwających i niezaczętych przedsięwzięć rewitalizacyjnych**, analizę potrzeb i zasobów instytucjonalnych (w tym partnerów spoza sektora publicznego) niezbędnych do zarządzania procesem rewitalizacji, a także **identyfikację barier i priorytetów** na pozostałe lata wdrażania GPR.

Podobnie jak w przypadku rocznych raportów, za sporządzenie oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie odpowiedzialny **Zespół ds. Rewitalizacji**. Ocena ta zostanie przedłożona **Komitetowi Rewitalizacji przez Wójta Gminy**. Zadaniem Komitetu będzie m.in. ocena, czy w kontekście postępów realizacji GPR i osiąganych efektów **istnieje konieczność jego aktualizacji**.

11. Zmiany w kontekście wdrażania Programu

11.1. Zmiany w uchwałach dotyczących polityki mieszkaniowej gminy

W związku z realizacją postanowień „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r." nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian uchwały XVI/83/25 rady gminy w Baćkowicach z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Baćkowice

11.2. Zmiany dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku z realizacją postanowień *Gminnego Programu Rewitalizacji* nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian dotyczących Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baćkowice, przyjętego uchwałą nr II/9/2002 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 4 grudnia 2002 r

Nie przewiduje się aktualizacji *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Baćkowice* przyjętego uchwałą XXIX/130/08 Rady Gminy Baćkowice z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Baćkowice.

Ponadto w związku z realizacją GPR nie przewiduje się konieczności uchwalenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak również konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

11.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W związku z realizacją postanowień *Gminnego Programu Rewitalizacji* nie przewiduje się konieczności ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców objętych rewitalizacją do ogółu mieszkańców gminy....8
Tabela 2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zrealizowane w ostatnich latach lub w trakcie realizacji obejmujące miejscowość Baćkowice....13
Tabela 3 Środki finansowe przeznaczone przez Gminę Baćkowice na realizację Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi....22
Tabela 4 Porównanie liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Baćkowice wg stanu na koniec 2018 i 2023....27
Tabela 5 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w sołectwie Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r....27
Tabela 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w 2024r. w sołectwie Baćkowice....28
Tabela 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym na koniec 2024r. w sołectwie Baćkowice....28
Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa....28
Tabela 9 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Baćkowicach w 2024r. zamieszkująca obszar rewitalizacji....28
Tabela 10 Liczba wypłaconych zasiłków stałych, celowych, okresowych w latach 2022-2024 na obszarze rewitalizacji....29
Tabela 11 Liczba dzieci i młodzieży do 14 roku życia korzystająca z dożywiania w szkołach w latach 2022-2024 na obszarze rewitalizacji....29
Tabela 12 Liczba mieszkańców Gminy Baćkowice zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Opatowie w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa i płeć....29
Tabela 13 Liczba przestępstw i wykroczeń w Gminie Baćkowice w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa....30
Tabela 14 Frekwencja wyborcza w Gminie Baćkowice w wyborach prezydenckich 2020, parlamentarnych 2023, samorządowych 2024 w podziale na sołectwa....30
Tabela 15 Wykaz stowarzyszeń i organizacja działających na terenie gminy Baćkowice....30
Tabela 16 Wskaźnik liczby organizacji pozarządowych na terenie gminy Baćkowice w podziale na sołectwa.....30
Tabela 17 Ilość podmiotów wpisanych, nowo rejestrowanych ora wyrejestrowywanych na obszarze rewitalizacji w latach 2020-2023....31
Tabela 18 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w kg na terenie rewitalizacji....34
Tabela 19 Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy Baćkowice....39
Tabela 20 Wykaz zabytków znajdujących się na terenie gminy Baćkowice wpisanych do Rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego....41
Tabela 21 Zabytki nieruchome występujące na obszarze rewitalizacji wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków 42
Tabela 22 Stanowiska archeologiczne występujące na obszarze rewitalizacji wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków....42
Tabela 23 Budynki mieszkalne oddane do użytkowania w latach 2021-2023 na terenie gminy Baćkowicach.....43
Tabela 24 Potencjały lokalne na terenie gminy Baćkowice....44
Tabela 25 Podstawowe projekty rewitalizacyjne....54
Tabela 26 Matryca powiązań między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi ujętym w GPR....74
Tabela 27 Szacowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z GPR....79
Tabela 28 Przybliżone koszty zarządzania realizacją GPR....86
Tabela 29 Ramowy harmonogram realizacji GPR....87
Tabela 30 Lista wskaźników wykorzystywanych do rocznej oceny stanu realizacji GPR....90

Spis map

Mapa 1 Obszar rewitalizacji - sołectwo Baćkowice....5
Mapa 2 Obszar rewitalizacji - Modliborzyce....6
Mapa 3 Obszary zdegradowany oraz rewitalizacji – sołectwo Baćkowice (mapa w skali 1:5000)....11
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Baćkowice w podziale sołectwa....31

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Baćkowice w podziale na sołectwa....32
Mapa 6 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczna – ocena w siatce pól podstawowych dla sołectwa Baćkowice....36
Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Baćkowice w podziale na sołectwa....37
Mapa 8 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Baćkowice w podziale sołectwa....43
Mapa 9 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych Gminy Baćkowice....44

Spis wykresów

Wykres 1 Budynek powstały w ramach projektu Utworzenie terenów inwestycyjnych w Gminie Baćkowice....7
Wykres 2 Struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji....27
Wykres 3 Przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Baćkowice na obszarze rewitalizacji....29
Wykres 4 Ilość podmiotów wpisanych, nowo rejestrowanych ora wyrejestrowywanych na obszarze rewitalizacji w latach 2020-2023....32

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Budynek Urzędu Gminy w Baćkowicach....38
Zdjęcie 2 Zespół Szkół publicznych w Baćkowicach....38
Zdjęcie 3 Gminny Dom Pomocy Społecznej w Baćkowicach....39
Zdjęcie 4 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej....40
Zdjęcie 5 Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Baćkowicach....41
Zdjęcie 6 Przykładu inwestycji realizowanej w oparciu o przyrodę (Nature-based Solutions)....47

Mapa w skali 1:5000

Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji - sołectwo Baćkowice

Legenda:

- Obszar zdegradowany Baćkowice
- Obszar rewitalizacji Baćkowice
- A Inwestycje punktowe
- B Inwestycje obszarowe
- C inwestycje liniowe

Projekt nr 6 ODKRYJ NOWĄ ENERGIĘ GMINY BAĆKOWICE! – rewitalizacja miejscowości Baćkowice

6.1 Rewitalizacja Gminnego Inkubatora Przedsiębiorczości

6.2 Modernizacja krytej pływalni

6.3 Rewitalizacja terenów sportowo-rekreacyjnych

6.4 Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe

6.5 Zachowanie zabytków na terenie rewitalizacji

6.6 Przebudowa/modernizacja obiektu Zespołu Szkół Publicznych w Baćkowicach do potrzeb edukacyjnych, w tym dostosowanie obiektu do OzN.

Zadanie nr 7 Termomodernizacja i zielona energia na obszarze rewitalizacji

7.1 Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej

7.2 Wykonanie ogrzewania w Kościele Parafialnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii

7.5 Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie sołectwa Baćkowice – inwestycja realizowana na całym obszarze rewitalizacji.

Zadanie nr 8 Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej

8.1 Rozbudowa i doposażenie DPS-u.

8.2 Modernizacje sceny w Baćkowicach poprze budowę zadaszenia

8.3 Modernizacja placu w centrum Baćkowic poprzez budowę zadaszenia oraz Miejsca Odpoczynku Rowerzystów

8.4 Zagospodarowanie terenów na cele turystyczne

8.5 Modernizacja budynku byłego banku (obecnie siedziby Ekologicznego Związku Gmin Doliny Koprzywianki), w tym wymiana dachu.

Zadanie 9 Poprawa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na obszarze rewitalizacji

9.1 Rozbudowę istniejącej sieci kanalizacji na terenie miejscowości Baćkowice.

9.2 Uzbrojenie studni na terenie przepompowni oraz budowa ujęcia wody w centrum Baćkowic

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji Gminny program rewitalizacji przyjmuje, w drodze uchwały, rada gminy. Natomiast zgodnie z art. 19 ww. ustawy Gminny program rewitalizacji nie stanowi aktu prawa miejscowego. Ponadto, zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadanie własne. Tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji oznacza konieczność opracowania gminnego programu rewitalizacji.

Uchwałą nr XX/99/25 Rady Gminy w Baćkowicach z dnia 17 czerwca 2025 r. wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Baćkowice. Następnie, dnia 15 lipca 2025 r. Rada Gminy w Baćkowicach podjęła uchwałę nr XXI/107/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r.", co umożliwiło podjęcie prac związanych z opracowaniem ww. dokumentu dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Proces opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r." przebiegał w oparciu o przepisy ustawy o rewitalizacji, która określa procedurę opracowania i uchwalenia gminnego programu rewitalizacji, wskazując na jej wieloetapowość oraz konieczność podjęcia działań wskazanych w ustawie, w tym przeprowadzenia konsultacji społecznych, które odbyły się dniach od 24 lipca 2025 r. do 1 września 2025 r. w formie zbierania uwag i głosów z wykorzystaniem formularza uwag oraz uzyskania wymaganych opinii. Uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji zostały rozpatrzone w Raporcie z konsultacji zatwierdzonym zarządzeniem Wójta Gminy Baćkowice nr 72/2025 z dnia 2 września 2025 r. Gminny Program Rewitalizacji podlegał konsultacjom zgodnie z 17 ust. 4 ustawy o rewitalizacji, tj.

·zarządem Powiatu Opatowskiego – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu – brak odpowiedzi na nasze pismo,

·zarządem Województwa Świętokrzyskiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa (pozytywna opinia wyrażona Uchwałą nr 2638/25 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 sierpnia 2025 r.),

·Wojewodą Świętokrzyskim – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (brak odpowiedzi na nasze pismo),

·właściwymi organami wojskowymi, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności, w tym:

- Komendanta Powiatowego Policji w Opatowie – brak odpowiedzi na nasze pismo,

- Komendanta Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu – brak odpowiedzi,

- Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji – Ośrodek Zamiejscowy w Kielcach – pozytywnie opiniuje dokument GPR (pismo znak: CWCR_OZ_KIELCE-WWiZ.0731.152.2025 z dnia 19.08.2025 r.,

- brak odpowiedzi na nasze pismo Dyrektora Delegatury ABW w Radomiu,

·właściwym komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej – brak odpowiedzi na nasze pismo,

·operatorami sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,

- Inspektor ds. drogownictwa w tut. Urzędzie – nie wnosi uwag,

- Zarząd Dróg Powiatowych w Opatowie – postanowieniem nr 83/2025 z dnia 6 sierpnia 2025 r. pozytywnie zaopiniował projekt dokumentu,

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach – pozytywnie opiniuje Gminny Program Rewitalizacji (pismo znak: OKI.Z-3.439.5.2025.AK z 13.09.2025 r.

- Orange Polska operator urządzeń telekomunikacyjnych – uzgodniono dokument pismem znak: 2507310140/TTDSIKU/AN/01 z dnia 19 sierpnia 2025r.,

- Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach nie wnosi uwag do dokumentu (pismo znak: PSGKI.RODZ.422.120.2025 z dnia 04.08.2025 r.,

- PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów – brak odpowiedzi na nasze pismo,

- Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Radomiu – opiniuje pozytywnie (pismo znak 1280.DE-DSR-DUR-WFR.7111.620.2025.2 z dn. 01.08.2025 r.),

·Krajowym Zasobem Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz.U. z 2023 r. poz. 1054, 1688 i 1693) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości – brak odpowiedzi na nasze pismo),

·właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków – w zakresie form ochrony zabytków (uzgodnienie pismem znak: DS.5120.7.2025 z dnia 26.08.2025),

·właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – w zakresie zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią – Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie decyzją znak: K.RPP.610.502.2025.PW z dnia 6 sierpnia 2025 r. umorzył wydanie decyzji z uwagi na brak terenów zalewowych,

·właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną (Protokół z dnia 27 sierpnia 2025 r.),

·właściwy organ nadzoru górniczego – w zakresie zagospodarowania terenów górniczych – brak odpowiedzi na nasze pismo,

·właściwy organ administracji geologicznej – w zakresie zagospodarowania terenów osuwisk (wystosowano pismo do Starosty Opatowskiego) – brak odpowiedzi na nasze pismo,

·Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe – w zakresie nieruchomości Skarbu Państwa będących w trwałym zarządzie tego Gospodarstwa – brak odpowiedzi na nasze pismo.

Z uwagi na brak przedmiotowości nie przeprowadzono konsultacji z:

·ministrem właściwym do spraw zdrowia – w zakresie zagospodarowania obszarów ochrony uzdrowiskowej – brak takich obszarów na terenie Gminy Baćkowice,

·właściwego dyrektora urzędu morskiego – w zakresie zagospodarowania pasa technicznego, pasa ochronnego oraz morskich portów i przystani (brak takich terenów na obszarze rewitalizacji),

·Komitetem Rewitalizacji, gdyż nie został powołany.

Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach wyraził zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.) dla „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r.” (znak pisma: NZ.9022.4.75.2025 z 04.09.2025 r.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach również wyraził zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r.* (pismo znak: WOO-III.410.47.2025.KW z dnia 18.09.2025 r.).

Po przeanalizowaniu wniosku o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organy uzgadniające stwierdziły, że nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 46, 47 i 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a organ opracowujący projekt dokumentu w tym przypadku może skorzystać z art. 48 w/w ustawy biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające z art. 49 ustawy ooś.

Dokument został opracowany partycypacyjnie, tj. w szczególności przy udziale mieszkańców, przedstawicieli środowisk społecznych, gospodarczych oraz innych interesariuszy rewitalizacji Gminy Baćkowice. Zarządzeniem Wójta Gminy Baćkowice nr 134/2025 z dnia 24 lipca 2025 r. zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, a w ich trakcie zorganizowano otwartą debatę dla mieszkańców oraz spacer studyjny po obszarze rewitalizacji. Dokument podlegał również opiniowaniu przez podmioty wskazane w art. 17 ustawy o rewitalizacji. Zapisy „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030r.” zostały dostosowane do zmian wynikających z procesu konsultacji oraz opiniowania.

Gminny Program Rewitalizacji stanowi podstawę do realizowania procesu rewitalizacji na terenie Gminy Baćkowice. Zaplanowane działania rewitalizacyjne stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w tym obszarze

problemy i zjawiska kryzysowe, przyczynią się do pobudzenia aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, przywrócenia estetyki i ładu przestrzennego, ochrony środowiska naturalnego, zachowania dziedzictwa kulturowego, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców. Opracowany dokument to również podstawa dla interesariuszy rewitalizacji do ubiegania się o środki zewnętrzne, w szczególności z programów UE i krajowych na realizację działań społecznych i infrastrukturalnych.

Wobec powyższego podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Baćkowice do 2030 r.” jest uzasadnione.